

2007. évi XVII. törvény

a mezőgazdasági, agrár-vidékfejlesztési, valamint halászati támogatásokhoz és egyéb intézkedésekhez kapcsolódó eljárás egyes kérdéseiről¹

Hatályos: 2023. 07. 01. – 2024. 01. 31.

Az Országgyűlés annak érdekében, hogy az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból, az Európai Mezőgazdasági Garancia Alapból, valamint az Európai Halászati Alapból, továbbá a tagállami hatáskörben nyújtott mezőgazdasági, agrár-vidékfejlesztési, valamint halászati támogatások nemzeti végrehajtásával összefüggő alapelveket, továbbá egységes intézményi, információs és eljárási kereteket megállapítsa, a következő törvényt alkotja:

I. Fejezet

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

A törvény célja, alapelvei

1. §² E törvény célja, hogy az eljárás törvényessége, eredményessége és átláthatósága érdekében a közösségi és a nemzeti forrásból folyósított mezőgazdasági, agrár-vidékfejlesztési, valamint halászati támogatások igénybevételének és a közös agrárpolitika egyéb, támogatás kifizetésével nem járó piacszabályozási intézkedéseiben (a továbbiakban együtt: intézkedés) való részvétel rendjét, az ügyfél, továbbá az irányítási, valamint a végrehajtási feladatokat ellátó szervek, illetve szervezetek jogait és kötelezettségeit egységesen, önálló különös eljárási rendszerben szabályozza.

2. § A jogok rendeltetésszerű gyakorlása érdekében az irányítási, valamint a végrehajtási feladatokat ellátó szervek, illetve szervezetek az intézkedésekben való részvételhez kapcsolódó információhoz való egyenlő hozzáférési esélyek biztosítása mellett megadják az ügyfelek részére a vonatkozó nemzeti jogszabályok és közösségi jogi aktusok, valamint egyéb rendelkezések megtartásához szükséges tájékoztatást, és lehetővé teszik számukra az intézkedésekben való részvétel közösségi jogi aktusokon, nemzeti jogszabályokon és egyéb rendelkezéseken alapuló rendjének megismerését.

3. § A végrehajtási feladatokat ellátó szervezetek minden ügyben kötelesek megkülönböztetés nélkül, az adott intézkedésre vonatkozó közösségi jogi aktusoknak és nemzeti hatáskörben kiadott jogszabályoknak, és az ezeken alapuló más rendelkezéseknek megfelelően, valamint a támogatási cél megvalósítását és rendeltetését elősegítő módon eljárni és intézkedni.

3/A. §³ A mezőgazdasági támogatási eljárásban tilos minden olyan különbségtétel, kizárás vagy korlátozás, amelynek célja vagy következménye a törvény előtti egyenlő bánásmód megsértése, az ügyfél és az eljárás egyéb résztvevője e törvényben biztosított jogának csorbítása.

3/B. §⁴ A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv a hatáskörének gyakorlásával nem élhet vissza, hatásköre gyakorlása során a szakszerűség, az egyszerűség és az ügyféllel való együttműködés követelményeinek megfelelően köteles eljárni. A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv ügyintézője jóhiszeműen, a jogszabály keretei között az ügyfél jogát és jogos – ideértve gazdasági – érdekét szem előtt tartva, az eljárásban érintett kiskorú érdekeinek fokozott figyelembevételével jár el.

3/C. §⁵ A mezőgazdasági támogatási eljárás hivatalos nyelve a magyar. Külföldi természetes személy vagy vállalkozás vonatkozásában magyar nyelvet ismerő törvényes képviselője jár el.

3/D. §⁶ (1) Ha a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv eljárási kötelességének a rá irányadó ügyintézési határidőn belül nem tesz eleget, a felügyeleti szerv az erre irányuló kérelem megérkezésétől vagy a hivatalos tudomásszerzéstől számított hatvan napon belül kivizsgálja a mulasztás okát, és a mulasztó mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szervet az eljárás során kívüli lefolytatására utasítja.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltakat a fellebbezési eljárásra is alkalmazni kell. E rendelkezések akkor is irányadók, ha – a határozat megsemmisítése vagy hatályon kívül helyezése folytán – a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv az ügyintézési határidőn belül nem tesz eleget az új eljárás lefolytatására irányuló kötelezettségének.

(3) A felügyeleti szerv a (2) bekezdés szerinti intézkedésről az ügyfelet értesíti, továbbá ellenőrzi, hogy a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv a mulasztást követően határidőn belül eleget tesz-e eljárási kötelezettségének.

3/E. §⁷ A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv a joghatóságát – ezzel összefüggésben az alkalmazandó jogot –, valamint hatáskörét és illetékességét az eljárás minden szakaszában hivatalból köteles vizsgálni.

3/F. §⁸ Hatáskör hiányában a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv a kérelmet és az ügyben keletkezett iratokat – az ügyfél egyidejű értesítése mellett – haladéktalanul, de legkésőbb a kérelem beérkezésétől, folyamatban levő támogatás esetén a hatáskör hiányának megállapításától számított nyolc napon belül átteszi a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező hatósághoz.

4. §⁹ (1) Az ügyfelet megilleti a tisztességes ügyintézéshez, a jogszabályokban meghatározott határidőben hozott döntéshez való jog. Az ügyfél jogainak gyakorlása és kötelezettségeinek teljesítése során köteles jóhiszeműen eljárni, valamint elősegíteni a törvény végrehajtásában közreműködő szervek, szervezetek feladatainak végrehajtását. Az ügyfél magatartása nem irányulhat a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv megfélemlítésére vagy a döntéshozatal, illetve a végrehajtás indokolatlan késleltetésére. Az ügyfél jóhiszeműségét az eljárásban vélelmezni kell, a rosszhiszeműség bizonyítása a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szervet terheli.

(2) A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv eljárása során az ügyfelet a támogatási feltétellel összefüggésben őt terhelő kötelezettség alól egyedi méltányosság alapján történő mentesítő intézkedésnek nincs helye.

4/A. §¹⁰ (1) A mezőgazdasági támogatási eljárásban ügyintézőként vagy döntési jogkörben nem vehet részt olyan személy, akitől nem várható el az ügy tárgyilagossága megítélése.

(2) A mezőgazdasági támogatási ügy elintézéséből kizárt az a személy, akinek jogát vagy jogos érdekét az ügy közvetlenül érinti, továbbá az, aki az ügyben tanúvallomást tett, az ügyfél képviselőjeként vagy hatósági tanúként járt el.

(3) Az ügyintéző a kizárási ok észlelését követően bejelenti a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv vezetőjének a kizárási ok fennállását. A kizárási okot az ügyfél is bejelentheti.

(4) A kizárás tárgyában a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv vezetője dönt, szükség esetén más ügyintézőt jelöl ki, és arról is dönt, hogy meg kell-e ismételni azokat az eljárási cselekményeket, amelyekben a kizárt ügyintéző járt el. Ha a kizárási okot az ügyfél jelentette be, a kizárásról a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv végzésben dönt, és azt az ügyféllel is közli.

(5) Cselekvőképtelen kiskorú ügyfél a 45. § (3) bekezdésben foglalt jogutódlás kivételével a mezőgazdasági támogatási eljárásban nem vehet részt.

4/B. §¹¹ (1) A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv megkereséssel él más hatósághoz, ha az előtte folyamatban lévő eljárásban azt

a) az ügyfél jogos érdeke vagy a költségtakarékosság indokolja,

b) az ügy elbírálásához olyan adat vagy irat szükséges, amellyel más hatóság, egyéb állami, önkormányzati szerv vagy – ha törvény meghatározott ügyfajtában lehetővé teszi – egyéb szerv vagy személy rendelkezik, vagy

c) a külön jogszabályban meghatározott támogatási feltételek igazolása indokolja.

(2) Mezőgazdasági támogatási eljárásban az ügyfélnek az eljárásban szükséges személyes adatainak kezeléséhez való hozzájárulását vélelmezni kell a megkeresés teljesítése céljából, az ahhoz szükséges mértékben továbbított személyes adatok tekintetében is.

(3) A megkeresett szerv vagy személy csak akkor tagadhatja meg a megkeresésben foglalt teljesítését, ha az jogszabályba ütközik. Ha a megkeresés teljesítésére más szerv jogosult, a megkeresett szerv vagy személy a megkeresést haladéktalanul, de legkésőbb a megkeresés megérkezésétől számított öt napon belül e szervhez továbbítja, és erről egyidejűleg tájékoztatja a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szervet.

(4) A megkeresést a megkeresett szervhez történő beérkezését követően

a) az (1) bekezdés a) pontjában szabályozott esetben tizenöt napon belül,

b) az (1) bekezdés b) pontjában szabályozott esetben öt napon belül,

c) az (1) bekezdés c) pontjában szabályozott esetben tíz napon belül kell teljesíteni.

(5) Ha a megkereső hatóság közvetlen elektronikus hozzáféréssel is rendelkezik az eljárásához szükséges adatot nyilvántartó szerv nyilvántartásához, az adatot a nyilvántartásból közvetlen lekérdezéssel szerzi meg, kivéve, ha a nyilvántartáshoz való hozzáférés üzemzavar vagy más elháríthatatlan esemény miatt nem lehetséges.

(6) Ha a megkeresett szerv vagy személy határidőre nem teljesíti a megkeresést, a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv – határidő tüzésével – tájékoztatást kér a megkeresett szervtől vagy személytől ennek okáról. Ha a megkeresett szerv vagy személy nem teljesíti a tájékoztatást, illetve az eljárási cselekmény elvégzésére irányuló megkeresés teljesítését továbbra is megtagadja vagy elmulasztja, akkor a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv jogosult a megkeresett szerv vagy személy egyidejű értesítése mellett az eljárási cselekményt elvégezni, továbbá ha a megkeresett szerv vagy személy felügyeleti szervvel rendelkező hatóság, akkor felügyeleti eljárást kezdeményez, egyéb esetben jelzi a mulasztást a szerv vezetőjének. A felügyeleti szerv tizenöt napon belül intézkedik.

(7) A megkeresés teljesítésének (6) bekezdés szerinti elmaradásából eredő többletköltségeket a megkeresett szerv téríti meg.

(8)¹² Az (1) bekezdés a) pontja szerinti esetekben a megkeresést kizárólag a megkeresett szerv vagy személy olyan hivatalos elektronikus elérhetőségén lehet megküldeni, amely tekintetében biztosítják a kézhezvétel visszaigazolását.

(9)¹³ Az (1) bekezdés b) pontja szerinti hatóságok a megkeresés során hivatali kapun keresztül tartanak kapcsolatot egymással, amely tekintetében biztosítják a kézhezvétel visszaigazolását.

4/C. §¹⁴ A természetes személy ügyfél akkor rendelkezik eljárási képességgel, ha az ügy tárgyára tekintettel cselekvőképességnek minősül. Ha eziránt kétség merül fel, a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv hivatalból vizsgálja az eljárási képesség meglétét, és ha annak hiányát állapítja meg, akkor az ügyfél helyett annak törvényes képviselőjét vonja be az eljárásba.

5. § A piaci szereplők gazdálkodása kiszámíthatóságának érdekében biztosítani kell, hogy:

a) a támogatások kifizetéséért és az egyéb intézkedések lebonyolításának végrehajtásáért felelős intézményrendszer működése átlátható, szabályszerű, megfelelően szabályozott és a hatékonyság, gazdaságosság, eredményesség követelményeinek megfelelő

legyen,

- b) az ügyfelet csak a kérelem elbírálásához legszükségesebb mértékben terhelje adminisztrációs kötelezettség,
- c) a támogatási kérelmeket, pályázatokat az egyenlő esélyek biztosítása mellett bírálják el, továbbá
- d) a piaci szereplők a jogszabályok keretei között kiszámíthatóan, és határidőn belül jussanak hozzá az őket megillető támogatáshoz,
- e) az átlagosnál kisebb gazdasági erővel rendelkező piaci szereplők számára is elérhetőek legyenek a versenyképessé válásukhoz szükséges támogatások.

f)¹⁵ a pályázati és kérelmezési feltételek és határidők a jogszabály vagy pályázati felhívás alapján egy benyújtási időszakban benyújtott kérelmek vagy pályázatok esetén – közösségi jogi aktus eltérő rendelkezése hiányában – az ügyfél hátrányára nem módosíthatók,

g)¹⁶ a törvény hatálya alá tartozó egyes intézkedések igénybevételével, az ahhoz kapcsolódó adatszolgáltatással, eljárásokkal kapcsolatos részletes, valamint az intézkedésekben való részvétellel kapcsolatos általános szabályokat tartalmazó, új intézkedést bevezető jogszabályt a kérelmek benyújtására nyitva álló időtartam kezdő napját legalább két hónappal, egyéb esetekben jogszabályt a kérelmek benyújtására nyitva álló időtartam kezdő napját legalább harminc nappal megelőzően kell kihirdetni. Haladéktalan szabályozást igénylő esetekben ezen időtartam – a jogalkotás rendjére vonatkozó szabályozás figyelembevétele mellett – lerövidíthető úgy, hogy haladéktalan szabályozást igénylő esetnek minősül, ha a szabályozással érintetteknek a jogszabály mielőbbi hatálybalépéséhez különösen méltányolható érdeke fűződik.

6. § Annak érdekében, hogy az intézkedések ténylegesen a jogszabályokban vagy programokban meghatározott célok megvalósítását szolgálják, a végrehajtási feladatokat ellátó szervezetek kötelesek megteremteni, illetve biztosítani a szándékos szabálytalanságok elleni hatékony fellépéshez szükséges feltételeket.

7. § (1) Az ügyfelek, továbbá az irányítási, valamint a végrehajtási feladatokat ellátó szervek, illetve szervezetek kötelesek egymással, az Európai Unió illetékes szerveivel, szervezeteivel, valamint más tagállamok kifizető ügynökségeivel együttműködni. Ez az együttműködés kiterjed az egyes feladatok közösségi jogi aktusokban, valamint a jogszabályokban, továbbá a külön megállapodásokban foglaltak szerint történő végrehajtására, az együttműködő felek közti, szükséges és célhoz kötött adatszolgáltatásra, az ellenőrzések végrehajtásához szükséges feltételek megteremtésére.

(2) A törvény végrehajtásában külön megállapodás alapján részt vevő szervezetek a szükséges szervezési és pénzügyi intézkedések megtételével kötelesek saját, jogszabályban, illetve alapító okiratukban meghatározott alapfeladataik, valamint a külön megállapodásban foglaltak végrehajtása során az összhangot folyamatosan biztosítani.

(3)¹⁷ A költségtakarékosság és a hatékonyság biztosítása érdekében az irányítási, valamint a végrehajtási feladatokat ellátó szervek, szervezetek kötelesek úgy megszervezni tevékenységüket, hogy eljárásuk az ügyfélnek és a hatóságoknak a legkevesebb költséget okozza, és az eljárás a lehető leggyorsabban lezárható legyen.

8. § A törvény rendelkezéseit az Európai Unió Közös Agrárpolitikájáról (KAP), valamint Közös Halászati Politikájáról (KHP) szóló közvetlenül alkalmazandó közösségi jogi aktusokkal együtt kell alkalmazni és értelmezni.

Fogalmak

9. §¹⁸ (1) E törvény, valamint a végrehajtására kiadott jogszabályok alkalmazásában:

1. *adatkezelő*: a kifizető ügynökség, a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv, a 12. pont b) alpontja szerinti irányító hatóság, valamint az [1305/2013/EU rendelet 66. cikk \(2\) bekezdés](#) szerinti közbelső szervezet;

2. *beruházás*: az ügyfél által eszközölt, a számvitelről szóló törvény és a személyi jövedelemadóról szóló törvény által befektetett eszközként aktiválhatónak minősített ráfordítások összessége, valamint az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló [2009. évi XXXVII. törvény 71. § \(1\) bekezdés a\) pontjában](#) meghatározott tevékenységek és az erdő faállományának minőségi javítását szolgáló törzsalakító nyesés, azzal, hogy a társasági tulajdon, illetőleg szavazati jog megszerzésére fordított összeg csak abban az esetben minősül beruházásnak, ha a támogatás igénybevételi feltételeit megállapító jogszabály ezt kifejezetten lehetővé teszi;

3. *egyéb szervezet*: a szakcsoport, valamint a jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet;

4. *ellenőrző hatóság*: az [1198/2006/EK tanácsi rendelet 58. cikk \(1\) bekezdés c\) pontja](#) szerinti szervezet;

5. *folyamatban lévő eljárás*: a kérelemre vagy hivatalból indult, véglegessé vált döntéssel még le nem zárt eljárás;

6. *folyamatban lévő támogatás*: az intézkedésben való részvétel iránti kérelem benyújtásától a kérelemre hozott döntés alapján az ügyfelet terhelő kötelezettségek fennállásáig tartó időszak;

7. *gondatlanság*: a mezőgazdasági és vidékfejlesztési intézkedésekkel összefüggésben gondatlannak minősül az ügyfél, illetve az általa igénybevett közreműködője, képviselője magatartása, amennyiben az a 27. pont szerint nem minősíthető szándékos magatartásnak;

8.¹⁹ *hatáskörrel rendelkező hatóság*: a kölcsönös megfeleltetés és a feltételeesség körébe tartozó előírások és követelmények ellenőrzését, igazolását végző közigazgatási szerv;

9. *igazoló hatóság*: az [1198/2006/EK tanácsi rendelet 58. cikk \(1\) bekezdés b\) pontja](#) szerinti szervezet;

10.²⁰ *illetékes hatóság*: a [885/2006/EK bizottsági rendelet 1. cikk \(2\) bekezdése](#), valamint a [908/2014/EU bizottsági végrehajtási rendelet 1. cikk \(1\) bekezdése](#) alapján az agrárpolitikáért felelős miniszter (a továbbiakban: miniszter);

11. *irat*: a polgári perrendtartásról szóló törvény szerinti irat, okirat, közokirat és magánokirat;

12.²¹ *irányító hatóság*: a miniszter mint

- a) az [1698/2005/EK tanácsi rendelet 75. cikke](#) és az [1198/2006/EK tanácsi rendelet 58. cikk \(1\) bekezdés a\) pontja](#),
b) az [1305/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 65. cikk \(2\) bekezdése](#) és az Európai Tengerügyi és Halászati Alappal összefüggésben a 2014–2020 programozási időszakra vonatkozó közösségi jogi aktus alapján kijelölt hatóság;

13. *keretkimerülés*: a jogszabályban meghatározott jogosultsági keret teljes mértékű vagy olyan részleges kimerülése, amikor a fennmaradó rész (maradvány) az intézkedés jellegéből adódóan nem használható ki;

14. *kifizető ügynökség*: az [1306/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 7. cikkében](#) meghatározottak szerinti, a Kormány által rendeletben kijelölt, és az illetékes hatóság által e feladat ellátására akkreditált szerv;

15. *kölcsönös megfeleltetés*: az [1306/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet VI. címében](#) meghatározott rendszer;

16. *közreműködő szervezet*: az [1198/2006/EK tanácsi rendelet 3. cikk p\) pontja](#) szerinti szervezet;

17. *mezőgazdasági célú csekély összegű támogatások*:

a)²² az [1407/2013/EU bizottsági rendelet](#) szerinti vidékfejlesztési, erdészeti vagy vadgazdálkodási célú általános csekély összegű támogatás,

b) az [1408/2013/EU bizottsági rendelet](#) szerinti mezőgazdasági csekély összegű támogatás, továbbá

c) a [717/2014/EU bizottsági rendelet](#) szerinti halászati csekély összegű támogatás;

18. *mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv*: a Kormány által rendeletben kijelölt szerv;

19. *mezőgazdasági támogatási eljárás*: mezőgazdasági, halászati, erdészeti és vadgazdálkodási és agrár-vidékfejlesztési támogatásokhoz és egyéb intézkedésekhez kapcsolódó, e törvény hatálya alá tartozó eljárás;

20.²³ *monitoring*: az 1698/2005/EK tanácsi rendelet, az 1974/2006/EK bizottsági rendelet, valamint a 498/2007/EK bizottsági rendelet szerint meghatározott mutatókra vonatkozóan végrehajtott, az intézkedések megkezdésekor, valamint a célkitűzéseikhez viszonyított előrehaladásának, hatásának rendszeres vizsgálata, valamint a 2021/2115/EU európai parlamenti és a tanácsi rendelet 132. cikk szerinti eljárás;

21. *monitoring-adatgyűjtés*: az [1698/2005/EK tanácsi rendelet](#), az [1974/2006/EK bizottsági rendelet](#), az [1198/2006/EK tanácsi rendelet](#), valamint a [498/2007/EK bizottsági rendelet](#) szerint meghatározott mutatókra vonatkozóan végrehajtott, az intézkedések megkezdésekor, valamint a célkitűzéseikhez viszonyított előrehaladásának, hatásának mérésére szolgáló adatok rendszeres gyűjtése;

22. *monitoringrendszer*: a monitoringtevékenység folytatása céljából létrehozott intézmények, szervezetek, eszközök és eljárásrendek, valamint ezek együttes működtetése érdekében foganatosított intézkedések összessége;

23. *nyilvánvaló hiba*: az ügyfél által benyújtott kérelemben, pályázatban feltüntetett adatok olyan egyértelmű hiányossága vagy hibája, amely a kérelem, vagy a pályázat más adataiból vagy más, a végrehajtási feladatokat ellátó szervezet által közvetlenül elérhető nyilvántartásból származó adatok alapján hiánypótlásra felszólítás nélkül, saját hatáskörben pótolható vagy javítható, kivéve a kérelem hitelességét befolyásoló hiányosság (aláírás, bélyegző lenyomat);

24. *pénzügyi kapcsolat*: olyan gazdasági kapcsolat a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv és a vele kapcsolatban álló ügyfél között, amelynek alapján közöttük tartozások és követelések keletkeznek, azaz elszámolási viszony jön létre;

25. *szabálytalanság*: az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek védelméről szóló, 1995. december 18-i [2988/95/EK Euratom tanácsi rendelet 1. cikk \(2\) bekezdésében](#) megállapított tényállás;

26. *szakrendszer*: az ügyfélnyilvántartáshoz az ügyfél-azonosítóval kapcsolódó, a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv, valamint a hatáskörrel rendelkező hatóság hatáskörébe tartozó, általuk működtetett (vezetett) nyilvántartás;

27. *szándékosság, súlyos gondatlanság (a továbbiakban együtt: szándékosság)*: a mezőgazdasági és vidékfejlesztési intézkedésekkel összefüggésben szándékosnak minősül az ügyfél, illetve az általa igénybevett közreműködő, képviselő magatartása, amennyiben az ügyfél vagy az általa igénybevett közreműködő, képviselő tudatában van annak, hogy a tanúsított tevőleges magatartás vagy mulasztás az intézkedésekkel összefüggésben az ügyfél számára a jogosultság jogosulatlan megszerzése, annak fenntartása, illetve az intézkedésekkel összefüggésben jogosultságának bármely eleme vonatkozásában kedvezőbb elbírálást biztosít, mint a tanúsított tevőleges magatartás nélkül;

28. *tanúsító szerv*: az [1306/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 9. cikkében](#) meghatározottak szerinti szerv;

29.²⁴ *ügyfél*: az a természetes személy, jogi személy vagy egyéb szervezet, aki vagy amely támogatást igényel, támogatásra, intézkedésben való részvételre jogosult, valamint ezekkel összefüggésben befizetésre, adatszolgáltatásra kötelezett, illetve akit vagy amelyet a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv ellenőrzés alá vont;

30. *üzemzavar*: az ügyfél és a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv, valamint a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv és egyéb szervek közötti elektronikus úton történő kapcsolattartása során felmerült, az elektronikus kapcsolattartás eszközéül használt informatikai rendszer átmeneti vagy tartós olyan meghibásodása, valamint olyan karbantartásának időtartama, ami miatt az informatikai rendszerek nem tudják biztosítani az elektronikus tájékoztatást, az elektronikus úton történő kapcsolattartást, valamint az elektronikus irat feltöltését, letöltését, továbbítását;

31. *vagyoni értékű támogatási jogosultság*: a közvetlen támogatási intézkedések keretében az ügyfél számára megállapított olyan vagyoni értékű jog, amelynek azonosítását és nyilvántartását jogszabály írja elő.

32.²⁵ *feltételeesség*: a közvetlen mezőgazdasági támogatások, valamint egyes vidékfejlesztési támogatások igénylése esetén betartandó, az Európai Parlament és Tanács 2021/2115/EU rendelet 12. cikke és III. melléklete szerinti egységes feltételrendszer;

33.²⁶ *kamarai meghatalmazás*: a jogszabályban meghatározott feltételekkel létrejött, képviseleti jogot létesítő jognyilatkozat, amely alapján a Magyar Agrár- Élelmiszergazdasági és Vidékfejlesztési Kamara (a továbbiakban: NAK) az agrár-, illetve vidékfejlesztési támogatások igénybevételeivel összefüggő elektronikus ügyintézés során technikai közreműködőként az ügyfelek képviseletében eljárhat;

34.²⁷ *mobilGazda alkalmazás*: a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv által az ügyfelek számára biztosított, az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló [2015. évi CCXXII. törvény 25. §-a](#) szerinti, valós idejű és közvetlen kommunikációs lehetőséget biztosító, hatékonyabb ügyintézését célzó interaktív alkalmazás.

(2) Az Egységes Mezőgazdasági Ügyfél-nyilvántartási Rendszer (a továbbiakban: ügyfél-nyilvántartási rendszer) a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv és az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv hatáskörébe tartozó eljárásokban részt vevő ügyfelek azonosítását és törzsadatainak nyilvántartását szolgáló rendszer, amely tekintetében a törvény, valamint a törvény végrehajtására kiadott jogszabályok alkalmazásában:

a) *ügyfél törzsadat*: a 28. § (2) bekezdése szerinti adatok;

b) *ügyfél-azonosító*: az Egységes Mezőgazdasági Ügyfél-nyilvántartási Rendszer keretében megállapított, az ügyfél egyedi azonosítását szolgáló szám;

c) *kérelemre nyilvántartásba vett ügyfél*: az Egységes Mezőgazdasági Ügyfél-nyilvántartási Rendszerben beazonosított és ügyfél-azonosítóval rendelkező ügyfél, aki vagy amely a mezőgazdasági és vidékfejlesztési szervnél kérte a nyilvántartásba vételét;

d) *hivatalból nyilvántartásba vett ügyfél*: az Egységes Mezőgazdasági Ügyfél-nyilvántartási Rendszerben beazonosított és ügyfél-azonosítóval rendelkező ügyfél, akit vagy amelyet az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv, valamint nem kérelemre induló eljárás kapcsán a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv vett nyilvántartásba; illetve akinek vagy amelynek nyilvántartásba vétele a nem kérelemre induló eljárás során a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv jogszabályban meghatározott feladatai végrehajtásához szükséges;

e) *elsődleges képviselő*: elektronikus kapcsolattartás során az a természetes személy, aki az általa képviselt, kérelemre nyilvántartásba vett besorolású nem természetes személy ügyfélnek az Egységes Mezőgazdasági Ügyfél-nyilvántartási Rendszerbe bejelentett, közhiteles hatósági nyilvántartás szerint önálló képviselői joggal rendelkező kizárólagos törvényes képviselője, és rendelkezik ügyfélkapus hozzáféréssel, valamint a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv kérelemre nyilvántartásba vett besorolású ügyfeleként rendelkezik saját ügyfél-azonosítóval.

9/A. §²⁸

9/B. §²⁹

A törvény hatálya

10. § (1)³⁰ A Magyarország területén székhellyel, telephellyel, lakóhellyel, szokásos tartózkodási hellyel rendelkező gazdasági (termelő, szolgáltató, üzemi, üzleti) tevékenységet folytató természetes személy, jogi személy, egyéb szervezet egyes intézkedésekben való részvételének rendjére, valamint az ezzel összefüggő mezőgazdasági támogatási eljárásban részt vevő vagy érintett személyre, szervezetre e törvény rendelkezéseit kell alkalmazni.

(2)³¹ E törvény rendelkezéseit kell alkalmazni továbbá az Európai Unió bármely tagállamában székhellyel, telephellyel rendelkező jogi személyre, illetve egyéb szervezetre, továbbá az Európai Unió bármely tagállamában lakóhellyel, szokásos tartózkodási hellyel rendelkező arra a természetes személyre, aki (amely) Magyarországon gazdasági (termelő, szolgáltató, üzemi, üzleti) tevékenységet folytat, és a vonatkozó jogszabályok alapján:

a) exportbizonyítvány kiállítása iránti kérelem,

b) másik tagállamban kiállított exportbizonyítvány alapján export-visszatérítés iránti kérelem,

c) export-visszatérítés megállapítására szolgáló eljárás keretében ajánlat, valamint

d)³² intervenció felvásárlási, tárolási vagy értékesítési eljárás során ajánlat

benyújtásával a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező szervnél eljárást kezdeményez.

(3) Ha törvény másként nem rendelkezik, a vámszabad területre is e törvény rendelkezéseit kell alkalmazni.

11. § (1) E törvény hatálya kiterjed:

a) az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (a továbbiakban: EMVA),

b) az Európai Mezőgazdasági Garancia Alap (a továbbiakban: EMGA),

c)³³ az Európai Halászati Alap (a továbbiakban: EHA), továbbá az Európai Tengerügyi és Halászati Alap (a továbbiakban: ETHA) keretében, valamint

d) a tagállami hatáskörben,

e)³⁴ az Európai Unió általános költségvetése keretében

hozott intézkedésekben való részvétellel kapcsolatos, az irányítási, valamint a végrehajtási feladatokat ellátó szervek, illetve szervezetek hatáskörébe tartozó eljárására.

(1a)³⁵ Az (1) bekezdés a) és c) pontja tekintetében e törvényt – a 4/A. § (5) bekezdése, 9. § (1) bekezdés 7., 10. és 27. pontja, a 11. § (10) bekezdése, a 13. §-a, 14. § (1) bekezdés f) pontja, a III. Fejezete, a 36. § (3) bekezdése, a 43/A. §, a 44. § (7) bekezdése, a 45. § (3) és (9) bekezdése, a 81. § (1) bekezdés c)–g) pontja, a 81. § (1a), (1b) és (2) bekezdése, a 81. § (3) bekezdés a)–d), h)–j) és k) pontja kivételével – a 2007–2013. programozási időszak intézkedései tekintetében kell alkalmazni.

(2)³⁶ E törvény végrehajtásáért a miniszter felel, amelynek keretében:

a) az államháztartás működési rendjére vonatkozó jogszabályok rendelkezései szerint gondoskodik a belső kontrollrendszerek kialakításáról, azok folyamatos és hatékony működtetéséről, valamint

b) felel az egyes végrehajtási feladatokat ellátó szervek, szervezetek közötti feladatok elhatárolásáért.

(3) A törvény hatálya alá tartozó végrehajtási feladatot ellátó szervek, illetve szervezetek:

- a) a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv,
- b) az átruházott feladatot ellátó szervezet,
- c) az együttműködő szervezet,
- d) a hatáskörrel rendelkező hatóság,
- e)³⁷
- f)³⁸

(4)³⁹ A (3) bekezdésben foglaltak szerinti szervek, illetve szervezetek feletti egyes, a közösségi jogszabályok által meghatározott, támogatás kifizetéséhez kapcsolódó ellenőrzési jogosítványokat

- a) a tanúsító szerv,
- b) az igazoló hatóság, valamint
- c)⁴⁰ az EHA esetében az ellenőrző hatóság

gyakorolja.

(5)⁴¹ Az tanúsító szervi ellenőrzésre vonatkozóan a [885/2006/EK rendelet 5. cikke](#) szerinti előírásokat kell alkalmazni.

(6) Az igazoló hatósági ellenőrzésre az [1198/2006/EK rendelet 60. cikkében](#) foglaltakat kell alkalmazni.

(7) Az EHA esetében az ellenőrző hatósági ellenőrzésre az [1198/2006/EK rendelet 61. cikkében](#) foglaltakat kell alkalmazni.

(8)⁴² A kifizető ügynökség az [1306/2013/EU rendelet 7. cikkében](#) foglaltaknak megfelelő tevékenysége során a közvetlenül alkalmazandó közösségi jogi aktusokban, valamint e törvényben foglaltak szerint jár el.

(9) A (4) bekezdés szerinti ellenőrzés lefolytatása nem érinti az államháztartásra vonatkozó jogszabályok rendelkezései szerinti független belső ellenőrzés keretében lefolytatott ellenőrzési tevékenységet.

(10)⁴³ Ha az tanúsító szerv, az igazoló hatóság, a közreműködő szervezet, az ellenőrző hatóság, az átruházott feladatot ellátó szervezet, az együttműködő szervezet és a nemzeti vidékfejlesztési hálózat titkársága kijelöléséhez a közbeszerzésekről szóló törvény alapján nem kell közbeszerzési eljárást lefolytatni, e szervek, illetve szervezetek kijelöléséről a Kormány rendeletben intézkedik. A Kormány rendeletben intézkedik a nem közigazgatási feladat ellátására létrehozott szervezet, köztestület vagy személy átruházott feladatot ellátó vagy együttműködő szervezetként való kijelöléséről, valamint az általuk ellátandó hatósági feladatok köréről. A helyi akciósoportot a miniszter jelöli ki.

(11) E törvény hatálya nem terjed ki a Közös Agrárpolitika hatálya alá tartozó termékek importjának engedélyezésére.

(12)⁴⁴ E törvény rendelkezéseit az exportengedélyezéssel, az export-visszatérítéssel kapcsolatos eljárásra, valamint a vámhatóság ellenőrzési hatáskörébe tartozó egyes intézkedésekre a közösségi jogi aktusokban, valamint a külön jogszabályokban foglaltak figyelembevételével kell alkalmazni.

(13)⁴⁵

(14)⁴⁶ A 28–30/A. §-ban meghatározott nyilvántartással összefüggő kötelezettségek kiterjednek a hatáskörrel rendelkező hatóság hatáskörébe tartozó közigazgatási ügyekben részt vevő ügyfelekre is. Az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv nyilvántartásaira vonatkozó törvény rendelkezéseit e törvény rendelkezéseivel együtt kell alkalmazni.

12. § (1)⁴⁷

(2)⁴⁸

(3)⁴⁹ A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv hatásköre az akkreditált feladataihoz kapcsolódó, az e törvény szerinti mezőgazdasági támogatási eljárás keretében kizárólagos.

(4)⁵⁰

(5)⁵¹

(6)⁵²

II. Fejezet

AZ IRÁNYÍTÁS ÉS VÉGREHAJTÁS EGYES INTÉZMÉNYEI

AZ IRÁNYÍTÁS EGYES INTÉZMÉNYEI

Az illetékes hatósági jogkör gyakorlása

13. § (1)⁵³ A miniszter illetékes hatósági jogkörének gyakorlása során:

a) felelős a kifizető ügynökség akkreditációjáért, e feladatkörében – a közösségi jogi aktusokban foglaltak szerint – jogosult az akkreditáció megadására, illetve szükség esetén annak megvonására;

b) folyamatosan figyelemmel kíséri a kifizető ügynökségnél az akkreditációs feltételek teljesítését;

c)⁵⁴

d)⁵⁵

(2)⁵⁶ A miniszter (1) bekezdés szerinti illetékes hatósági feladatai ellátása érdekében a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv tekintetében az államháztartásról szóló [2011. évi CXCV. törvény \(a továbbiakban: Áht.\) 9. § e\), h\) és i\) pontjában](#) meghatározott hatásköröket gyakorolja.

(3)⁵⁷

(4)⁵⁸

14. § (1)⁵⁹ A miniszter irányító hatósági jogkörének gyakorlása során:

- a) a közösségi jogi aktusok, valamint az Európai Unió vonatkozó programjai alapján dönt a technikai segítségnyújtás céljaira rendelkezésre álló közösségi források felhasználásáról;
- b) meghatározza a monitoring bizottság összetételét, illetve gondoskodik annak működtetéséről;
- c) közleményt ad ki:
 - ca) a pályázat alapján igényelhető támogatásról,
 - cb) pályázat esetén a támogatásokra vonatkozó kérelem benyújtására rendelkezésre álló időszakról,
 - cc) a támogatási kérelem elbírálásakor alkalmazandó szakmapolitikai prioritásról,
 - cd) a rendelkezésre álló forrás túligényléséről,
 - ce) a támogatás igénybevételéhez szükséges, jogszabályban, illetve a pályázati felhívást tartalmazó közleményben meghatározott feltételek teljesítése esetén a minimális ponthatárról,
 - cf) a támogatási kérelmek elbírálásakor alkalmazandó műszaki, technikai leírásokról (pl. katalógusok, normagyűjtemények),
 - cg) a külön jogszabályban meghatározott esetekben;
- d) irányítja a nemzeti vidéki hálózatot;
- e) a [1698/2005/EK rendelet 75. cikk \(1\) bekezdésének a\) pontja](#) végrehajtása érdekében az EMVA intézkedései esetén az általa meghatározott körben jóváhagyja a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv által alkalmazott eljárásrendeletet, valamint a törvény alapján kötött megállapodásokat;

f)⁶⁰ a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv felett szakmai irányítási jogkörből eredő kormányrendeletben meghatározott egyes jogosítványokat, valamint a 9. § (1) bekezdés 12. pont a) pontja szerinti irányító hatóságként felügyeleti jogkört gyakorol;

g) felel a partnerség elvének közösségi jogszabályok szerinti érvényesüléséért;

h)⁶¹ működteti a monitoringrendszert, valamint átveszi és kezeli az [1698/2005/EK rendeletben](#), valamint az [1198/2006/EK rendeletben](#) foglalt adatszolgáltatási, jelentéstételi és értékelési kötelezettségek teljesítésére, a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv által gyűjtött és összesített, az integrált igazgatási és ellenőrzési rendszerben nyilvántartott monitoringadatokat.

(1a)⁶² A miniszter kormányrendeletben meghatározottak szerint szakmailag irányítja a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szervet.

(2)⁶³ A miniszter (1) bekezdés szerinti irányító hatósági feladatai ellátása érdekében a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv tekintetében az [Áht. 9. § e\), h\) és i\) pontjában](#) meghatározott hatásköröket gyakorolja.

(3)⁶⁴

(4)⁶⁵ Az (1) bekezdés c) pontja szerinti közleményeket a miniszter által vezetett minisztérium hivatalos lapjában, internetes honlapján, valamint a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv internetes honlapján kell közzétenni.

A VÉGREHAJTÁS EGYES INTÉZMÉNYEI ÁLTAL

ELLÁTANDÓ FELADATOK

A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv feladatai

15. § (1) A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv felelős:

- a) az EMGA-ból, illetve az EMVA-ból finanszírozott támogatások esetén a kifizető ügynökségi,
- b) az EHA-ból finanszírozott támogatások esetében a közreműködő szervei,
- c) egyes, jogszabályban meghatározott nemzeti hatáskörbe tartozó mezőgazdasági, agrár-vidékfejlesztési támogatásokkal összefüggő végrehajtási,
- d)⁶⁶ az a)–c) pontok szerinti feladatok végrehajtásával összefüggő nyilvántartási,
- e)⁶⁷ monitoring-adatgyűjtési, valamint
- f)⁶⁸ törvényben, illetve kormányrendeletben meghatározott egyéb közigazgatási feladatok ellátásáért.

(2) A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv a feladatkörébe tartozó intézkedésekkel kapcsolatos jogok és kötelezettségek teljesítésének módjára vonatkozóan tájékoztatókat, közleményeket ad ki, illetve nyomtatványokat rendszeresít.

Az átruházott feladatokat ellátó szerv feladatai

16. §⁶⁹ A 11. § (1) bekezdésében meghatározott intézkedések végrehajtása, valamint az Egységes Mezőgazdasági Ügyfél-nyilvántartási Rendszerben nyilvántartott adatok bejelentéséhez és azok módosításához kapcsolódó eljárások esetében a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv a hatáskörébe tartozó feladatokat hatáskörének más szervre szerződéssel történő átruházás útján is elláthatja.

17. § (1) Az átruházott feladatot ellátó szerv a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv nevében jár el.

(2) Az átruházott feladatot ellátó szerv által elvégzett feladatért harmadik személy felé a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv felel. Az átruházott feladatot ellátó szerv csak a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv előzetes

jóváhagyása alapján vonhat be más szervezetet az átruházott feladat ellátásába.

(3) Az átruházott feladat ellátásáról írásba foglalt megállapodásban kell rendelkezni. E megállapodásnak tartalmaznia kell különösen:

- a) az átruházott feladatok körének meghatározását,
- b) az átruházott feladatok ellátásának pénzügyi feltételeit,
- c) az átruházott feladatot ellátó szervezet feladatait és kötelezettségeit,
- d) az a) pontban megjelölt feladat elvégzése során alkalmazott eljárást és módszereket,
- e) a teljesítési igazolás kiállításának feltételeit,
- f) rendelkezést az átruházott feladatot ellátó szerv által elvégzett ellenőrzések eredményeiről szóló jelentések gyakoriságáról,
- g) rendelkezést a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv részére átadandó adatok köréről, az adatszolgáltatás tartalmáról és rendszerességéről,
- h) az átruházott feladatot ellátó szervnek a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szervvel szembeni felelősségvállalása szabályait,
- i) az átruházott feladat elvégzése érdekében mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv által átadott vagy átadásra kerülő adatok körét és azok védelmét.

(4) A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv ellenőrzésére jogosult szervek ellenőrzik az átruházott feladat teljesítését.

Az együttműködő szervezet feladatai

18. § (1) Az EMGA és az EMVA keretében végrehajtott intézkedések esetében a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv a hatáskörébe tartozó feladatok ellátásába szakértőként, illetve egyes technikai jellegű feladatok ellátására más szervezetet (a továbbiakban: együttműködő szervezet) is bevonhat.

(2) Az együttműködő szervezet önállóan nem járhat el, kizárólag a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv előzetes jóváhagyása alapján vonhat be más szakértőt, illetve közreműködőt feladata ellátásába. Az együttműködő szervezet által elvégzett feladatért harmadik személy felé a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv felel.

(3) Az együttműködés keretében ellátandó feladatokról írásba foglalt megállapodásban kell rendelkezni. E megállapodásnak tartalmaznia kell különösen:

- a) az együttműködés keretében ellátandó feladatok körének meghatározását,
- b) az ellátandó feladatok végrehajtásával összefüggő pénzügyi feltételeket,
- c) az együttműködő szervezet feladatait és kötelezettségeit,
- d) az a) pontban megjelölt feladat elvégzése során alkalmazott eljárást és módszereket,
- e) a teljesítési igazolás kiállításának feltételeit,
- f) az együttműködő szervezetnek a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szervvel szembeni felelősségvállalása szabályait,
- g) az együttműködői feladatok elvégzése érdekében a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv által átadott vagy átadásra kerülő adatok körét és azok védelmét.

(4) A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv ellenőrzésére jogosult szervek ellenőrzik az együttműködői feladatok teljesítését.

(5) Olyan feladatok ellátására, amelyben más költségvetési szerv vagy egyéb szervezet saját hatáskörében eljárást folytat, és eljárása a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv hatáskörébe tartozó feladatot érint, a feladat-végzés összehangolása érdekében együttműködési megállapodás köthető.

A hatáskörrel rendelkező hatóság feladatai

19. § (1)⁷⁰ A hatáskörrel rendelkező hatóság a kölcsönös megfeleltetés és a feltételelenség körébe tartozó ellenőrzéseket végez.

(2) A hatáskörrel rendelkező hatóság az ellenőrzések eredményeiről a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szervet a (3)–(5) bekezdésben foglaltaknak megfelelően tájékoztatja.

(3)⁷¹ A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv és a hatáskörrel rendelkező hatóság vagy a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv felé ellenőrzési eredményeket szolgáltató szerv a kölcsönös megfeleltetés és a feltételelenség keretében történő ellenőrzések ellátásával, valamint az adatok kölcsönös átadásával kapcsolatos részletes feltételekről írásban állapodnak meg. Az írásbeli megállapodásnak tartalmaznia kell különösen:

- a)⁷² a hatáskörrel rendelkező hatóság által a kölcsönös megfeleltetés és a feltételelenség körébe tartozó feltételek ellenőrzésének a körét;
- b) az ellenőrzés során alkalmazandó mintavétel módját;
- c) a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv ellenőrzésre kiválasztott ügyfeleinek és azok kérelmeinek a hatáskörrel rendelkező hatóság részére átadandó adatainak körét; és
- d) a hatáskörrel rendelkező hatóság által kiállítandó ellenőrzési jegyzőkönyvek tartalmát, átadásának ütemezését és módját.

(4)⁷³ A (3) bekezdésben meghatározott adatcsere kapcsán a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv által működtetett integrált informatikai rendszer, valamint nyilvántartási rendszerek kód- és törzsadatait kell alkalmazni, különös tekintettel a kiválasztásra kerülő ügyfelek azonosítására.

(5)⁷⁴ A hatáskörrel rendelkező hatóság a kölcsönös megfeleltetés és a feltételeesség körébe tartozó ellenőrzésekhez kapcsolódó nyilvántartási rendszereit a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv által működtetett ügyfél-nyilvántartási rendszerhez kapcsolódva úgy alakítja ki, hogy az ügyfél azonosításához kapcsolódó e törvény szerinti adatokat az ügyfél-nyilvántartási rendszer tartja nyilván.

(6) A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv ellenőrzésére jogosult szervek ellenőrzik a (3) bekezdésben foglaltak szerinti megállapodásban foglaltak teljesítését.

(7)⁷⁵ A (3) bekezdés d) pontja alapján kiállított jegyzőkönyvet a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv által működtetett integrált informatikai rendszer által elektronikusan is közvetlenül átvehető módon kell kiállítani.

A nemzeti vidéki hálózat feladatai

20. §⁷⁶

A helyi akciócsoport

21. §⁷⁷

III. Fejezet

ADATKEZELÉS, NYILVÁNTARTÁSOK

A támogatási adat kezelése

22. § (1) A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv a hatáskörébe tartozó feladatok végrehajtásához:

- a)⁷⁸ az ügyfél természetes személyazonosító adatait, laccímadatait, elektronikus levelezési címét, ügyfél-azonosítóját,
- b)⁷⁹ az egyes intézkedésekben való részvétellel összefüggő eljárás során az ügyfélre vonatkozóan keletkezett adatokat,
- c)⁸⁰ a monitoring-adatszolgáltatás keretében gyűjtött adatokat, valamint
- d)⁸¹ az ügyfél ellenőrzése során harmadik személyről nyert – személyes adatként az a) pont szerinti – adatokat [az a)–d) pontok a továbbiakban együtt: támogatási adat] az adott támogatási jogcímre vonatkozó intézkedésben való jogosulatlan részvétel végrehajtásához való jog elévüléséig kezelheti.

(1a)⁸² A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv a meghatalmazás időtartama alatt nyilvántartja az ügyfél nevében eljáró állandó meghatalmazott természetes személy személyazonosító adatait, laccímadatait, ügyfél-azonosítóját a meghatalmazás alapján eljáró személyek beazonosíthatósága és eljárási jogosultságának ellenőrizhetősége érdekében.

(2)⁸³ Az adatkezelő szerv a törvényben meghatározott más szerv, illetve szervezet nyilvántartásából átvett adatot csak az ügyfél személyazonosításához, a támogatáshoz való jogosultság megállapításához, az intézkedésekhez kapcsolódó feltételek ellenőrzéséhez, az ügyfél kérelmére indult eljárás során pedig a tényállás tisztázásához használhatja fel.

(3)⁸⁴ Amennyiben törvény megengedi az adatkezelő szerv és más hatóság között az adat átadását, illetve a hatósági nyilvántartásokból az adat átvételét, az adatszolgáltatást elektronikus úton is lehet teljesíteni.

(4)⁸⁵ Az adatkezelő szerv a támogatási adatot az intézkedésben való jogosulatlan részvétel végrehajtásához való jogra vonatkozó elévülési időn belül az adatkezelő szerv hatáskörébe tartozó ellenőrzések lefolytatásával összefüggésben átadhatja az átruházott feladatot ellátó szervnek, illetve az együttműködő szervezetnek, valamint a hatáskörrel rendelkező hatóságnak és a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv felé ellenőrzési eredményeket szolgáltató szervnek, amely szervek, illetve szervezetek ezen adatokat kezelik.

(5)⁸⁶ A kérelemre induló eljárásban vélelmezni kell, hogy a kérelmező ügyfél a tényállás tisztázásához szükséges személyes adatok – ideértve a különleges adatokat is – kezeléséhez hozzájárulást adott.

Adatszolgáltatás

23. § (1)⁸⁷ Ha az adatkezelő szerv az elhunyt magánszemély támogatásával összefüggésben eljárást folytat vagy azt kezdeményezi, és ennek során az örökösök személyének ismerete szükséges, az adatkezelő szerv megkeresésére a hagyatéki leltározást végző szerv adatot szolgáltat a hagyatéki leltár készítésének tényéről, valamint a hagyatéki eljárást lefolytató közjegyző nevééről és székhelyéről.

(2)⁸⁸ Az adatkezelő szerv megkeresése alapján a hagyatéki eljárást lefolytató közjegyző tájékoztatja az adatkezelő szervet az azonosításukhoz szükséges természetes személyazonosító adatok feltüntetésével az örökösökről vagy tájékoztatást ad a hagyatéki eljárás megszüntetéséről.

(3)⁸⁹ Az adatkezelő szerv a szükséges ellenőrzések lefolytatása, valamint más intézkedés megtétele céljából köteles a támogatási adatot az adatkezelő szerv ellenőrzésére jogosult szervek, valamint más tagállam kifizető ügynöksége rendelkezésére bocsátani. Az adatátadási kötelezettség írásbeli megkeresés alapján, és csak a megkereső szerv jogszabályban vagy külön megállapodásban rögzített feladatainak ellátásához szükséges mértékig teljesíthető.

(4)⁹⁰ A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv az ügyfélre vonatkozó – a gazdálkodással, a termőföld-hasznosítással, az állattartással, az erdőgazdálkodással, a mezőgazdasági termékek tárolásával, feldolgozásával, valamint az egyéb mezőgazdasági tevékenységgel, halászattal kapcsolatos – támogatási adatokat egyedi azonosításra alkalmas módon, illetve a

támogatások összegével, felhasználásával kapcsolatos adatokat összesített adatként statisztikai célú felhasználásra térítésmentesen adja át a Központi Statisztikai Hivatalnak.

(5)⁹¹ A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv az ügyfélre vonatkozó – a gazdálkodással, a termőföld-hasznosítással, az állattartással, az erdőgazdálkodással, a mezőgazdasági termékek tárolásával, feldolgozásával, valamint az egyéb mezőgazdasági tevékenységgel, halászattal kapcsolatos – támogatási adatokat egyedi azonosításra alkalmas módon, valamint a támogatások összegével, felhasználásával kapcsolatos egyedi azonosításra alkalmas adatokat szakpolitikai célú felhasználásra térítésmentesen adja át a miniszter irányítása alatt álló, gazdasági elemzésekkel foglalkozó intézet részére.

A támogatási adatok védelmére vonatkozó

külön rendelkezések

24. §⁹² (1)⁹³ Nem nyilvános támogatási adatnak minősül valamennyi, az adatkezelő szerv eljárásában készített vagy rögzített, a (2) bekezdésben meghatározott adatkörön kívüli adat.

(2)⁹⁴ Az adatkezelő szerv által kezelt támogatási adatok közül közérdekből nyilvános adat e törvény alapján az adatkezelő szerv által folyósított, a központi költségvetésből, illetve az EMGA-ból, az EMVA-ból, illetve EHA-ból vagy az ETHA-ból finanszírozott támogatásban részesülő ügyfél:

- a)⁹⁵ családi és utóneve (elnevezése), lakóhelye, székhelye, telephelye,
- b) a támogatás jogcíme,
- c) a folyósított támogatás összege, valamint
- d)⁹⁶ a jogosulatlan részvétel, vagy szabálytalanság miatt visszafizetett támogatás összege.
- e)⁹⁷ nemzeti forrásból, támogatott szolgáltatás formájában folyósított intézkedések tekintetében a végső kedvezményezett a)–d) pontja szerinti adatai.

(3)⁹⁸ A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv negyedévenként a tárgyév első napjától az adott negyedév utolsó napjáig folyósított, a (2) bekezdésben meghatározott támogatásokra, illetve a jogosulatlan részvétel alapján visszafizetett támogatásokra vonatkozó, (2) bekezdés szerinti adatokat honlapján legkésőbb a negyedévet követő hónap utolsó napjáig közzéteszi. A közzétételben az időszak során folyósított EMGA és EMVA támogatások együttes összege, valamint a folyósított támogatások teljes összege is feltüntetésre kerül.

(4) A (3) bekezdés szerint közzétett adatokhoz a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv olyan keresőprogramot biztosít, amely a felhasználók számára lehetővé teszi, hogy a kedvezményezettek között név, közigazgatási terület, összeg szerint, vagy ezek kombinációjával végezzenek keresést.

(5)⁹⁹ Az adatkezelő szerv alkalmazottja, volt alkalmazottja, az ellenőrzésbe vagy az eljárásba bevont szakértő és minden más személy, akinek az adatszolgáltatás, -nyilvántartás, -feldolgozás, az ellenőrzés, a támogatás megállapítása, tartozásbeszedés, végrehajtás, illetve statisztikai célú felhasználás során feladataival összefüggésben feladataihoz kapcsolódó nem nyilvános támogatási adat vagy törvény által védett adat jut a tudomására, köteles azt megőrizni.

(6)¹⁰⁰ Az (5) bekezdésben megjelölt személy megsérti a titoktartási kötelezettséget, ha az adatkezelő szerv hatáskörébe tartozó eljárásokban vagy bírósági eljárás során megismert nem nyilvános támogatási adatot illetéktelen személy részére hozzáférhetővé tesz, felhasznál vagy közzétesz.

(7) Amennyiben az ügyfél az intézkedésben való részvételre irányuló kérelme, pályázata összeállítása céljából tanácsadói szolgáltatást vesz igénybe, a tanácsadást végző titoktartási kötelezettségére a külön jogszabályban, a közvetlenül alkalmazandó közösségi jogi aktusban, valamint az ügyféllel kötött megállapodásban foglaltakat kell alkalmazni.

25. § (1)¹⁰¹ A nem nyilvános támogatási adat az adatkezelő szervén kívüli más szerv vagy személy által csak alapos okkal használható fel. A nem nyilvános támogatási adatot alapos okkal használják fel, ha:

- a) az a támogatás ellenőrzését, vagy
 - b) a (2)–(4) bekezdésben megjelölt szervek tájékoztatását szolgálja.
- (2)¹⁰² Az egyes intézkedésekben való részvétellel összefüggő adatot az adatkezelő szerv és a hivatalos statisztikai szolgálathoz tartozó szervek statisztikai célra felhasználhatják, ha a titoktartási kötelezettség megtartását a feldolgozás során biztosítják és – amennyiben a statisztikáról szóló törvény másként nem rendelkezik – azt a későbbi egyedi azonosításra alkalmatlanná teszik.
- (3)¹⁰³ Az adatkezelő szerv a intézkedésben való jogosulatlan részvétel végrehajtásához való jogra vonatkozó elévülési időn belül kérelemre tájékoztatja az adóhatóságot, illetve a vámhatóságot a nem nyilvános támogatási adatról, ha az adó-, illetve vámteher vagy adóhiány feltárását, behajthatóságának megállapítását szolgálja, továbbá vám-, illetve adóigazgatási eljárás lefolytatásához szükséges.
- (4)¹⁰⁴ Az adatkezelő szerv – ha az adott szerv az adat kezelésére törvény alapján egyébként jogosult – tájékoztatja a nem nyilvános támogatási adatról:
- a) a bíróságot;
 - b) az ügyészséget;
 - c)¹⁰⁵ a nyomozó hatóságot;
 - d) az illetékes nemzetbiztonsági szerv által engedélyezett megkeresés alapján a törvényben meghatározott feladatkörében eljáró nemzetbiztonsági szolgálatot;
 - e)¹⁰⁶ az Állami Számvevőszéket, a Kormány által kijelölt belső ellenőrzési szervezetet, az Európai Csalásellenes Hivatalt (OLAF), a tanúsító szervet, az állami adóhatóságot, a vámhatóságot, ha a tájékoztatás az ellenőrzéshez szükséges;

- f) az Európai Bizottságot, az Európai Számvevőszéket, az Európai Bíróságot;
- g) az illetékes hatóságot, az irányító hatóságot;
- h)¹⁰⁷ a költségvetési fejezetet irányító szervet, ha a tájékoztatás az államháztartásról szóló törvény szerinti belső ellenőrzéshez szükséges;
- i) közfeladatot ellátó szervet a feladatainak ellátásához szükséges körben;
- j)¹⁰⁸ az országos támogatási monitoringrendszer működtetőjét.
- (5)¹⁰⁹ A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv jogosult a nem nyilvános támogatási adatról az utólagos vállalatellenőrzések végrehajtásáért felelős hatóságot tájékoztatni, ha az az ügyfél intézkedésben való részvétele során tanúsított eljárásának utólagos ellenőrzéséhez szükséges.
- (6)¹¹⁰ A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv a miniszter felkérése alapján jogosult a támogatásban részesülő ügyfelek személyre szóló tájékoztatására intézkedésenként.
- (7)¹¹¹ A miniszter irányítása alatt álló, gazdasági elemzésekkel foglalkozó intézet évente, a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szervvel megállapodásban rögzített ütemterv szerint jogosult szakpolitikai és gazdaságelemzési feladatainak ellátása céljából, a feladatainak ellátásához szükséges mértékben, egyedi azonosításra alkalmas módon az ügyfelek agrárgazdasági tevékenységgel össze nem függő személyes adatainak kivételével személyes adatok átvételére.

25/A. §¹¹² (1) Erre irányuló indokolt kérelem esetén a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv elrendeli a tanú, a tolmács és a szemletárgybirtokos, természetes személyazonosító adatainak és lakcímének zárt kezelését, ha az adatok zárt kezelése iránti kérelmet előterjesztő valószínűsíti, hogy őt az eljárásban való közreműködése miatt súlyosan hátrányos következmény érheti. A végzést kizárólag a kérelmet előterjesztővel kell közölni.

(2) A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv a 4/A. § (5) bekezdése szerinti kiskorú ügyfél védelme érdekében erre irányuló kérelem nélkül is dönthet a kiskorú ügyfél adatainak zárt kezeléséről. A végzést a kiskorú ügyfél törvényes képviselőjével is közölni kell.

(3)¹¹³ A zártan kezelt adatok megismerésére csak az ügyintéző, a jegyzőkönyvvezető és a leíró, a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv vezetője, a felügyeleti szerv, valamint a miniszter által vezetett minisztérium erre felhatalmazott ügyintézője és vezetője, az illetékes ügyész és a közigazgatási per során eljáró bíró jogosult.

(4) Az iratbetekintési jog biztosítása érdekében a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv – a jogszabályban meghatározott tartalmi és formai követelményeknek egyebekben megfelelő – kivonatot készít az eljárás során keletkezett iratról akként, hogy abból az (1) bekezdésben meghatározott személy kilétére vonatkozóan következtetés ne legyen levonható.

Nyilvántartási rendszerek

26. §¹¹⁴ (1) A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv a támogatási adatok nyilvántartására az alábbi nyilvántartási rendszereket működteti:

- a)¹¹⁵ Egységes Mezőgazdasági Ügyfél-nyilvántartási Rendszer,
- b) az intézkedések kezelésére szolgáló nyilvántartási és ellenőrzési rendszerek,
- c) földterület azonosítási rendszer,
- d)¹¹⁶
- e) intervenciók raktárregiszter,
- f)¹¹⁷ a mezőgazdasági célú csekély összegű támogatások rendszere, amely az egy és ugyanazon vállalkozásokra vonatkozó adatokat is tartalmazza,
- g)¹¹⁸ monitoring adat-nyilvántartási rendszer,
- h)¹¹⁹ Tevékenységihely-nyilvántartási Rendszer [az a)–h) pontok a továbbiakban együtt: nyilvántartási rendszerek].
- i)¹²⁰ képzettségi nyilvántartási rendszer.

(1a)¹²¹ Ahol e törvény közhiteles nyilvántartásban szereplő adatról rendelkezik, ilyen adat esetében az ellenkező bizonyításáig vélelmezni kell annak jóhízeműségét, aki az adott nyilvántartásban szereplő közhiteles adatokban bízva jogot szerez. Az ellenkező bizonyításáig a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv által vezetett nyilvántartásba bejegyzett adatról vélelmezni kell, hogy az fennáll, a nyilvántartásból törölt adatról vélelmezni kell, hogy nem áll fenn. Senki sem hivatkozhat arra, hogy a nyilvántartásba bejegyzett adatot nem ismeri, kivéve, ha a nyilvántartásba bejegyzett adat személyes adatnak vagy törvény által védett titoknak minősül, és megismerhetőségének törvényi feltételei nem állnak fenn.

(2)¹²² A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv a nyilvántartási rendszerek működtetéséhez kapcsolódó adatfeldolgozási feladatok ellátásával csak államigazgatási szervet vagy kizárólagos állami tulajdonú gazdálkodó szervezetet bízhat meg.

(3)¹²³ Az adatkezelő szerv részére az intézkedések végrehajtása során a vonatkozó feltételek, illetve kötelezettségek betartásának ellenőrzése, továbbá az ügyfelek azonosítása céljából adatokat kell átadni:

1. a vámhatóság által kezelt vámadatbázisból,
2. a nemzeti külkereskedelmi államigazgatási szerv által kezelt importengedély-nyilvántartásból,
3. a szőlőültetvény-kataszterből,
4. az Egységes Nyilvántartási és Azonosítási Rendszerből (ENAR),
5. az Országos Erdőállomány Adattárból,
6. a védett és védelemre tervezett természeti területek nyilvántartásából,
7. az Országos Támogatási Monitoring Rendszer nyilvántartásából,

8. a külön jogszabály szerint elismert ökológiai termelést ellenőrző szervezet által vezetett, az ökológiai gazdálkodással összefüggő nyilvántartásból,

9. a vetőmag-nyilvántartási rendszerből,

10. a személyek azonosítására a személyiadat- és lakcímnnyilvántartásból,

11. a cégnyilvántartásból,

12. az ingatlan-nyilvántartásból,

13. a földhasználati nyilvántartásból,

14. az Országos Halászati Adattárból,

15.¹²⁴ a foglalkoztatás-felügyeleti és munkavédelmi hatóság adatbázisából,

16. az egyenlő bánásmód követelményének érvényesülését ellenőrző közigazgatási szerv által kezelt adatbázisból,

17.¹²⁵ az Új Széchenyi Tervhez, illetve a Széchenyi 2020-hoz kapcsolódó információs rendszerekből,

18. az adóhatóságtól az adózókra vonatkozó adóazonosító nyilvántartásból, továbbá az adóhatóság által kezelt gazdasági tevékenységek egységes ágazati osztályozási rendszerére (TEAOR' 08), és a kapcsolt vállalkozásokra vonatkozó adatbázisból, valamint a köztartozás miatt végrehajtási eljárás alatt álló személyekre vonatkozó adatbázisból,

19. a Tenyészet Információs Rendszerből,

20. a Baromfi Információs Rendszerből,

21. az Országos Állat-egészségügyi Információs Rendszerből,

22. a hatáskörrel rendelkező hatóság nyilvántartási rendszereiből,

23.¹²⁶ a nyugdíjbiztosítási nyilvántartásból az ügyfelek sajtójogú nyugellátásáról,

24. az egyéni vállalkozók nyilvántartásából,

25. a vámhatóság által kezelt jövedéki adatbázisból,

26. a repülőterek üzemeltetőiről, valamint az engedélyköteles vagy bejelentéshez kötött vasúti szolgáltatás végzőiről vezetett nyilvántartásból,

27. a Magyar Energetikai és Közműszabályozási Hivatal által a víziközmű-szolgáltatókról vezetett nyilvántartásból,

28. a rendezett munkaügyi kapcsolati adatokat tartalmazó adatbázisokból,

29.¹²⁷ az építésügyi szabályozásért és építéshatósági ügyekért felelős miniszter által működtetett az építésügyi hatósági engedélyezési eljárást támogató elektronikus dokumentációs rendszerből,

30.¹²⁸ a őstermelők családi gazdaságáról vezetett nyilvántartásból,

31. az Országos Állattenyésztési Adatbázisból,

32. a Nemzeti Génbank Adatbázisból,

33. a köznevelés információs rendszerből,

34. az engedélyezett létesítmények nyilvántartási rendszeréből,

35. az elektronikus közúti áruforgalmi ellenőrző rendszerből,

36. az országos névjegyzékből,

37.¹²⁹ az élelmiszerlánc-felügyeleti információs rendszerből (FELIR),

38.¹³⁰ az országos lóinformációs rendszerből (OLIR),

39.¹³¹ szarvasmarha-információs rendszerből (SZIR),

40.¹³² Országos Környezetvédelmi Információs Rendszerből (OKIR),

41.¹³³ termékenyítési rendszerből (TER),

42.¹³⁴ a szőlőültetvények országos térinformatikai nyilvántartásából.

43.¹³⁵ a Kármegállapítási Munkafolyamatokat Támogató Rendszerből (KMTR),

44.¹³⁶ a vízjogi engedélyekkel és víztestek állapotával kapcsolatos adatbázisokból (OVF),

45.¹³⁷ a Földmegfigyelési Információs Rendszerből (FIR),

46.¹³⁸ az Elektronikus Gazdálkodási Naplóból (webGN),

47.¹³⁹ a gyümölcsültetvény-kataszterből.

(3a)¹⁴⁰ A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv a személyiadat- és lakcímnnyilvántartásból a (3) bekezdésben meghatározott feladata ellátása céljából az ügyfél-nyilvántartási rendszerben nyilvántartott természetes személy ügyfél természetes személyazonosító adatai, állampolgársága, lakóhelyének címe, elhalálozására vonatkozó adata igénylésére jogosult, amely adatokat természetes személyazonosító adattal, a lakóhely címével, illetve kapcsolati kód alkalmazásával igényelheti.

(3b)¹⁴¹ A Központi Ügyfél-regisztrációs Nyilvántartást kezelő szerv az adatkezelő szerv megkeresésére annak törvényben rögzített feladatai ellátása érdekében elektronikus úton adatot szolgáltat azon természetes személyek személyazonosító adataira, állampolgárságára, elektronikus levélcímére, ügyfélkapu-azonosítójára vonatkozó adatokról, akik ügyfélkaput létesítettek, továbbá az ügyfélkapu-létesítés időpontjára vonatkozó adatokról. Ügyfélkapu megszüntetése esetén a Központi Ügyfél-regisztrációs Nyilvántartást kezelő szerv az adatkezelő szerv megkeresésére elektronikus úton a tárhely címzéséhez szükséges adatokat szolgáltatja.

(4)¹⁴² Az adatkezelő szerv az ügyfélre vonatkozó támogatási adatokat egymással, valamint az e törvény alapján átvett adatokkal a feladatkörében végzendő ellenőrzés céljából köteles összevetni, illetve felhasználhatja.

(5)¹⁴³ A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv a kölcsönös megfeleltetés és a feltételeesség körébe tartozó ellenőrzésekhez kapcsolódó nyilvántartási rendszerek működtetése érdekében a hatáskörrel rendelkező hatóság részére a 26. § (1) bekezdés b) pontja szerinti nyilvántartási rendszerekben szereplő adatokat az ellenőrzések lefolytatásához és kiértékeléséhez szükséges mértékben átadja.

(6) Az (1) és (3) bekezdés szerinti nyilvántartásokban feltüntetett adatokkal szemben a bizonyítás azt terheli, aki az adatok helyességét, valósággal egyezőségét vitatja.

(7)¹⁴⁴ A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv az egyablakos vámügyintézés körébe tartozó eljárásokhoz kapcsolódó nyilvántartási rendszerek működtetése érdekében a vámhatóság részére a 26. § (1) bekezdés a)–b) pontja szerinti nyilvántartási rendszerekben szereplő adatokat az eljárások lefolytatásához és kiértékeléséhez szükséges mértékben átadja.

(8)¹⁴⁵ Az adatkezelő szerv a kedvezőtlen éghajlati jelenségekre és más káreseményekre kötött mezőgazdasági biztosítás díjához nyújtott támogatással összefüggő biztosítási díj, illetve kár megállapítása érdekében a mezőgazdasági termelést érintő időjárás és más természeti kockázatok kezeléséről szóló törvény szerint mezőgazdasági biztosítási szerződést kötő biztosító (a továbbiakban: biztosító) részére, a mezőgazdasági termelő hozzájárulása esetén, a biztosító kérelmére adatot szolgáltat a mezőgazdasági termelő által a tárgyévben benyújtott egységes kérelemben megjelölt területekről, valamint azok növénykultúrák szerinti hasznosításáról és MePAR szerinti azonosítóiról.

26/A. §¹⁴⁶ Az adóhatóság kérelemre tájékoztatja az adatkezelő szervet az adótitkot képező adatról vagy információról, ha az az ügyfél személyazonosításához, a támogatáshoz való jogosultság megállapításához, az intézkedésekhez kapcsolódó feltételek ellenőrzéséhez, az ügyfél kérelmére indult eljárás során pedig a tényállás tisztázásához szükséges.

Az intézkedések kezelésére vonatkozó nyilvántartási

és ellenőrzési rendszerek

27. § (1)¹⁴⁷ Az intézkedésekhez kapcsolódó támogatási adatok kezelésére, ellenőrzésére és a kérelmek egységes benyújtására a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv integrált informatikai rendszert működtet.

(2) Az intézkedések hatékony végrehajtása érdekében az intézkedések végrehajtása során kezelt adatokból a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv elkülönült nyilvántartásokat hozhat létre. Az integrált informatikai rendszer részét képező elkülönült nyilvántartások esetén biztosítani kell az adatoknak a nyilvántartások közötti átadását.

(3)¹⁴⁸ A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv az [1306/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet VII. Cím II. fejezete](#) szerinti integrált igazgatási és ellenőrzési rendszert az általa működtetett integrált informatikai rendszer részeként alakítja ki.

(4)¹⁴⁹ Az integrált informatikai rendszer az abban rögzített – más közhiteles nyilvántartásban nem nyilvántartott – adatok, valamint fényképek, kép- és hangfelvételek, ezek metaadatai, valamint ezek készítésének helyére, idejére, valamint irányára vonatkozó adatok tekintetében közhiteles hatósági nyilvántartásnak, az integrált informatikai rendszerben keletkezett elektronikus irat hiteles elektronikus dokumentumnak minősül. Az ellenkező bizonyításig vélelmezni kell, hogy ezek az adatok fennállnak és valóságok.

27/A. §¹⁵⁰ A mezőgazdasági és vidékfejlesztési szerv – a 2021/2116/EU európai parlamenti és a tanácsi rendelet 66. cikk (1) bekezdés c) pontjának megfelelően – az integrált igazgatási és ellenőrzési rendszer részeként területi monitoringrendszert üzemeltet. A területi monitoringrendszer által szolgáltatott eredményeket a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv a tényállás tisztázásához, illetve bizonyítási eszközként használja fel.

Egységes Mezőgazdasági Ügyfél-nyilvántartási Rendszer¹⁵¹

28. §¹⁵² (1)¹⁵³

(2)¹⁵⁴ Az ügyfél nyilvántartásba vételéhez és ügyfél-azonosítójának megállapításához nyilvántartásba kell venni:

a) természetes személy esetén

aa)¹⁵⁵ családi- és utónevét,

ab)¹⁵⁶ anyja születési családi- és utónevét,

ac) születési helyét és idejét,

b) nem természetes személy esetén

ba) nevét,

bb)¹⁵⁷ adózás rendjéről szóló törvény szerinti adóazonosító számát, amennyiben az ügyfél külföldi vállalkozás, akkor az illetősége szerinti állam hatósága által megállapított adóazonosító számát,

bc) székhelyét.

(3) A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv kérelemre induló eljárásaiban való részvétel feltétele, hogy az ügyfél legkésőbb a kérelem benyújtásával egyidejűleg kérelmezze nyilvántartásba vételét az ügyfél-nyilvántartási rendszerben. A nyilvántartásba vétel iránti kérelemnek a (2) bekezdésben foglalt adatok mellett tartalmaznia kell

a) természetes személy esetén

aa)¹⁵⁸ születési családi- és utónevét,

ab) állampolgárságát,

ac)¹⁵⁹ adózás rendjéről szóló törvény szerinti adóazonosító jelét,

ad)¹⁶⁰ lakóhelyét (egyéni vállalkozó esetében székhelyét is),

ae)¹⁶¹ kiskorú, illetve cselekvőképtelen vagy korlátozottan cselekvőképes nagykorú esetében törvényes képviselője születési családi- és utónevét, anyja születési családi- és utónevét, születési helyét, idejét és lakóhelyét,

af) iratai őrzésének helyét, ha az nem azonos az ügyfél lakóhelyével,

ag) levelezési címét, ha az nem azonos az ügyfél lakóhelyével,
ah)¹⁶² elektronikus levélcímét,
ai) ügyfélkör szerinti azonosító adatát,
aj)¹⁶³ a 28/A. § (1a) bekezdésében foglaltak szerinti fizetési számlaszámát és annak devizanemét – nem magyar állampolgárságú külföldi illetőségű magánszemély (a továbbiakban: külföldi természetes személy) esetén külföldi fizetési számlaszám megadása is lehetséges;

ak)¹⁶⁴ szöveges üzenet fogadására alkalmas telefonos elérhetőségét,
al)¹⁶⁵ mezőgazdasági őstermelő esetében, ha őstermelők családi gazdaságának képviselőt látja el a képviselői minőségét,
b) nem természetes személy esetén
ba) elnevezését, továbbá rövidített cégnevét,
bb)¹⁶⁶ képviselőre jogosult nevét, lakcímét, az adózás rendjéről szóló törvény szerinti adóazonosító jelét,
bc) telephelyét vagy telephelyeit,
bd) cégjegyzékszámát,
be) iratai őrzésének helyét, ha az nem azonos az ügyfél székhelyével,
bf) levelezési címét, ha az nem azonos az ügyfél székhelyével,
bg)¹⁶⁷ elektronikus levélcímét,
bh)¹⁶⁸ törzskönyvi jogi személy esetén típusát, törzskönyvi nyilvántartási számát,
bi) statisztikai számjelét,
bj) működésének kezdetét,
bk) ügyfélkör szerinti további azonosító adatát,
bl)¹⁶⁹ a 28/A. § (1a) bekezdésében foglaltak szerinti fizetési számlaszámát és annak devizanemét – külföldi nem természetes személy esetén külföldi fizetési számlaszám is megadható,
bm)¹⁷⁰ szöveges üzenet fogadására alkalmas telefonos elérhetőségét,
bn)¹⁷¹ családi mezőgazdasági társaság minőségét,
c)¹⁷² külföldi természetes személy vagy külföldi nem természetes személy esetén az a) és b) pontban foglalt adatok mellett a magyar adóazonosító számát és az illetékesége szerinti állam hatósága által megállapított adóazonosító számát,
d)¹⁷³ az a)–c) pontban foglalt adatok mellett a magyarországi kézbesítési meghatalmazottjának nevét és levelezési címét is a pénzügyi következményekkel járó intézkedésben részt vevő, Magyarországon lakóhellyel vagy telephellyel nem rendelkező természetes személy vagy nem természetes személy esetében.

(3a)¹⁷⁴ Az ügyfélnek elektronikus úton történő kérelem benyújtása esetén a kérelem benyújtásakor kérelemre nyilvántartásba vett ügyfélnek kell lennie.

(4) A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv az ügyfél-nyilvántartás vezetése keretében
a) ellátja a nyilvántartás vezetésével összefüggő hatósági feladatokat,
b)¹⁷⁵ megállapítja az ügyfél-azonosítót,
c) törvény felhatalmazása alapján, az abban meghatározott körben külön jogszabály alapján adatszolgáltatást teljesít a nyilvántartásból,
d) működteti az ügyfél-nyilvántartás informatikai rendszerét,
e) nyilvántartja az ügyfél besorolását, amely lehet:
ea)¹⁷⁶ hivatalból nyilvántartásba vett,
eb) kérelemre nyilvántartásba vett,
f)¹⁷⁷ az ügyfél nyilvántartásba vételéről és az ügyfél-azonosító megállapításáról döntést hoz,
g)¹⁷⁸ a kérelemre nyilvántartásba vett ügyfél ilyen irányú kérelmére a nyilvántartott adatokról hatósági bizonyítványt állít ki.

(5)¹⁷⁹ A nyilvántartásba vétel iránti kérelmet – az erre rendszeresített nyomtatványon – a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szervnél lehet benyújtani.

(6)¹⁸⁰ A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv részére biztosítja az ügyfél-nyilvántartási rendszerhez való folyamatos hozzáférést, továbbá az egyes ügyekhez, eljárásokhoz kapcsolódó ellenőrzések lefolytatása érdekében, az azok lefolytatásához szükséges mértékben, a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv és az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv kölcsönösen biztosítják egymás részére a szakrendszereikhez való hozzáférést. Az így átvett személyes adat kizárólag az ellenőrzések lefolytatása célja érdekében kezelhető, az ellenőrzéssel érintett ügy lezárását követő ötödik év végéig.

(7)¹⁸¹ A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv, valamint az élelmiszerlánc-felügyeleti információs rendszeren keresztül az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv a hatáskörébe tartozó szakrendszereket (nyilvántartási alrendszereket) az ügyfél-nyilvántartáshoz kapcsolódóan alakítja ki.

(8)¹⁸² Az intézkedésekben való részvétel során az ügyfél egyedi azonosítását az ügyfél-azonosító szolgálja. Mind a természetes személy ügyfélkörbe, mind az egyéb ügyfélkörbe tartozó ügyfél részére csak egy ügyfél-azonosító állapítható meg. Az ügyfél-nyilvántartási rendszer az ügyfél-azonosító tekintetében közhiteles hatósági nyilvántartásnak minősül.

28/A. §¹⁸³ (1)¹⁸⁴ A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv hatáskörébe tartozó, pénzügyi következményekkel járó intézkedésben való részvétel során a kis- és középvállalkozásokról, fejlődésük támogatásáról szóló [2004. évi XXXIV. törvény \(a továbbiakban: 2004. évi XXXIV. törvény\)](#) hatálya alá tartozó vállalkozás köteles bejelenteni vállalkozása [2004. évi XXXIV. törvény](#) szerinti minősítését.

(1a)¹⁸⁵ Az e törvény hatálya alá tartozó fizetési kötelezettség forintban teljesítendő, a támogatás forintban utalandó ki. Az adózás rendjéről szóló törvény alapján pénzforgalmi számla nyitására kötelezett ügyfelet megillető támogatást a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv kizárólag az ügyfél belföldi pénzforgalmi számlájára történő átutalással teljesítheti. A pénzforgalmi számla nyitására nem kötelezett ügyfelet megillető támogatást a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv belföldi fizetési számlára történő átutalással teljesíti az ügyfél számára. A belföldi fizetési számla nyitására nem kötelezett külföldi ügyfelet megillető támogatást a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv az ügyfél által a 28. § (3) bekezdés a) pont aj) alpontja vagy b) pont bl) alpontja szerint megadott külföldi fizetési számlára utalja át.

(2)¹⁸⁶ A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv hatáskörébe tartozó, pénzügyi következményekkel járó intézkedés vonatkozásában kifizetésre csak az az ügyfél jogosult, aki bejelentette a fizetési számlaszámát, valamint annak devizanemét. A külföldi vállalkozás vagy külföldi természetes személy ügyfél nemzetközi fizetési számlaszámot is megadhat. A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv a kifizetést az ügyfél-nyilvántartásban rögzített számlára teljesíti akkor is, ha az ügyfél vagy más személy – az ügyfél-nyilvántartásban szereplő számla módosítását nem kérve – az ügyfél-nyilvántartásban rögzített fizetési számlától eltérő személy nevében szereplő fizetési számlára történő kifizetés teljesítése iránt kérelmet nyújt be.

(3)¹⁸⁷ A 28. § (3) bekezdés a) pont aj) alpontjában és b) pont bl) alpontjában meghatározott fizetési számlaszám bejelentéséhez az ügyfél nevére szóló fizetési számlaszám létezését igazoló két hónapnál nem régebbi fizetési számlakivonat másolatát, vagy két hónapnál nem régebbi fizetési számlaszerződés másolatát vagy a számlát vezető pénzforgalmi szolgáltatónak a kérelem benyújtási időpontját megelőző két hónapnál nem régebbi nyilatkozatát vagy annak másolatát kell csatolni, amely tartalmazza az ügyfél azonosításához szükséges adatokat, valamint az ügyfél nevére szóló fizetési számlaszámot.

(4)¹⁸⁸ A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv az ügyfél-nyilvántartási rendszer részeként, a törvény hatálya alá tartozó eljárások végrehajtásához szükséges mértékben nyilvántartja az ügyfelek fióktelepeit.

(5)¹⁸⁹ A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv és a élelmiszerlánc-felügyeleti szerv az ügyfelekre – beleértve a mezőgazdasági termelőket, valamint a mezőgazdasági üzemeket is – vonatkozó, közösségi jogi aktusok szerinti nyilvántartásról szakrendszer keretében gondoskodik.

28/B. §¹⁹⁰ (1) A mezőgazdasági támogatási eljárásban az ügyfél helyett az ügyfélnyilvántartási rendszerben kérelemre nyilvántartásba vett besorolású, az elektronikus kapcsolattartás feltételeinek megfelelő meghatalmazott személy (a továbbiakban: meghatalmazott), az ügyfél törvényes képviselője, elsődleges képviselője, valamint kamarai meghatalmazás alapján a NAK is eljárhat.

(2) Az állandó meghatalmazást a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv által rendszeresített nyomtatványon kell bejelenteni. A meghatalmazást – az eseti meghatalmazás kivételével – a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv nyilvántartásba veszi, hatályát és érvényességét valamennyi eljárási cselekménynél megvizsgálja, és azt ötévente felülvizsgálhatja.

(3) Az állandó meghatalmazás általános jelleggel vagy egyes intézkedésekre szólhat. A meghatalmazás kiterjed az eljárással kapcsolatos minden nyilatkozatra és cselekményre, ideértve a biztosítási intézkedést és a végrehajtási eljárást.

(4) Az eseti meghatalmazást nem kell nyomtatványon bejelenteni, de legalább teljes bizonyító erejű, a polgári perrendtartásról szóló törvény szerinti magánokiratba kell foglalni, és az adott eljárási cselekménnyel egyidejűleg kell a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv részére benyújtani.

(5) Az ügyfél az állandó meghatalmazás visszavonását, felmondását a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv által rendszeresített nyomtatványon haladéktalanul köteles bejelenteni a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szervnél. Az állandó meghatalmazás megszűnését a meghatalmazott is bejelentheti.

(6) Az állandó meghatalmazáson alapuló képviseleti jog keletkezése és megszűnése – jogszabály eltérő rendelkezése hiányában – a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szervvel szemben az arra vonatkozó bejelentés mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szervhez történő beérkezése napjától, vagy ha az ügyfél a bejelentésben későbbi időpontot jelölt meg, akkor a bejelentésben megjelölt, a bejelentés beérkezése napjánál későbbi időponttól hatályos.

(7) A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv a (2) és (3) bekezdésben foglaltaknak meg nem felelő állandó meghatalmazás nyilvántartásba vétele iránti kérelmet visszautasítja.

(8) Ha az ügyfél nevében meghatalmazottja jár el az iratokat a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv a meghatalmazott részére küldi meg. Ha az ügyfél az iratok saját részére történő kézbesítését kérte, akkor részére kézbesítendő az irat, kivéve, ha kötelező elektronikus kapcsolattartás esetén nem felel meg az elektronikus kapcsolattartás feltételeinek és nem ő volt az adott intézkedésben az utolsó iratot benyújtó személy. Kötelező elektronikus kapcsolattartás esetén az iratokat az adott intézkedésben az utolsó iratot benyújtó, az elektronikus kapcsolattartás feltételeinek megfelelő személynek kell kézbesíteni.

(9)¹⁹¹ Ha az ügyfél nevében kamarai meghatalmazás alapján a NAK nevében a munkavállalója iratot nyújt be, a keletkezett iratokat a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv a NAK részére küldi meg, az így megküldött irat szerinti határidő – e törvény végrehajtására kiadott rendelet erre vonatkozó előírása esetén – 8 nappal meghosszabbodik.

(10) A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv nyilatkozattételre hívja fel az ügyfelet, ha az eljárás során az ügyfél és az ügyfél meghatalmazottjának, illetve az ügyfél és a kamarai meghatalmazás alapján eljáró NAK nyilatkozata eltér egymástól, vagy egyéb eljárási cselekményeik ellentétesek. Ha az ügyfél eltérően nem nyilatkozik, a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv a későbbi cselekményt, nyilatkozatot tekinti érvényesnek.

(11) Ha az ügyfélnek több meghatalmazottja van vagy a meghatalmazottja mellett kamarai meghatalmazással is rendelkezik, az iratokat az adott intézkedésben utoljára iratot benyújtó, hatályos állandó vagy kamarai meghatalmazáson alapuló képviseleti joggal rendelkező részére kell kézbesíteni.

(12) Folyamatban lévő támogatás esetén az ügy megindítását követően rendelkezési nyilvántartásba meghatalmazásra tett új ügyintézési rendelkezést, vagy annak módosítását a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv csak akkor veszi figyelembe, ha azt az ügyfél a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szervnek is bejelenti.

(13)¹⁹²

(14)¹⁹³

(15)¹⁹⁴

(16) A kamarai meghatalmazás a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szervvel szemben a NAK által a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv részére elektronikus úton történő közlésekor lép hatályba, amely a NAK-ot azonnali ügyintézésre jogosítja a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv előtt. A mezőgazdasági és vidékfejlesztési szerv a kamarai meghatalmazás meglétét, valamint tartalmát bármikor ellenőrizheti a képviseleti jog igazolása céljából. A kamarai meghatalmazással keletkezett képviseleti jog a kamarai meghatalmazás visszavonásának a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szervvel történő közlésével szűnik meg. A jogszabályban meghatározott formai és tartalmi követelményeknek megfelelően létrejött kamarai meghatalmazás teljes bizonyító erővel bír.

(17)¹⁹⁵

28/C. §¹⁹⁶ (1)¹⁹⁷

(2) A kézbesítési meghatalmazott feladata, hogy az eljárásban keletkezett, az ügyféllel közlendő döntéseket és iratokat átvegye, és azokat az ügyfél részére továbbítsa, amely tevékenységéért az ügyféllel szemben a polgári jog szabályai szerint felel. Az ügyfél részére szóló és a kézbesítési meghatalmazottal szabályszerűen közölt döntést úgy kell tekinteni, hogy az a kézbesítési meghatalmazottal történt közlést követő tizenötödik napon minősül az ügyféllel közöltnek.

28/D. §¹⁹⁸ Ha törvény nem írja elő az ügyfél személyes eljárását,

- a) helyette törvényes képviselője vagy az általa, illetve törvényes képviselője által meghatalmazott személy, továbbá
- b) az ügyfél és képviselője együtt is eljárhat.

28/E. §¹⁹⁹ A képviseleti jog keletkezése és megszűnése a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szervvel szemben az arra vonatkozó bejelentés mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szervhez történő beérkezése napjától vagy a bejelentésben megjelölt, a beérkezés napjánál későbbi időponttól hatályos.

29. §²⁰⁰ (1)²⁰¹ Az ügyfél köteles a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szervet az ügyfél-nyilvántartásban szereplő adataiban bekövetkezett változásról, valamint a (4) bekezdés szerinti változásról – annak bekövetkezésétől számított tizenöt napon belül – a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv által előírt nyomtatványon értesíteni.

(2)²⁰² Amennyiben a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv vagy a hatáskörrel rendelkező hatóság a változásról egyéb módon tudomást szerez, az ügyfél a változásbejelentési kötelezettséget a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv által kibocsátott felszólításban meghatározott határidőben köteles teljesíteni.

(3)²⁰³ Az ügyfélnyilvántartási rendszerbe bejelentett fizetési számlaszám – az ügyfél és a pénzügyi intézmény közötti finanszírozási kapcsolat miatt szükségessé váló – módosításához az ügyfél és a pénzügyi intézmény erre vonatkozó együttes megállapodása, továbbá a megállapodásnak – az erre rendszeresített nyomtatványon – az ügyfél vagy a pénzügyi intézmény által a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szervnek történt benyújtása szükséges. A megállapodás nyilvántartásba vételéről a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv tájékoztatja az ügyfelet és a pénzügyi intézményt. Az ügyfél halála esetén a nyilvántartásba vett megállapodás mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szervvel szembeni hatálya megszűnik, és a megállapodást a nyilvántartásból törölni kell.

(4)²⁰⁴ Az (1) bekezdés szerinti bejelentési kötelezettség kiterjed az ügyfél végelszámolásának elhatározására, csődeljárás, végelszámolás, felszámolási, kényszertörlési, illetve adósságrendezési eljárás alatt állásának, valamint a jogi személy, illetve egyéb szervezet megszűnésére is. Ebben az esetben a bejelentési kötelezettség kiterjed a jogi személy, illetve az egyéb szervezet vagyonfelügyelőre, végelszámolójára, felszámolójára, kényszertörlési eljárás esetén a vezető tisztségviselőjére, vagy – ha a kényszertörlési eljárást végelszámolás előzte meg – a volt végelszámolóra illetve pénzügyi gondnokára is.

(5)²⁰⁵ Az (1)–(2) bekezdés szerinti kötelezettség elmulasztása esetén a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv az ügyfelet, a vagyonfelügyelőt, felszámolót, végelszámolót, kényszertörlési eljárás esetén a vezető tisztségviselőt, vagy – ha a kényszertörlési eljárást végelszámolás előzte meg – a volt végelszámolót vagy a pénzügyi gondnokot végzésben a kötelezettség teljesítésére hívja fel, amely teljesítésre kötelező döntésben előírt határidő elmulasztása esetén mulasztási bírság fizetésére kötelezi.

29/A. §²⁰⁶ (1)²⁰⁷ Az adatkezelő szerv az ügyfél 28. § (4) bekezdésében foglalt adatait az egyes intézkedésekben való részvétellel összefüggő ellenőrzések során összevetheti a 26. § (3) bekezdésében meghatározott nyilvántartások adataival.

(2)²⁰⁸ Amennyiben az adatkezelő szerv megállapítja, hogy az ügyfél nyilvántartott adatai és a 26. § (3) bekezdésében meghatározott nyilvántartások között eltérés van, az ügyfelet – az adateltérés okának tisztázása érdekében – a bejelentett adatok igazolására szólítja fel.

(3)²⁰⁹ Amennyiben a (2) bekezdésben foglalt eltérést a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv hivatalból – ideértve a más hatóság által elektronikus úton küldött megkeresés alapján indított eljárást is – közhiteles nyilvántartás adata alapján állapítja meg, a közhiteles nyilvántartásban szereplő adatot – a (2) bekezdés szerinti igazolásra történő felszólítás és külön értesítés nélkül – az ügyfél-nyilvántartási rendszerben átvezeti. A más hatóság elektronikus úton küldött megkeresése alapján indított eljárás esetében a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv a megkereső hatóságot az adat átvezetéséről a megkereséssel megegyező elektronikus úton tájékoztatja.

30. §²¹⁰ (1) A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv kérelem alapján nyilvántartásba veszi az ügyfelet, és részére besorolást állapít meg.

(2) A kérelemre nyilvántartásba vett ügyfélnek az ügyfélazonosító-számát az intézkedésekben való részvétellel kapcsolatos valamennyi rendszeresített nyomtatványon fel kell tüntetnie.

(3)²¹¹ A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv a nyilvántartásba vétel iránti kérelmet visszautasítja, ha az ügyfél által benyújtott kérelem, illetve a bejelentett adatok valótlanok, hiányosak vagy valótlan tartalmúak. Nem minősül hiányosnak a kérelem, ha nem tartalmazza a 28. § (3) bekezdés a) pont *ah), aj)* vagy *ak)* alpontjában, valamint a 28. § (3) bekezdés b) pont *bg), bl)* vagy *bm)* alpontjában foglalt adatokat.

(4)²¹² A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv és az élelmiszer-felügyeleti szerv hivatalból állapít meg ügyfél-azonosítót annak a személynek, akinek vagy amelynek nyilvántartása, illetve azonosítása szükséges a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv jogszabályban meghatározott feladatainak végrehajtásához, és aki vagy amely nyilvántartásba vétel iránti kérelmet nem nyújtott be. A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv a hivatalból megállapított ügyfél-azonosítót az érintett személlyel közölheti.

(5)²¹³ A hivatalból nyilvántartásba vett besorolású ügyfél az erre rendszeresített nyomtatványon és a szükséges adatok bejelentésével kérheti besorolásának megváltoztatását. A besorolás megváltoztatása esetén az ügyfél-azonosító nem változik.

(6) A kérelemre nyilvántartásba vett ügyfél adatait a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv, a nyilvántartásba vett ügyfél adatait az ügyfél nyilvántartását kezdeményező szerv karbantartja.

30/A. §²¹⁴ Amennyiben a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv tudomására jut, hogy az ügyfél az ügyfél-nyilvántartási rendszerhez kapcsolódó változásbejelentési kötelezettségét elmulasztotta, a bejelentési és adatszolgáltatási kötelezettség teljesítéséig az ügyfél részére a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv a törvény hatálya alá tartozó intézkedések alapján, a kérelemre induló eljárásaiban jogosultságot nem állapít meg, illetve támogatást nem folyósít, valamint az ügyfél által benyújtott új kérelmeket visszautasítja.

Mezőgazdasági Parcella Azonosító Rendszer

31. §²¹⁵ (1) Jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az e törvény hatálya alá tartozó intézkedések országos földterület-azonosítási rendszere a Mezőgazdasági Parcella Azonosító Rendszer (a továbbiakban: MePAR). A MePAR közhiteles hatósági nyilvántartásnak minősül. A MePAR adatbázisa állami tulajdonban van, amely felett a rendelkezési jogot – ideértve a tárolt adatok karbantartását is – az állam nevében a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv gyakorolja.

(1a)²¹⁶ A MePAR működtetése, programszerű megújítása, valamint a távérzékeléses ellenőrzéssel kapcsolatos feladatok ellátása közfeladatnak minősül és ellátása a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv hatáskörébe tartozik, amely feladatot a 16. és 17. § alkalmazásával kötött szerződés alapján a Nemzeti Földügyi Központ végezi.

(2) A MePAR blokkhatár fedvényhez és annak részeként a blokkazonosítóhoz, a Natura 2000 Területek, Nitrátérzékeny Területek, Magas Természeti Értékű Területek és Érzékeny Természeti Területek tematikus fedvényekhez, továbbá a MePAR programszerű felújításához használt legfrissebb évjárat szerinti ortofotóihoz térítésmentesen hozzáférhet

a) a vízgazdálkodásról szóló törvényben meghatározott VIZEK rendszer kormányrendeletben kijelölt üzemeltetője a VIZEK rendszer üzemeltetési feladataival összefüggő feladatai ellátása és a VIZEK rendszerben való vagyongazdálkodói hozzájárulások biztosítása érdekében,

b) a vízügyi igazgatási szerv a vagyongazdálkodás, a nagyvízi meder és a parti sáv kezelésével összefüggő feladatai ellátása érdekében.

(3) A MePAR Vízvédelmi Sávok, Vásárhelyi Terv Területei, Árvíz Jártá Területek, Aszály Érzékeny Területek, Belvízzel Veszélyeztetett Területek, Nitrátérzékeny Területek, VP vízvédelmi célú nem termelő beruházások programhoz kapcsolódó fedvényekhez, továbbá a MePAR programszerű felújításához használt legfrissebb évjárat szerinti ortofotóihoz térítésmentesen hozzáférhet a vízügyi és a vízvédelmi hatóság a vízgazdálkodási és vízvédelmi hatósági eljárással összefüggő feladatai, valamint a hivatásos katasztrófavédelmi szerv az integrált hatósági ügyviteli rendszerhez kapcsolódó feladatai ellátása érdekében.

(4)²¹⁷ A területrendezésért, a településfejlesztésért és településrendezésért, valamint a kulturális örökség védelméért felelős miniszter a területrendezési, a településfejlesztési és településrendezési, valamint a kulturális örökségvédelmi és világörökségi feladataival összefüggő feladatai ellátása érdekében térítésmentesen és korlátlanul hozzáférhet a MePAR-nak a területrendezési és településrendezési, valamint a kulturális örökségvédelmi és világörökségi feladatok ellátásához szükséges adattartalmú felszínborítási rétegéhez, az érintett területre a MePAR programszerű felújításához használt legfrissebb évjárat szerinti ortofotóihoz.

(5)²¹⁸ A vármegyei önkormányzat a vármegyei területrendezési terv készítése érdekében a MePAR-nak a területrendezési feladatok ellátásához szükséges adattartalmú felszínborítási rétegéhez, az érintett területre a MePAR programszerű felújításához használt legfrissebb évjárat szerinti ortofotóihoz térítésmentesen hozzáférhet.

(6)²¹⁹ A települési önkormányzat, Budapest Főváros Önkormányzata és a kerületi önkormányzat a településrendezési terv és településfejlesztési terv készítése és a településképi követelmények meghatározása érdekében az érintett területre a MePAR programszerű felújításához használt legfrissebb évjárat szerinti ortofotóihoz térítésmentesen hozzáférhet.

(7)²²⁰ a Kormány által rendeletben kijelölt szervezet

a)²²¹ az épített környezet alakításáról és védelméről szóló törvény szerinti Országos Építésügyi Nyilvántartás, a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló törvény szerinti területfejlesztéssel és területrendezéssel kapcsolatos információs rendszer, valamint a kulturális örökség védelméről szóló törvény szerinti központi, közhiteles nyilvántartás működtetéséhez szükséges MePAR programszerű felújításához használt, az adott területre elérhető legfrissebb évjárat szerinti ortofotóihoz, és

b)²²² a területfejlesztési és területrendezési feladatainak ellátása érdekében a MePAR-nak a területfejlesztési és területrendezési feladatok ellátásához szükséges adattartalmú felszínborítási rétegéhez, valamint a MePAR programszerű felújításához használt, az adott területre elérhető legfrissebb évjárat szerinti ortofotóhoz térítésmentesen hozzáférhet.

(8)²²³ A MePAR kapcsán történő változásvezetésre irányuló bejelentés esetében a döntésre vonatkozó 55. és 55/A. §-t nem kell alkalmazni, és a bejegyzés a MePAR szerinti nyilvántartásban történő átvezetés napjától számítva hatályos.

Intervenció raktárregiszter²²⁴

31/A. §²²⁵ (1) Az intervenció raktárregiszter országos adatbázis, amely az intervenció termékek raktározásához, megőrzéséhez, szállításához vagy átadásához kapcsolódó műveletek elvégzése érdekében biztosítja a raktározási helyszínek és raktárápítmények egyedi beazonosíthatóságát.

(2) Az intervenció raktárregiszter a 28. § (2) bekezdés szerinti adatokon kívül tartalmazza az ügyfél regisztrációs számát, a raktározási helyszíneket és a raktározási építmények műszaki paramétereit.

(2a)²²⁶ Az intervenció raktárregiszter a (2) bekezdésben foglalt adatok tekintetében – kivéve a 28. § (2) bekezdésében foglalt természetes személyazonosító adatokat – közhiteles hatósági nyilvántartásnak minősül.

(3)²²⁷ A hatósági nyilvántartás adatait a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv az informatikai rendszerében kezeli. A (2) bekezdésben meghatározott adatoknak az informatikai adatbázisban történő rögzítése a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv által történik a raktárregiszterbe történő felvétel iránt benyújtott kérelem alapján. A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv azokat a raktározókat, akikkel már kötött raktárszerződést, hivatalból nyilvántartásba veszi.

(4) Az intervenció raktárnyilvántartással kapcsolatos részletes szabályokat külön jogszabály tartalmazza.

A szőlőültetvények országos térinformatikai nyilvántartása²²⁸

31/B. §²²⁹ (1)²³⁰ A szőlőültetvények országos térinformatikai nyilvántartásának (a továbbiakban: VINGIS) adatbázisa állami tulajdonban van, amely felett a rendelkezési jogot az állam nevében a miniszter gyakorolja.

(2) A VINGIS adatbázisa az ellenkező bizonyításáig hitelesen tanúsítja a rögzített adattartalom fennállását.

Tevékenységi hely-nyilvántartási rendszer²³¹

31/C. §²³² A tevékenységi helyek egységes és egyedi nyilvántartásának megvalósítása és folyamatos biztosítása érdekében a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv szakrendszerként tevékenységi hely-nyilvántartási rendszert működtet. A tevékenységi-hely nyilvántartási-rendszer adatbázisa állami tulajdonban van, amely felett a rendelkezési jogot az állam nevében a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv gyakorolja. A nyilvántartás vezetéséről és a tárolt adatok karbantartásáról a hatáskörrel rendelkező hatóságok gondoskodnak. A tevékenységi-hely nyilvántartási-rendszerrel összefüggő feladatok ellátásáról a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv és a hatáskörrel rendelkező hatóságok együttműködési megállapodást kötnek.

Képzettségi nyilvántartás²³³

31/D. § (1) Az egyes támogatások feltételeként előírt, képzettséget igazoló dokumentumok nyilvántartására, és az azokban szereplő képzettségre vonatkozó adatok, tények kezelésére, ellenőrzésére a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv képzettségi nyilvántartást vezet.

(2) A képzettségre vonatkozó adat, tény az ügyfél által benyújtott, jogszabályban vagy pályázati felhívásban támogatási feltételként rögzített képzettség, végzettség igazolására szolgáló dokumentum (a továbbiakban: igazolás) alapján kerül nyilvántartásba vételre. Az igazolást az ügyfélnek egyszer kell benyújtania a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szervhez nyilvántartásba vétel céljából.

(3) A képzettségi nyilvántartásban szereplő adat, tény valamennyi e törvény hatálya alá tartozó eljárás során felhasználható.

IV. Fejezet

ELJÁRÁSI SZABÁLYOK

Általános szabályok

32. § (1) A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv az egyes intézkedésekkel kapcsolatos támogatási döntéseit jogszabályban vagy pályázati felhívásban rögzített támogatási mértékek alapján, illetve az egyes jogcímekre elkülönített forrás figyelembevételével:

a) arányosítással,

b)²³⁴ jogszabályban vagy a pályázati felhívást tartalmazó közleményben meghatározottak szerint benyújtási vagy beérkezési sorrend alapján,

c) rangsor állításával, illetve

az a)–c) pontban rögzített eszközök önálló vagy együttes alkalmazásával hozza meg.

(2) Az intézkedés feltételeit megállapító jogszabályban, illetve a pályázati felhívást tartalmazó közleményben meg kell jelölni, hogy a támogatást megállapító döntés meghozatalakor az (1) bekezdésben felsorolt eszközök közül melyik kerül alkalmazásra.

32/A. §²³⁵ A mezőgazdasági támogatási eljárás megindítása hivatalból vagy kérelemre történik. Az eljárás – amennyiben jogszabály nem írja elő kérelem benyújtását – hivatalból indul.

33. §²³⁶ Az EMVA, illetve az EHA hatálya alá tartozó intézkedések esetében a kérelmet jogszabályban, illetve pályázati felhívásban meghatározott időszakon belül vagy hatánapig lehet benyújtani.

33/A. §²³⁷ (1) A tényállás megállapítása céljából a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv felhívhatja az ügyfelet okirat vagy más irat bemutatására.

(2)²³⁸ Ha jogszabály másként nem rendelkezik, az ügyfél, a meghatalmazott, a törvényes képviselő vagy az elsődleges képviselő az iratot, illetve más hatóság által kiállított elektronikus iratot papíralapú vagy elektronikus másolatban is benyújthatja, ha nyilatkozik arról, hogy az az eredetivel mindenben megegyezik.

(3) Ha a külföldön kiállított közokirat eredetiségével vagy tartalmával kapcsolatban kétség merül fel, a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv felhívja az ügyfelet a külön jogszabály szerint felülhitelesített, külföldön kiállított közokirat bemutatására.

(4) Az ügyfél a nem magyar nyelven kiállított irat mellé köteles csatolni annak magyar nyelvű hiteles fordítását.

Iratbetekintés

34. §²³⁹ (1) Nem ismerhető meg az olyan irat vagy az irat olyan része, amelyből következtetés vonható le valamely védett adatra vagy olyan személyes adatra, amely megismerésének törvényben meghatározott feltételei nem állnak fenn, kivéve, ha az adat – ide nem értve a minősített adatot – megismerésének hiánya megakadályozná az iratbetekintésre jogosultat az e törvényben biztosított jogai gyakorlásában. Nem lehet betekinteni a döntés tervezetébe, és az eljárás során keletkezett előkészítő iratokba.

(2) Az iratbetekintés során az arra jogosult másolatot, kivonatot készíthet vagy – kormányrendeletben meghatározott költségtérítés ellenében – másolatot kérhet, amelyet a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv kérelemre hitelesít.

(3) Korlátozható az iratbetekintés az ellenőrzés megkezdéséig, ha valószínűsíthető, hogy az iratok tartalmának megismerése az ellenőrzés eredményességét befolyásolná.

(4) A kérelemre induló eljárásban, a kérelmet benyújtó ügyfélén kívül más, ügyfélnek minősülő személy csak azokba az iratokba tekinthet be, amelyek megismerése joga érvényesítéséhez, vagy jogszabályon, hatósági határozaton alapuló kötelezettségének teljesítéséhez szükséges, és más személy üzleti vagy méltányolható magánérdekét nem sérti.

(5) A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv az ügyfél kérelmére az iratbetekintést biztosítja, vagy – amennyiben annak jogszabályi akadálya van – végzésben dönt az iratbetekintési kérelem korlátozásáról vagy elutasításáról.

Az iratok kezelése, vezetése

35. § (1) Az ügyfél a jogszabályban előírt bizonylatot, könyvet, nyilvántartást – ideértve az elektronikus úton, illetőleg adathordozón rögzített adatokat is – úgy köteles kiállítani, illetve vezetni, hogy az a befizetési kötelezettségnek, illetve a támogatás alapjának és összegének, továbbá ezek megfizetésének, illetve igénybevételeinek megállapítására, ellenőrzésére alkalmas legyen.

(2)²⁴⁰ A könyveket, nyilvántartásokat, ideértve az intézkedéssel összefüggő külön analitikát is – ha jogszabály másként nem rendelkezik – úgy kell vezetni, hogy

a) a bennük foglalt feljegyzések e törvényben, illetve a számvitelről szóló törvény bizonylati rendjére vonatkozó és egyéb jogszabályokban előírt bizonylatokon alapuljanak,

b) intézkedésenként folyamatosan tartalmazzák a támogatást, illetve az egyéb fizetési kötelezettséget meghatározó adatokat és azok bizonylati hivatkozásait,

c) azokból kitűnjék az adott időszakra vonatkozóan a támogatás, illetve az egyéb fizetési kötelezettség alapja,

d) az intézkedésekben való részvételnek, valamint az alapul szolgáló bizonylatoknak az ellenőrzését lehetővé tegyék.

(3)²⁴¹ Az EMVA-ból és az EHA-ból finanszírozott, jogszabályban, illetve pályázati felhívást tartalmazó közleményben meghatározott intézkedések esetében az intézkedéssel összefüggő gazdasági eseményekről kiállított bizonylatra rá kell vezetni a támogatási döntésben meghatározott azonosító számot, valamint a külön jogszabály által meghatározott további adatokat.

(4) Jogszabályban meghatározott esetben a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szervhez – az (1)–(3) bekezdésben foglalt rendelkezések megtartásával – a bizonylatokról kiállított összesítőt kell benyújtani.

Az iratok megőrzése

36. § (1) Az iratokat a megőrzésre kötelezett ügyfél a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szervnek bejelentett helyen köteles őrizni. Az iratokat a könyvelés, feldolgozás időtartama alatt más helyen is lehet tárolni.

(2) Az iratokat az előzetes értesítés alapján lefolytatott helyszíni ellenőrzés kezdő időpontjára, egyéb esetben az erre vonatkozó felhívást követő munkanap kezdetén a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv rendelkezésére kell bocsátani.

(3)²⁴² Az iratokat az ügyfélnek a nyilvántartás módjától függetlenül – közvetlenül alkalmazandó közösségi jogi aktus eltérő rendelkezése hiányában – a támogatási döntés véglegessé válása naptári évének utolsó napjától számított legalább tíz évig kell megőriznie.

(4)²⁴³ Az irat megőrzésére kötelezett jogi személynek, illetve egyéb szervezetnek minősülő ügyfél megszűnése esetén az iratokat a (3) bekezdésben foglalt időpontig köteles megőrizni:

- a) a jogi személy jogutódja vagy jogszabályban, határozatban erre kötelezett,
- b) a szakcsoport működését jóváhagyó szövetkezet vagy állami gazdaság, illetve ezek jogutódja,
- c) a jogi személy felelősségvállalásával működő gazdasági munkaközösségért felelősséget vállaló jogi személy.

(5)²⁴⁴ A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv intézkedik az ügy elveszett vagy megsemmisült iratának pótlása iránt, ennek érdekében az eljárásban részt vett személyeket jogosult meghallgatni, illetve kiadmányokat, iratmásolatokat beszerezni. Az ügy iratainak pótlása mellőzhető, ha az elveszett vagy megsemmisült irat alapján hozott döntés véglegessé vált és végrehajtható, ebben az esetben csak a döntés hiteles kiadmányát kell beszerezni.

Kapcsolattartás²⁴⁵

36/A. §²⁴⁶ (1) Az e törvény végrehajtására kiadott rendeletben meghatározott esetben a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv kizárólag írásban vagy az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló [2015. évi CCXXII. törvényben](#) meghatározott elektronikus úton (a továbbiakban együtt: írásban) tart kapcsolatot az ügyféllel és az eljárásban résztvevőkkel.

(2)²⁴⁷ Az e törvény végrehajtására kiadott rendeletben meghatározott esetben a kapcsolattartás formáját a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv tájékoztatása alapján az ügyfél választja meg. Az ügyfél a választott kapcsolattartási módról más – a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szervnél rendelkezésre álló – módra áttérhet a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv által rendszeresített nyomtatvány alkalmazásával. A bejelentett kapcsolattartási forma megváltoztatása esetén a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv a másik kapcsolattartási formára történő áttérés ügyfél vagy meghatalmazottja általi bejelentését követő tíz napon belül keletkezett iratokat a korábbi kapcsolattartási formában is kézbesítheti.

Nyomtatványok alkalmazása

37. §²⁴⁸ (1)²⁴⁹ A kérelem vagy a pályázat benyújtására, valamint az adatszolgáltatásra jogszabályban vagy jogszabályi felhatalmazás alapján közleményben meghatározottak szerint nyomtatvány vagy elektronikus űrlap rendszeresíthető. A rendszeresített nyomtatvány vagy az elektronikus űrlap alkalmazása kötelező.

(1a)²⁵⁰ Rendszeresített nyomtatványon történő benyújtásnak minősül, ha

a) a kérelmet az ügyfél a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv honlapján közzétett számítógépes program használatával tölti ki és állítja elő, és a kinyomtatott vagy kézzel kitöltött iratot aláírva a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szervhez benyújtja,

b) az a) pontban foglaltak szerint kitöltött nyomtatványt elektronikus úton küldi meg a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szervnek, vagy

c) a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv által kitöltött, kinyomtatott és kézbesített nyomtatványt ügyfél által aláírtan és a nyomtatványban megjelölt határidőben a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szervhez visszaküldi.

(2) A kérelem és a pályázat benyújtása, valamint az adatszolgáltatás a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv által közzétett módon, tartós elektronikus adathordozón is teljesíthető.

(3) Az (1) bekezdésben foglaltakra is figyelemmel a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szervnek közzé kell tennie a rendszeresített nyomtatványokat, az ahhoz kapcsolódó eljárási tájékoztatókat, és gondoskodnia kell arról, hogy azok az ügyfelek számára megfelelő időben, az ügyfelek által elérhető helyen álljanak rendelkezésre. A haladéktalan szabályozást igénylő esetek kivételével az intézkedésre vonatkozó jogszabály kihirdetését követően – annak eltérő rendelkezése hiányában – a kérelmek benyújtására rendszeresített nyomtatványokat a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv a legkésőbb kérelembenyújtási időszak kezdetét tíz nappal megelőzően közzéteszi a honlapján.

A kérelem benyújtása

38. § (1) Jogszabály vagy a pályázati felhívást tartalmazó közlemény eltérő rendelkezése hiányában a kérelmet a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szervhez kell benyújtani.

(2)²⁵¹ A (3) bekezdésben foglalt esetek kivételével a kérelmet elektronikus úton kell benyújtani.

(3)²⁵² Ha az e törvény végrehajtására kiadott rendelet vagy pályázati felhívást tartalmazó közlemény lehetővé teszi, a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv irányába kérelmet benyújtani és adatszolgáltatási kötelezettséget teljesíteni személyesen, telefax útján vagy postai úton is lehet a rendeletben vagy pályázati felhívást tartalmazó közleményben foglaltaknak megfelelően. Az ügyfél-nyilvántartási rendszerbe történő nyilvántartásba vétel iránti kérelem és az ügyfélnyilvántartási adatok módosítása iránti kérelem személyesen, postai úton és a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv által rendszeresített elektronikus nyomtatványon, elektronikus úton is benyújtható.

(4)²⁵³ Jogszabály eltérő rendelkezése hiányában vagy a miniszternek az általa vezetett minisztérium honlapján közzétett közleményében meghatározott, a kérelem benyújtására megállapított határidőt megtartottnak kell tekinteni, ha a kérelem a határidő leteltét követően érkezett meg, de a kérelmet legkésőbb a határidő utolsó napján postára adták, illetve az elektronikus úton benyújtásra kerülő kérelmek esetében az automatikus értesítés legkésőbb a határidő utolsó napjának dátumával történő beérkezést igazolja.

(5)²⁵⁴ Amennyiben ezt közvetlenül alkalmazandó közösségi jogi aktusban foglaltak végrehajtása megköveteli, jogszabály vagy pályázati felhívást tartalmazó közlemény a kérelem vagy más irat benyújtása esetében a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szervhez történő legkorábbi, illetve legkésőbbi beérkezési határidőt, továbbá – a személyes benyújtás lehetőségének biztosítása mellett – telefax útján történő kötelező benyújtást is meghatározhat.

(6) A kérelem benyújtására vagy beérkezésére nyitva álló, illetve eljárási cselekményre meghatározott határidő vagy határnap elmulasztása esetén – kivéve, ha az intézkedésben való részvétel részletes feltételeit meghatározó jogszabály ezt kifejezetten lehetővé teszi – igazolásnak helye nincs.

(6a)²⁵⁵ A kérelem legalább tartalmazza

- a) ügyfél-azonosítóját,
- b) az adott támogatási intézkedés konkrét megjelölését,
- c) az egyes intézkedések szerinti támogatások igénybevételeinek feltételeit meghatározó jogszabályban vagy pályázati felhívásban rögzített adatokat, dokumentumokat, melléleteket, nyilatkozatokat,
- d) az elektronikus úton benyújtott kérelmek kivételével az ügyfél aláírását.

(6b)²⁵⁶ Ha jogszabály nem írja elő nyomtatvány alkalmazását, a kérelmet a tartalma szerint kell elbírálni.

(7)²⁵⁷ A kérelem, illetve a pályázat benyújtása, valamint a vonatkozó jogszabályokban, illetve a pályázati felhívásban rögzített feltételek teljesítése az intézkedésben való részvételre nem jelent alanyi jogosultságot, arról csak a rendelkezésre álló jogosultsági keretekre tekintettel hozható döntés.

(8)²⁵⁸ Az intézkedésekben való részvétel során az ügyfélnek kell a jogosultsági feltételek meglétét hitelt érdemlően bizonyítania. Az ügyfelet terheli továbbá a kérelemmel, illetve a pályázattal összefüggésben tett bármilyen nyilatkozatával, állításával, valamint mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv által megállapított ténnyel szemben a bizonyítási kötelezettség.

(8a)²⁵⁹ Az Európai Unió közvetlenül alkalmazandó jogi aktusaiban foglaltakra is figyelemmel az ügyfél – a 43. §-ban foglalt eltéréssel – az eljárás megindítására irányuló kérelmét a döntés véglegessé válásáig részben vagy egészben visszavonhatja.

(8b)²⁶⁰ Az ügyfél a támogatásról – az 57. § (5)–(6) bekezdésében foglalt figyelembevételével, illetve ha az Európai Unió közvetlenül alkalmazandó jogi aktusa másként nem rendelkezik – bármikor, indokolás nélkül lemondhat.

(8c)²⁶¹ A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv az ügyfél támogatási jogosultságát megszünteti, ha az ügyfél az intézkedésben jogosulatlanul vett részt.

(9)²⁶² E törvény eltérő rendelkezése hiányában a hivatalból indult eljárásokra a kérelemre indult eljárásra vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.

A kérelem befogadása

39. § (1)²⁶³ Egyes, az EMVA-ból vagy nemzeti forrásból finanszírozott, jogszabályban, illetve pályázati felhívást tartalmazó közleményben meghatározott intézkedések esetében a kérelem benyújtását követően a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv megállapítja, hogy a kérelem rendelkezik-e az értékelési eljárás lefolytatásához szükséges, jogszabályban, illetve pályázati felhívást tartalmazó közleményben előírt valamennyi tartalmi és formai kellelkel, és ezáltal rangsorba állítható-e (a továbbiakban: befogadás).

(2)²⁶⁴ Az (1) bekezdésben foglaltak szerinti kérelem befogadásáról a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv a befogadási nyilatkozat megküldésével értesíti az ügyfelet. A kérelem befogadása nem értékelhető úgy, hogy a támogatási feltételeket az ügyfél teljesítette.

A nyilvánvaló hiba kijavítása

40. § (1)²⁶⁵ A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv a kérelem elbírálása során az Európai Unió közvetlenül alkalmazandó jogi aktusában foglaltak szerint a nyilvánvaló hibát az eljárás során bármikor kijavíthatja.

(2)²⁶⁶ A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv a nyilvánvaló hiba javításáról az ügyfelet – indokolt esetben – döntésében értesíti.

(3)²⁶⁷ A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szervnek a nyilvánvaló hibát a nemzeti forrásból finanszírozott támogatási eljárásokban is az (1) bekezdésben foglaltak szerint kell kijavítania.

*Az eljárás felfüggesztése*²⁶⁸

40/A. §²⁶⁹ (1) Ha az ügy érdemi eldöntése olyan kérdés előzetes elbírálásától függ, amelyben az eljárás más szerv hatáskörébe tartozik, vagy mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szervnek az adott ügygel szorosan összefüggő más döntése nélkül megalapozottan nem dönthető el, akkor a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv az eljárás felfüggesztéséről jogosult dönteni.

(2) Ha a más szerv előtti eljárás megindítására az ügyfél jogosult, erre őt megfelelő határidő kitűzése mellett fel kell hívni. Ha az ügyfél a felhívásnak nem tesz eleget, a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv az eljárást megszünteti.

(3) Ha a bíróság a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szervet új eljárásra kötelezi, és ezzel a bírósági döntéssel szemben perújítási vagy felülvizsgálati kérelmet terjesztettek elő, a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv az eljárást felfüggeszti.

(4) Ha a jogutód kiléte vitás, ennek eldöntéséig a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv a folyamatban lévő eljárást a kérelmező ügyfél kiesése esetén felfüggeszti, egyéb esetekben felfüggesztheti.

(5) Az eljárás felfüggesztésekor minden határidő megszakad, és az eljárás felfüggesztésének megszüntetésekor az ügyintézési határidő kivételével újra kezdődik. A felfüggesztés időtartama alatt megtett valamennyi eljárási cselekmény hatálytalan, kivéve azokat, amelyek a felfüggesztési ok megszüntetésére irányulnak.

(6) Jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az eljárás az ügyfél kérelmére nem függeszthető fel.

Az eljárás megszüntetése²⁷⁰

40/B. §²⁷¹ (1) A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv az eljárást megszünteti, ha

a) az 56. § (2) bekezdése alapján a kérelem visszautasításának lett volna helye, de a visszautasítási ok az eljárás megindítását követően jutott a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv tudomására,

b) az eljárás kérelemre indult és az ügyfél a teljes kérelmét visszavonta,

c) az ügyfél halála vagy a jogi személy megszűnése következtében az eljárás okafogyottá vált, és eljárásbeli jogutódlás sem következett be,

d) – jogszabály eltérő rendelkezése hiányában – a hivatalbóli eljárás jogsértést nem tárt fel,

e)²⁷² az eljárás folytatására okot adó körülmény már nem áll fenn.

(2)²⁷³ A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv az eljárást megszüntetheti, ha az ügyfél a kérelmére indult eljárásban a hiánypótlásra való felhívásnak nem vagy nem teljeskörűen tett eleget, illetve nyilatkozattételének elmaradása vagy hiányossága megakadályozta a tényállás tisztázását.

(3) Ha az ügyfél az eljárást megindító kérelmét a határozat véglegessé válását megelőzően a 38. § (8a) bekezdés szerint visszavonja, a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv a határozatát visszavonja és az eljárást megszünteti.

A hiánypótlás

41. §²⁷⁴ (1)²⁷⁵ Ha az intézkedésre vonatkozó jogszabály nem zárja ki, és a kérelemben található hiba az ügyfél közreműködése nélkül nyilvánvaló hibaként nem javítható ki, az ügyfelet hiánypótlásra kell felszólítani.

(1a)²⁷⁶ A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv az ügyfelet – az intézkedésben való részvétel jogosultságának, illetve összecszerűségének megállapítása, illetve ellenőrzése érdekében – az általa ismert, illetve nyilvántartásában szereplő adatról, tényről, körülményről hiánypótlásra vagy nyilatkozattételre kötelezheti. Ha az ügyfél a kérelmére indult eljárásban a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv felhívására határidőben nem nyilatkozik vagy a hiánypótlást a hiánypótlásra nyitva álló határidőn túl nyújtja be, a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv a rendelkezésre álló adatok alapján dönt, vagy – ha a rendelkezésre álló adatok nem elégségesek a tényállás tisztázásához – megszünteti az eljárást.

(2) Jogszabály eltérő rendelkezése hiányában hiánypótlási, nyilatkozattételre való felhívás azonos tárgyban ismételtelen nem bocsátható ki.

(2a)²⁷⁷ A (2) bekezdéstől eltérően az EMVA és az EHA terhére nyújtott támogatások esetében hiánypótlási vagy nyilatkozattételre való felhívás azonos tárgyban egyszer ismételtelen kibocsátható. E törvény felhatalmazása alapján kiadott miniszteri rendeletben e rendelkezéstől eltérni nem lehet.

(3) Az intézkedések igénybevételének részletes szabályait tartalmazó jogszabály meghatározhatja azon adatok, dokumentumok körét, amelyek a kérelem benyújtására nyitva álló határidő leteltét követően nem pótolhatók.

(4) A hiánypótlási és a nyilatkozattételre való felhívás teljesítésére rendelkezésre álló határidő nem haladhatja meg a harminc napot.

(5) Amennyiben a hiánypótlást vagy a nyilatkozatát az ügyfél a hiánypótlásra vagy a nyilatkozattételre nyitva álló határidőn túl nyújtja be, azt a döntés meghozatalánál nem lehet figyelembe venni.

(6) A kérelem elbírálása során nem lehet figyelembe venni a 26. § (1) bekezdés a)–e), valamint g) pontjaiban, valamint a (3) bekezdésében felsorolt nyilvántartási rendszerekben szereplő olyan adatokat, amelyeket a kérelem benyújtását követően pótoltak vagy módosítottak, amennyiben a módosítás az intézkedésben való részvétel feltételeinek utólagos teljesítésére vagy a kérelem kedvezőbb elbírálására irányul.

(7) Jogszabály eltérő rendelkezése hiányában a hiánypótlásra azon dokumentumok és adatok esetén, amelyek kizárólag a pontozás szempontjából veendő figyelembe, nincs lehetőség.

(8)²⁷⁸ Jogszabály eltérő rendelkezése hiányában a hiánypótlási, nyilatkozattételre való felhívás teljesítésére nyitva álló időszak nem hosszabbítható meg.

Ügyintézési határidő, határidő-számítás²⁷⁹

41/A. §²⁸⁰ (1)²⁸¹ Az ügyintézési határidő a kérelemnek a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szervhez történő beérkezését követő munkanapon, hivatalból indított eljárás esetén az első eljárási cselekmény elvégzésének napján kezdődik. A napokban megállapított határidőbe nem számít bele a határidő kezdetére okot adó cselekmény vagy körülmény bekövetkezésének, továbbá a kézbesítésnek a napja.

(2) A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szervnek a döntését az 55. § (3) bekezdésében meghatározott határidőn belül kell meghoznia és e határidőn belül gondoskodnia kell a döntés közléséről is. Ennél rövidebb ügyintézési határidőt bármely jogszabály megállapíthat.

(3) Ha a határidő utolsó napja olyan nap, amelyen a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szervnél a munka szünetel, a határidő a következő munkanapon jár le. A hónapokban vagy években megállapított határidő azon a napon jár le, amely számánál

fogva megfelel a kezdőnapnak, ha pedig ez a nap a lejárati hónapjában hiányzik, a hónap utolsó napján.

(4) A postán küldött kérelem vagy beadvány előterjesztési ideje a postára adás napja.

(5) A határidőt kétség esetén megtartottnak kell tekinteni.

(6)²⁸² A miniszter eljárása esetén, valamint a megismételt eljárásban az ügyintézési határidő az ügy összes iratának az eljárásra jogosult szervhez történő érkezését követő munkanapon kezdődik.

(7) Az e §-ban foglaltakat az Európai Unió közvetlenül alkalmazandó jogi aktusában foglalt, a határidőkre vonatkozó rendelkezések figyelembevételével kell alkalmazni.

41/B. §²⁸³ (1) Az ügyintézési határidőbe nem számít be:

a) az ügyfél helyszíni ellenőrzési jegyzőkönyvre vonatkozó, észrevételezésre rendelkezésre álló idejéből a helyszíni ellenőrzési jegyzőkönyv átadásától vagy megküldésétől az észrevétel beérkezéséig tartó időtartam,

b) a mulasztási bírság kiszabásától az annak beérkezéséig tartó időszak, feltéve, hogy a befizetés feltétele a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv további eljárásának vagy intézkedésének,

c) az ügyfél kérelmére, vagy az ügyfélnek felróható okból megismételt eljárási cselekmény időtartama,

d) más szerv megkeresésének időtartama,

e) a hiánypótlásra, illetve a tényállás tisztázásához szükséges adatok közlésére, nyilatkozattételre irányuló felhívástól az annak teljesítéséig vagy a teljesítésre kitűzött határidő eredménytelen leteltéig terjedő időszak,

f) a végrehajtásban közreműködő szerv eljárásának időtartama,

g) az eljárás felfüggesztésének időtartama,

h) a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv működését legalább egy teljes napra ellehetetlenítő üzemzavar vagy más elháríthatatlan esemény időtartama,

i) a hatósági megkeresés vagy a döntés postára adásának napjától annak kézbesítéséig terjedő időtartam, továbbá a kézbesítési meghatalmazott és a kézbesítési ügygondnok útján történő közlés időtartama.

j) közvetlenül alkalmazandó közösségi jogi aktus rendelkezése alapján az ellenőrzési minta növelése alapján lefolytatott többletellenőrzések időtartama, és azok eredményeinek kiértékeléséhez szükséges idő,

k) a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv döntéshozatalához szükséges, költségvetési forrás rendelkezésre bocsátásáról szóló döntési eljárás időtartama.

(2) Az (1) bekezdés j) pontjában meghatározott esetben nincs helye az eljárás felfüggesztésének. Ebben az esetben a kérelmekre vonatkozó egyedi döntés helyett a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv a honlapján közleményt bocsát ki.

A kérelem módosítása

42. §²⁸⁴ (1) Az EMVA-ból és az EHA-ból finanszírozott intézkedések esetén, jogszabály eltérő rendelkezése hiányában a támogatási kérelem benyújtására nyitva álló határidő utolsó napját követően a támogatási kérelemben meghatározott támogatási alapra, illetve összegre nézve módosítási kérelem nem nyújtható be.

(2)²⁸⁵ Az EMVA-ból és az EHA-ból finanszírozott intézkedések esetén, jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az elsőfokú határozat meghozatalát követően a támogatási kérelem rangsort nem érintő adatai módosításának legkésőbbi benyújtási határideje a kifizetési kérelem benyújtására nyitva álló időszak első napját megelőző harmincadik nap. Rangsort érintő adatnak minősül minden olyan adat, érték, vállalkás, ami szerepel az adott intézkedés értékelési szempontjai között.

(2a)²⁸⁶ Az EMVA-ból és az EHA-ból finanszírozott beruházási intézkedések esetén a kifizetési kérelem benyújtását követően a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv a kifizetési kérelemben foglalt adatokat, az igazoló dokumentumokat, a támogatási határozatban foglalt adatokat, valamint a megvalósult beruházást összeveti egymással. Amennyiben a támogatási határozatban, a kifizetési kérelemben, továbbá az igazoló dokumentumokban foglalt adatok, illetve a helyszíni ellenőrzésen tapasztaltak eltérnek egymástól, de a támogatási cél megvalósult, a támogatási összeg nem nő és a támogatási egység műszaki tartalma negatív irányba nem változik (a továbbiakban: helyesbíthető eltérés) a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv adategyeztetés keretében határidő tűzésével – a módosítható adatok, valamint a nem megfelelő igazoló dokumentumok pontos megjelölésével – felhívja az ügyfelet a kifizetési kérelemben szereplő adatok megfelelő módosítására, illetve megfelelő igazoló dokumentumok benyújtására. A módosítás csak helyesbíthető eltérésre terjedhet ki. A kifizetési kérelem elbírálására irányuló eljárást a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szervnek a kifizetési kérelem módosítására, illetve a megfelelő igazoló dokumentumok benyújtására tűzött határidő leteltéig fel kell függeszteni.

(3)²⁸⁷ Az EMVA-ból, és az EHA-ból finanszírozott intézkedések esetén, jogszabály eltérő rendelkezése hiányában a kifizetési kérelemben szereplő adatokra, a kifizetési kérelemhez csatolt dokumentumokra nézve módosítási kérelem a kifizetési kérelem benyújtására nyitva álló időszakon belül nyújtható be.

(4) Az EMGA-ból finanszírozott, valamint a tagállami hatáskörben hozott intézkedések esetén, jogszabály eltérő rendelkezése hiányában a kérelem benyújtási határidejét követően a benyújtott kérelemre vonatkozóan nem nyújtható be olyan módosítási kérelem, ami az eredeti kérelemben megjelölt igényt, támogatási alapot vagy összeget meghaladja, kivéve ha

a) a kérelemhez már benyújtott melléletek vagy a kérelemhez kapcsolódóan lefolytatott helyszíni ellenőrzés a módosított igényt alátámasztják és

b) a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv a módosítás beérkezésének időpontjában a kérelemről még érdemben nem hozott döntést.

(5)²⁸⁸ A (3) bekezdésben foglaltaktól eltérően, a (4) bekezdésben foglaltak – az abban meghatározott kivételek nélkül – alkalmazandók azon egyes, jogszabályban meghatározott és EMVA-ból finanszírozott intézkedések esetén is, amelyek igénylése

az EMGA-ból finanszírozott egységes kérelemmel történik.

43. § (1) Az ügyfél az ellenőrzésről való tudomásszerzést követően az ellenőrzés alá vont intézkedésre – a vizsgált időszakra és az ellenőrzés tárgyára – vonatkozóan kérelmét nem módosíthatja vagy vonhatja vissza.

(2)²⁸⁹ Ha a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv által folytatott helyszíni, valamint adminisztratív ellenőrzés nem tár fel szabálytalanságot, akkor az ügyfél – közvetlenül alkalmazandó közösségi aktus eltérő rendelkezése hiányában – a helyszíni ellenőrzésről készült, lezárt jegyzőkönyv vagy feljegyzés kézhezvételét követően a kérelmét a határozat vagy az eljárást megszüntető végzés véglegessé válásáig részben vagy egészben visszavonhatja.

(3)²⁹⁰ Az eljárás megindítására irányuló kérelemre vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni az ügyfél által benyújtott más kérelemre is azzal, hogy az az (1) bekezdésben meghatározott kivétellel a tárgyban hozott döntés véglegessé válásáig vonható vissza.

43/A. §²⁹¹ Amennyiben a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv a 26. § (1) bekezdés a)–e) és g) pontjaiban, valamint a (3) bekezdés 1–42. pontjában meghatározott nyilvántartási rendszerek adatait használja fel a kérelmek vagy pályázatok megfelelőségének vizsgálatához, abban az esetben a kérelem vagy a pályázat benyújtása és a döntés meghozatala során a 26. § (1) bekezdés a)–e) és g) pontjaiban, valamint a (3) bekezdés 1–42. pontjában meghatározott nyilvántartási rendszerekben az ügyfél által, a kérelem benyújtását követően kezdeményezett visszamenőleges módosítások nem fogadhatóak el, amennyiben a módosítás az intézkedésben való részvétel feltételeinek utólagos teljesítésére vagy a kérelem kedvezőbb elbírálására irányul.

A tényállás tisztázása²⁹²

43/B. §²⁹³ (1) A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv köteles a döntéshozatalhoz szükséges tényállást tisztázni. Ha ehhez nem elegendők a rendelkezésre álló adatok, bizonyítási eljárást folytat le.

(2) A tényállás tisztázása során a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szervnek minden, az ügy szempontjából fontos körülményt figyelembe kell vennie, és annak során minden olyan bizonyíték felhasználható, amely a tényállás tisztázására alkalmas.

(3) A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv által hivatalosan ismert és a köztudomású tényeket nem kell bizonyítani.

(4) A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv eljárásában olyan bizonyíték használható fel, amely alkalmas a tényállás tisztázására.

(4a)²⁹⁴ Az ügyfél által a kizárólag a mobilGazda alkalmazáson keresztül benyújtott adatot, megfelelő minőségű képfelvételt a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv a tényállás tisztázásához bizonyítékként használja fel.

(4b)²⁹⁵ A tényállás tisztázásának szempontjából, a mobilGazda alkalmazáson keresztül beküldött képek és a helyszíni ellenőrzésen vagy szemlén felvett adatok ütközése esetén a helyszíni ellenőrzés vagy szemle adatai az irányadók.

(5) A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv szabadon választja meg az alkalmazandó bizonyítási eszközt. Törvény előírhatja, hogy a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv a határozatát kizárólag valamely bizonyítási eszközzel alapozza, továbbá jogszabály meghatározott ügyekben kötelezővé teheti valamely bizonyítási eszköz alkalmazását, illetve előírhatja valamely szerv véleményének a kikérését.

(6) A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv a bizonyítékokat egyenként és összességükben értékeli, és az ezen alapuló meggyőződése szerint állapítja meg a tényállást.

A végrehajtásban közreműködő szerv²⁹⁶

43/C. §²⁹⁷ (1) Jogszabályban meghatározott esetben a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv az ügyben jelentős tény, adat vagy egyéb körülmény megállapításához különleges szakértelem hiányában végrehajtásban közreműködő szervet vesz igénybe.

(2) Jogszabályban meghatározott esetben a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv döntését a végrehajtásban közreműködő szerv által szolgáltatott, feladat- és hatáskörében kezelt adatokra, megállapított tényekre alapítja.

(3)²⁹⁸ A végrehajtásban közreműködő szerv a megkeresést tíz napon belül köteles teljesíteni. A végrehajtásban közreműködő szerv teljesítési kötelezettsége akkor is fennáll, ha a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv a számára előírt eljárási határidőn túl keresi meg.

(4)²⁹⁹ Ha a végrehajtásban közreműködő szerv határidőre nem teljesíti a megkeresést, a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv – határidő tüzésével – tájékoztatást kér a végrehajtásban közreműködő szervtől ennek okáról. Ha a végrehajtásban közreműködő szerv nem teljesíti a tájékoztatást, illetve az eljárási cselekmény elvégzésére irányuló megkeresés teljesítését továbbra is megtagadja vagy elmulasztja, akkor a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv

a) felüyeleti eljárást kezdeményez, amennyiben a végrehajtásban közreműködő szerv felüyeleti szervvel rendelkező hatóság, ebben az esetben a felüyeleti szerv tizenöt napon belül intézkedik; vagy

b) egyéb esetben jelzi a mulasztást a szerv vezetőjének, aki tizenöt napon belül intézkedik a megkeresés teljesítéséről.

(5)³⁰⁰ A megkeresést kizárólag hivatali kapun keresztül lehet megküldeni, továbbá a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv és a végrehajtásban közreműködő szerv a megkeresés során hivatali kapu útján tartanak kapcsolatot egymással, amely tekintetében biztosítják a kézhezvétel visszaigazolását.

44. § (1)³⁰¹

(2)³⁰² Tanúval bizonyítható az olyan adat, tény, körülmény, amely a tanú és a vele szerződéses kapcsolatban állt vagy álló ügyfél kötelezettségének vagy támogatásának megállapítását, illetve ellenőrzését teszi lehetővé.

(2a)³⁰³ Tanúként nem hallgatható meg

- a) az, akitől nem várható bizonyítékként értékelhető vallomás,
- b) védett adatnak minősülő tényről az, aki nem kapott felmentést a titoktartás alól.

(2b)³⁰⁴ A tanú a vallomástételt megtagadhatja, ha

- a) bármelyik ügyfél a Polgári Törvénykönyvről szóló [2013. évi V. törvény \(a továbbiakban: Ptk.\)](#) szerinti hozzátartozója (a továbbiakban: hozzátartozó),
- b) vallomásával saját magát vagy hozzátartozóját bűncselekmény elkövetésével vádolná, vagy
- c) diplomáciai mentességben részesülő személy.

(3)³⁰⁵ A tanúmeghallgatásról az ügyfelet nem kell értesíteni.

(4)³⁰⁶ Az ügyfelet a kérelmében megjelölt – a közös agrárpolitika keretébe tartozó támogatási rendszerek alapján a mezőgazdasági termelők részére nyújtott közvetlen kifizetésekre vonatkozó szabályok megállapításáról, valamint a [637/2008/EK](#) és a [73/2009/EK tanácsi rendelet](#) hatályon kívül helyezéséről szóló 2013. december 17-i [1307/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 4. cikkének e\) pontja](#) és a [2021/2115/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 4. cikk \(3\) és \(4\) bekezdése](#) szerinti – mezőgazdasági területekre nézve jogszerű földhasználónak kell tekinteni, amíg annak vonatkozásában kétség nem merül fel, vagy ha a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szervnek a 46. § alapján lefolytatott ellenőrzési eljárása alapján megállapításra kerül, hogy az ügyfél a (7) bekezdés alapján jogszerű földhasználónak minősül.

(5)³⁰⁷ Ha az ügyfél földhasználatának jogszerűsége vonatkozásában kétség merül fel, így különösen ha ugyanarra a földterületre egyidejűleg több ügyfél jelentett be terület alapú támogatási kérelmet, az érintett ügyfeleket a mezőgazdasági támogatási szerv megfelelő határidővel adategyeztetésre hívja fel.

(6)³⁰⁸ Az (5) bekezdésben foglaltak szerinti eljárás vonatkozásában vagy a (4) bekezdésben hivatkozott ellenőrzés keretében a mezőgazdasági támogatási szerv felhívására az ügyfél köteles földhasználata jogszerűségét igazolni.

(7)³⁰⁹ A (4) bekezdés alkalmazásában jogszerű földhasználónak minősül a következő sorrend szerint az az ügyfél, aki vagy amely – amennyiben az egyes támogatási jogcímekre vonatkozó jogszabályok másként nem rendelkeznek e dátumról – a kérelem benyújtására nyitva álló határidő utolsó napjára vonatkozóan, az általa igényelt terület vonatkozásában

- a) a földhasználati nyilvántartásba földhasználóként bejegyzett,
- b)³¹⁰ a mezőgazdasági őstermelők családi gazdaságáról vezetett nyilvántartásban őstermelők családi gazdaságának képviselőjeként bejegyzett vagy az őstermelők családi gazdaságának alapításáról szóló szerződésben képviselőként szerepel,
- c)³¹¹ haszonbérleti, felesbérleti, részesművelési, szívességi földhasználati, rekreációs célú földhasználati vagy alhaszonbérleti szerződés, továbbá – a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló [2013. évi CXXII. törvénnyel](#) összefüggő egyes rendelkezésekről és átmeneti szabályokról szóló [2013. évi CCXII. törvény 70. §-a](#) vagy 76. §-a szerinti – használatmegosztásról szóló vagy többtelehasználati megállapodás, a Nemzeti Földalapról szóló [2010. évi LXXXVII. törvény 18. § \(5\) bekezdése](#) szerinti megbízási szerződés (ideértve nemzeti park igazgatóság által kötött szerződést is), a Nemzeti Földalap kezeléséért felelős szervvel kötött mintagazdasági földhasználati szerződés alapján jogosult, valamint az, akit a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló [2013. évi CXXII. törvény 65. §-a](#) szerint a föld kényszerhasznosítójaként jelöltek ki, a bíróság ideiglenes intézkedése alapján földhasználó, továbbá honvédelmi rendeltetésű terület, vagy honvédelmi célra feleslegessé nyilvánított terület esetében annak használatára szerződés alapján jogosult,

d)³¹² az ingatlan-nyilvántartásba vagyongazdálkodóként, hasznélvezőként vagy a [Ptk. 5:159. §-a](#) szerinti használat jogának jogosultjaként bejegyzett, valamint a vagyongazdálkodóként bejegyzett költségvetési szerv költségvetési szervnek minősülő jogutódja,

e)³¹³ az ingatlan-nyilvántartásba tulajdonosként vagy szövetkezeti földhasználat jogosultjaként bejegyzett,

f) a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló [2013. évi CXXII. törvény 42. § \(2\) bekezdés c\) pontja](#) szerinti esetben az a személy, aki a földhasználati nyilvántartásba bejegyzett földhasználóval kötött írásbeli megállapodással rendelkezik,

g) az osztatlan közös tulajdonban álló földterületen a tulajdoni hányadát meghaladó mértékű területen a tulajdoni hányadát meghaladó mértékű terület vonatkozásában a gazdálkodó tulajdonostárs, ha a földhasználati nyilvántartásba önhibáján kívüli okból nem került bejegyzésre és rendelkezik a terület adott hányadának használatára jogosító írásbeli megállapodással és a használat tényét az általa vezetett gazdálkodási napló alátámasztja,

h) osztatlan közös tulajdonban álló földterületen gazdálkodó tulajdonostársnak nem minősülő személy, ha a földhasználati nyilvántartásba önhibáján kívüli okból nem került bejegyzésre és rendelkezik a terület adott hányadának használatára jogosító írásbeli megállapodással és a használat tényét az általa vezetett gazdálkodási napló alátámasztja,

i) az a)–h) pontok szerinti jogszerű földhasználó közeli hozzátartozója,

j)³¹⁴ a jegyző által kiállított és az adott terület használatának tényét igazoló hatósági bizonyítvánnyal rendelkezik.

A jogutódlás

45. § (1)³¹⁵ Ha jogszabály másként nem rendelkezik, a mezőgazdasági támogatási eljárásban a kieső ügyfél helyébe annak a polgári jog szerinti jogutódja lép. Jogszabály eltérő rendelkezése hiányában a jogutód ügyfelet megilletik mindazon jogok és terhelik mindazon kötelezettségek, amelyek a jogelődöt megillették és terhelték.

(2) Eltérő megállapodás vagy határozat hiányában több jogutód esetén:

a) a jogelőd kötelezettségeit a jogutódok vagyonarányosan teljesítik, teljesítés hiányában pedig a jogelőd tartozásáért egyetemlegesen felelnek,

b) a támogatásra vagyonarányosan jogosultak.

(3)³¹⁶ A támogatásra jogosult ügyfél halála esetén a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv a hagyatékátadó végzésben vagy öröklési bizonyítványban meghatározott támogatási összeg tekintetében végzéssel dönt az örökös részére történő átutalásáról. Amennyiben a hagyatékátadó végzés vagy öröklési bizonyítvány nem rendelkezik a támogatás összegéről, az ügyfél örököse, több örökös esetében örökrészük arányában örökösei jogosultak a támogatás igénybevételére. Amennyiben a hagyatékátadó végzés vagy öröklési bizonyítvány nem rendelkezik a támogatás jellegű jogosultságról, az ügyfélnek azon örököse (több örökös esetében azon örökösei örökrészük arányában) válik jogosulttá, aki a támogatás jellegű jogosultsághoz kötődő vagyontárgyat (így különösen: földterület, állattállomány) örökölte. Amennyiben a támogatás jellegű jogosultsághoz kötődő vagyontárgyra vonatkozóan a hagyatékátadó végzés vagy öröklési bizonyítvány haszonélvezeti jogot állapít meg, a haszonélvezeti jog jogosultja válik a támogatásra jogosulttá. A támogatás átutalásának feltétele, hogy az örökös vagy a haszonélvezeti jog jogosultja az ügyfél-nyilvántartási rendszerben előzetesen nyilvántartásba vetesse magát. Jogi személy vagy egyéb szervezet jogutódlása esetén a jogutód kérelmére a jogutódlást igazoló okirat alapján dönt a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv a támogatási összeg átutalásáról.

(4)³¹⁷ Az intézkedésben való részvételre jogosult ügyfél halála esetén a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv a hagyatékátadó végzésben vagy öröklési bizonyítványban meghatározottak szerint dönt az egyes intézkedésekhez kapcsolódó vagyoni értékű támogatási jogosultságokról. Amennyiben a vagyoni értékű támogatási jogosultságot nem tartalmazza a hagyatékátadó végzés, úgy a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv az örökösök egybehangzó teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt nyilatkozata alapján hoz döntést.

(5)³¹⁸ A jogutód, illetve a haszonélvezeti jog jogosultja a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szervvel szemben fennálló követelését az örökhagyó halálát, illetve a jogelőd megszűnését követő három éven belül érvényesítheti az intézkedés jellegének megfelelő tartalmú okirattal igazolva, valamint az e törvényben meghatározott egyéb kötelezettség teljesítésével, hogy jogosult a támogatás összegére, illetve a vagyoni értékű támogatási jogosultság igénybevételére. Amennyiben a hagyatékátadó végzésben nem szerepel a folyamatban lévő eljárás, úgy az örökösöket nyilatkozattételre kell felszólítani, hogy belépnek-e az eljárásba. A jogutód a nyilatkozattételre felszólító végzésben meghatározott határidőn belül, de legkésőbb az örökhagyó halálát, illetve jogelőd megszűnését követő három éven belül léphet a folyamatban lévő eljárásba.

(6)³¹⁹ Az EMVA-ból és az EHA-ból finanszírozott intézkedések esetén, jogszabály eltérő rendelkezése hiányában, a természetes személyek közötti eljárásbeli jogutódlás a támogatási döntés véglegessé válása előtt nem lehetséges.

(7)³²⁰ Az EMVA-ból és az EHA-ból finanszírozott, beruházási jellegű intézkedések esetén, jogszabály eltérő rendelkezése hiányában, amennyiben az ügyfél jogai és kötelezettségei nem oszthatóak, az örökhagyó, illetve jogelőd helyére egy örökös, illetve jogutód léphet.

(8)³²¹ Az EMVA-ból és az EHA-ból finanszírozott intézkedések esetén, jogszabály eltérő rendelkezése hiányában, a jogutód ügyfél az azonos intézkedésre, azonos támogatási kérelem benyújtási időszakban benyújtott támogatási kérelmekkel összefüggő kifizetési kérelmeit együttesen köteles benyújtani a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szervhez.

(9)³²² Az adatkezelő szerv az ügyféllel annak halálakor együtt élt házastársa vagy törvényes rend szerinti örököse (a továbbiakban: vélelmezett örökös) kérelmére az intézkedéshez kapcsolódó eljárást megindíthatja. Ebben az esetben a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv az eljárást a kérelem benyújtását követően felfüggeszti azzal, hogy az érdemi döntés meghozatalához szükséges eljárási cselekményeket a vélelmezett örökös bevonásával elvégezheti, érdemi döntést azonban csak jogerős hagyatékátadó végzés benyújtását követően hoz.

(10)³²³ Az eljárásbeli jogutódlásról a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv az ügyfél kérelmére végzést hoz, amely ellen önálló fellebbezésnek van helye.

45/A. §³²⁴ (1) Amennyiben jogszabály másként nem rendelkezik a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv a kérelemben foglalt egyes igényeket vagy a megosztható igények egyes részeit elkülönítve is elbírálhatja.

(2) Ugyanazon ügyfél által indított folyamatban lévő, ugyanazon intézkedésben való részvételre benyújtott azon kérelmeket, amelyeknek tárgya egymással összefügg, a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv együttesen is elbírálhatja.

(3)³²⁵ A felek közösen előterjesztett egyesítési kérelmét elutasító végzés ellen önálló fellebbezésnek van helye. Amennyiben a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv a felek kérelmére az eljárásokat egyesítette, az eljárás később nem választható szét.

Kötelezettség-átadás³²⁶

45/B. §³²⁷ (1) Jogszabály eltérő rendelkezésének hiányában egyes nemzeti költségvetésből finanszírozott intézkedések esetén, amennyiben az ügyfél által a támogatás igénybevételével összefüggésben vállalt kötelezettségek teljesítésének időtartama alatt a mezőgazdasági üzem egészének, illetve a kötelezettség vállalásával érintett részének átruházásra kerül, a támogatási feltételek teljesítése csak a kötelezettségek átvállalásával együtt lehetséges. A jóváhagyott átvállalással az átadó mentesül a kötelezettségek további teljesítése alól, míg az átvállaló a támogatási jogviszonyban a helyére lép. Az átvállaló – a támogatás részletes feltételeit megállapító jogszabály eltérő rendelkezése hiányában – csak egy személy lehet.

(2) A kötelezettség átvállalásához a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv előzetes jóváhagyása szükséges. Az erre irányuló kérelmet a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv által rendszeresített, a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv honlapján közzétett nyomtatványon kell benyújtani. A jóváhagyást meg kell tagadni, ha az átvevő nem felel meg a támogatásra való jogosultsági feltételeknek.

46. § (1)³²⁹ E törvény ellenőrzésre vonatkozó rendelkezéseit a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szervnek a kérelemmel kapcsolatos adminisztratív és helyszíni ellenőrzésével, a helyszíni szemlével összefüggő eljárásban, valamint abban az esetben kell alkalmazni, ha a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv eljárása során egyidejűleg, mint hatáskörrel rendelkező hatóság, a kölcsönös megfeleltetés és a feltételeesség körébe tartozó helyszíni ellenőrzést hajt végre (a továbbiakban együttesen: ellenőrzés).

(2) Az ellenőrzés során vizsgálni kell, hogy a kérelemben, a pályázatban, illetve a döntést követően a határozatban, illetve a hatósági szerződésben foglalt adatok, tények, körülmények megfelelnek-e a valóságnak, az intézkedésben való részvétel feltételeit megállapító jogszabályban, illetve a pályázati felhívást tartalmazó közleményben foglaltaknak.

(3) A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv az (1) bekezdésben foglalt feladatai ellátása során keletkezett adatokat nyilvántartja.

(3a)³³⁰ Az ügyfél a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szervvel a helyszíni ellenőrzés során köteles együttműködni és az ellenőrzés feltételeit a helyszíni ellenőrzés alkalmával biztosítani.

(4)³³¹ A kérelmet határozattal el kell utasítani, illetve az ellenőrzött intézkedéssel kapcsolatban az adott támogatási évben nem vehet támogatást igénybe az ügyfél, ha az ügyfél az intézkedéssel kapcsolatos helyszíni szemlét, illetve helyszíni ellenőrzést (a továbbiakban együtt: helyszíni ellenőrzés) az akadályozás befejezésére vonatkozó felszólítás ellenére ismételtelen vagy továbbra is akadályozza, illetve azt teljes egészében meghiúsítja.

47. § (1) Az ellenőrzés intézkedésenként és időszakonként vagy meghatározott időszakra több intézkedés tekintetében is lefolytatható.

(2) Indokolt esetben azonos ellenőrzési céllal ismételt ellenőrzés hajtható végre.

(3) A kérelem megalapozottsága a döntést megelőzően és azt követően is ellenőrizhető.

(4)³³²

(5)³³³ Az ellenőrzés a kérelem, azok mellékletei és az ügyvel összefüggő más iratok átvizsgálásával, távérzékeléssel, laboratóriumi vizsgálattal, helyszíni ellenőrzés keretében történhet. E vizsgálati módszerek külön-külön, de együttesen is alkalmazhatók.

(6)³³⁴ Az (5) bekezdés alkalmazásában távérzékeléses ellenőrzésnek minősül az űr- és légi felvételek, valamint – jogszabályban meghatározottak szerint – a területi monitoringrendszer adatainak kiértékelésével lefolytatott ellenőrzés.

48. § (1)³³⁵ A helyszíni ellenőrzést a hatáskörrel rendelkező hatóság, a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv, vagy annak megbízása alapján az átruházott feladatot ellátó szerv megbízólevéllel vagy szolgálati igazolvánnyal rendelkező alkalmazottja, valamint a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv ellenőrzését végző, arra jogosult szerv, szervezet megbízólevéllel rendelkező alkalmazottja (a továbbiakban együtt: ellenőr) folytathatja le.

(2) Az ellenőr részére kiállított, iktató számmal ellátott megbízólevél tartalmazza:

a) a „Megbízólevél” megnevezést,

b) az ellenőr nevét, beosztását, szolgálati igazolványának, illetve – amennyiben szolgálati igazolvánnyal nem rendelkezik – a személyazonosító igazolványának vagy más személyazonosításra alkalmas igazolványának számát,

c) az ellenőrzendő ügyfél nevét,

d) az ellenőrzésre kerülő támogatási jogcím, illetve időszak megnevezését,

e) az ellenőrzésre vonatkozó jogszabályi vagy egyéb felhatalmazásra történő hivatkozást,

f) a megbízólevél érvényességi idejét,

g) a kiállítás keltét,

h) a kiállításra jogosult aláírását, bélyegzőlenyomatát.

(3)³³⁶ Az ellenőr részére általános megbízólevél is kiállítható, amely tartalmazza a (2) bekezdés a)–b), valamint e)–h) pontjaiban foglaltakon túl azt a területet is, amelyen az ellenőr ellenőrzést végezhet.

49. §³³⁷ (1) A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv a helyszíni szemlénél és a helyszíni ellenőrzésnél hatósági tanút vehet igénybe, aki az eljárási cselekmény során történt eseményeket és az általa tapasztalt tényeket igazolja. Hatósági tanúként való közreműködésre senki nem kötelezhető.

(2) Nem lehet hatósági tanú az ügyfél, az ügyfél hozzátartozója vagy képviselője, a támogatási szervvel közszolgálati, illetve egyéb munkavégzésre irányuló jogviszonyban álló személy és az eljárási képességgel nem rendelkező személy.

(3) Az eljárási cselekmény előtt a hatósági tanút a jogairól és kötelességeiről fel kell világosítani.

(4)³³⁸ A hatósági tanút az eljárási cselekmény során tudomására jutott tényekre, adatokra nézve titoktartási kötelezettség terheli, amely alól támogatási szerv, a miniszter vagy bíróság az ügy tárgyát érintő tényekre, adatokra, körülményekre nézve felmentheti.

50. § (1) A helyszíni ellenőrzés az ügyfél előzetes értesítése nélkül is lefolytatható.

(2)³³⁹ Ha a helyszíni ellenőrzés lefolytatásához az ügyfél jelenléte szükséges, akkor az ügyfelet úgy kell értesíteni, hogy az ügyfél – jelenlétének korlátozása esetén – képviselőtét biztosítani tudja. Ha a helyszíni ellenőrzés lefolytatásához az ügyfél jelenléte szükséges, a (3) bekezdésben foglaltak kivételével a helyszíni ellenőrzés csak akkor kezdhető meg, ha az ügyfél vagy alkalmazottja, meghatalmazottja, ezek hiányában hatósági tanú jelen van. Az ügyfél alkalmazottja, meghatalmazottja köteles e minőségét megfelelő módon igazolni. Igazolás hiányában a hatósági tanú alkalmazására vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.

(3) Ha a helyszíni ellenőrzés az ügyfél közreműködése nélkül, külső vizsgálattal (szemrevételezéssel, méréssel) vagy távérzékeléssel elvégezhető, mellőzhető az ellenőrzésről történő tájékoztatás. Ebben az esetben a helyszíni ellenőrzés az ügyfél vagy alkalmazottja, meghatalmazottja, hatósági tanú jelenléte nélkül is elvégezhető.

(4)³⁴⁰ A helyszíni ellenőrzés időpontjáról az ügyfelet telefonon, elektronikus levélben vagy rövid szöveges üzenet útján is lehet értesíteni. Ebben az esetben a helyszíni ellenőrzés időpontjáról való értesítésről hivatalos feljegyzést kell készíteni.

51. § (1)³⁴¹ Ha az ügyfél iratai hiányosak vagy rendezetlenek, illetve nyilvántartásai pontatlanok vagy hiányosak, és így az intézkedéssel összefüggésben jogosultság megállapítására alkalmatlanok, a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv mulasztási bírságot szabhat ki, továbbá kötelezheti az ügyfelet, hogy iratait, nyilvántartásait legfeljebb nyolc napon belül rendezze, pótolja, illetőleg javítsa. Ez az időtartam az ellenőrzés határidejébe nem számít bele.

(2) Amennyiben az (1) bekezdés szerinti hiányok pótlására nem kerül sor, azt a bíráló során úgy kell tekinteni, hogy az ügyfél az előírt nyilvántartási kötelezettségének nem tett eleget.

(3)³⁴²

52. § (1)³⁴³ A helyszíni ellenőrzés során, a helyszínen talált és feltárt körülményt jegyzőkönyvben rögzíteni kell, továbbá az ellenőr a bizonylatokról, könyvekről, nyilvántartásokról és egyéb iratokról az eredetivel egyező másolatot kérhet, fényképet, valamint kép- és hangfelvételt készíthet. Ha a technikai feltételek adottak, akkor az ellenőr az ügyfél kérésére a jelenlétében elkészített, az eredetivel egyező másolatot ad a jegyzőkönyvről.

(2) A jegyzőkönyvben rögzíteni kell az ügyfél által felajánlott és az ellenőr által visszautasított bizonyítást, kitérve a visszautasítás indokaira is.

(2a)³⁴⁴ A jegyzőkönyv legalább tartalmazza

a) a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv megnevezését, az ügyintéző nevét, az ügy tárgyát és az ügyiratszámot,
b) az eljárási cselekményben érintett személy nevét és lakcímét, eljárásjogi helyzetét és – ha azt a hatóság tudomására hozta – egyéb elérési lehetőségét,

c) hatósági tanú alkalmazása esetén annak nevét,

d) az eljárási cselekményben érintett személy jogaira és kötelességeire való figyelmeztetés megtörténtét,

e) az ügyre vonatkozó lényeges nyilatkozatokat és megállapításokat, az (1) és (2) bekezdésben felsorolt eljárási cselekmények során tapasztalt, az ügy eldöntése szempontjából lényeges körülményeket és megállapításokat, ideértve a hatósági tanú észrevételeit is,

f) a jegyzőkönyv készítésének helyét és időpontját, valamint

g)³⁴⁵ a jelen lévő, az eljárási cselekményben érintett személy, az eljárási képességgel nem rendelkező személy képviselője, a hatósági tanú, az eljáró ügyintéző és a jegyzőkönyvvezető oldalankénti aláírását, valamint

h)³⁴⁶ ha az eljárási cselekményben érintett személy vagy az eljárási képességgel nem rendelkező személy képviselője a jegyzőkönyv aláírását megtagadja, ennek tényét.

(2b)³⁴⁷ Az eljárási cselekményben érintett személy indokolt kérelmére nyilatkozatát, vallomását, szakértői véleményét vagy azok egyes részét a jegyzőkönyv szó szerint tartalmazza.

(2c)³⁴⁸ A hangfelvételre, mintavételre, valamint a kép- és hangfelvételre a jegyzőkönyvre vonatkozó szabályokat azzal kell alkalmazni, hogy azok a (2a) bekezdés a)–f) pontjában felsoroltakat tartalmazzák. A hangfelvételt, a mintavétel eredményét tartalmazó dokumentumot, valamint a kép- és hangfelvételt hordozó eszközt az iratokhoz kell csatolni, vagy arról az eljárás befejezéséig a (2a) bekezdésnek megfelelő tartalmú jegyzőkönyvet kell készíteni.

(2d)³⁴⁹ A helyszíni ellenőrzés során készített fénykép a helyszíni ellenőrzésről készült jegyzőkönyv elválaszthatatlan részét képezi.

(3) Az ellenőr a tényállás tisztázása során az ügyfél javára szolgáló tényeket is köteles rögzíteni és feltárni. A nem bizonyított körülmény az ügyfél terhére nem értékelhető.

(4)³⁵⁰ Az ellenőr a helyszíni ellenőrzés megkezdését megelőzően köteles a jelen lévő ügyfelet az ellenőrzés céljáról, tárgyáról és várható időtartamáról tájékoztatni.

(5) Az ellenőr a helyszíni ellenőrzés során köteles a tényeket, körülményeket, adatokat rögzíteni, és a jelen lévő ügyfelet, illetve annak képviselőjét az ellenőrzés során tett megállapításairól tájékoztatni.

(6)³⁵¹ Az ügyfélre nézve terhelő megállapításokat tartalmazó jegyzőkönyv egy másolati példányát az ellenőr – amennyiben az ehhez szükséges technikai feltételek adottak – köteles az ügyfélnek a helyszínen átadni vagy azt az ügyfél részére a jegyzőkönyv lezárásától számított tizenöt napon belül megküldeni, amelyre az ügyfél nyolc napon belül észrevételt tehet.

(7)³⁵² A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv az ügyféllel szerződéses kapcsolatban álló harmadik személynél az intézkedésben való részvétellel összefüggésben kapcsolódó ellenőrzést végezhet.

(8)³⁵³ Amennyiben a tényállás tisztázását befolyásolja a helyszíni ellenőrzés során vagy a jegyzőkönyvre írásban, határidőn belül az ügyfél által előterjesztett észrevétel, a mezőgazdasági támogatási szerv a jegyzőkönyvet módosítja vagy ismételt ellenőrzés keretében kiegészítő jegyzőkönyv felvételével tisztázza a tényállást. Az ellenőrzést legfeljebb az észrevétel kézbesítésétől, szóban előterjesztett észrevétel esetén annak jegyzőkönyvbe vételének napjától számított harminc napig lehet folytatni, ha az ügyfél észrevételei indokolják vagy a határozat meghozatalához a tényállás tisztázása válik szükségessé. Ilyen esetben kiegészítő jegyzőkönyvet kell készíteni.

53. §³⁵⁴ Az Európai Parlament és a Tanács [1306/2013/EU rendelethez 85. cikk \(4\) bekezdése](#) szerinti intézkedést a miniszter rendeli el.

54. § (1) A helyszíni ellenőrzés során az ügyfél jogosult:

- a) az ellenőr személyazonosságáról és megbízásáról meggyőződni,
- b)³⁵⁵
- c) megfelelő képviseléről gondoskodni,
- d)³⁵⁶ a jegyzőkönyvben szereplő megállapításokkal kapcsolatban felvilágosítást kérni, illetve a jegyzőkönyv átvételét követő nyolc napon belül, az abban foglaltakra írásban észrevételeit tenni.

(2)³⁵⁷ Ha a magánszemély ügyfél jogainak gyakorlásában akadályozott, kérheti az akadály megszűnéséig, de legfeljebb két hónapig a helyszíni ellenőrzés megkezdésének elhalasztását vagy az ellenőrzési cselekmények szüneteltetését. Az ellenőrzés szünetelése az ellenőrzés időtartamába nem számít bele.

(3)³⁵⁸ A (2) bekezdésben foglaltak nem alkalmazhatóak abban az esetben, ha az ellenőrzés megkezdésének elhalasztása, illetve az ellenőrzési cselekmények szüneteltetése az ellenőrzés célját veszélyeztetné, megghiúsítaná, vagy egyéb módon ellehetetlenítené a folyamatban lévő eljárást.

(4)³⁵⁹ Ha a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv az ellenőrzés megállapításait más ügyfélnél végzett kapcsolódó ellenőrzés eredményével támasztja alá, az erről készült jegyzőkönyv ügyfelet érintő részét az ügyféllel részletesen ismertetni kell.

A döntés

55. §³⁶⁰ (1) Jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az intézkedésben való részvétel feltételeinek már a kérelem benyújtásakor fenn kell állniuk, azt követően újabb bizonyítékok, illetve tények nem hozhatók fel.

(2) A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv a kérelmet a támogatás kifizetésének közvetlenül alkalmazandó közösségi jogi aktusban meghatározott esedékességéig bírálja el.

(3)³⁶¹ A (2) bekezdésben foglalt eseteken kívül – jogszabály eltérő rendelkezése hiányában – a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv az eljárás megindítására vonatkozó kérelmet annak beérkezését követő hetven napon belül bírálja el, míg a hivatalból indult eljárásban a döntést az ügyintézési határidő kezdetét követő hetven napon belül hozza meg. Amennyiben a kérelmet vissza kell utasítani, a végzést a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv huszonegy napon belül hozza meg. Az ügyfél-nyilvántartási rendszerben való nyilvántartással, valamint a fizetési halasztással, részletfizetéssel kapcsolatos kérelmet annak hiánytalan beérkezésétől számított huszonegy napon belül kell elbírálni.

(4)³⁶² Ha a támogatás kifizetésének esedékességét közvetlenül alkalmazandó közösségi jogi aktus nem határozza meg, és az intézkedésekben való részvétel részletes feltételeit megállapító jogszabály alapján a támogatási kérelmek elbírálása rangsor állítása vagy arányosítás alapján történik, a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv a kérelmeket a kérelem benyújtására nyitva álló időszakot követő hetven napon belül bírálja el.

(4a)³⁶³ A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv az ügy érdemében határozatot hoz, az eljárás során felmerült minden más kérdésben végzést (továbbiakban együtt: döntés) bocsát ki.

(4b)³⁶⁴ A határozatnak – ha jogszabály további követelményt nem állapít meg – tartalmaznia kell

- a) a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv megnevezését, az ügy számát és az ügyintéző nevét,
- b) az ügyfél nevét és lakcímét vagy székhelyét, továbbá az ügyfél ügyfél-azonosítóját,
- c) az ügy tárgyának megjelölését,
- d) a rendelkező részben
 - da) a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv döntését, továbbá a jogorvoslat lehetőségéről, benyújtásának helyéről és határidejéről, valamint a jogorvoslati eljárásról, közigazgatási per esetén a tárgyalás tartása iránti kérelem lehetőségéről való tájékoztatást,
 - db) amennyiben részt vett az eljárásban, a végrehajtásban közreműködő szerv megnevezését és állásfoglalása rendelkező részét,
 - dc) a kötelezettség teljesítésének határnapját vagy határidejét és az önkéntes teljesítés elmaradásának jogkövetkezményeit, ideértve a fizetési kötelezettséget megállapító döntésben a késedelmipótlék-fizetési kötelezettségről és annak mértékéről szóló tájékoztatást,
- e) az indokolásban
 - ea) a megállapított tényállást és az annak alapjául elfogadott bizonyítékokat,
 - eb) az ügyfél által felajánlott, de mellőzött bizonyítást és a mellőzés indokait,
 - ec) a végrehajtásban közreműködő szerv indokolását,
 - ed) az ügyintézési határidő túllépése esetén az ügyintézési határidő leteltének napját,
 - ee) azokat a jogszabályhelyeket, amelyek alapján a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv a határozatot hozta,
 - ef) a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv hatáskörét és illetékességét megállapító jogszabályra történő utalást,
 - f) a döntéshozatal helyét és idejét, a hatáskör gyakorlójának nevét, hivatali beosztását, valamint a döntés kiadmányozójának a nevét, hivatali beosztását, ha az nem azonos a hatáskör gyakorlójával,
 - g) a döntés kiadmányozójának aláírását és a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv bélyegzőlenyomatát.

(4c)³⁶⁵ A végzésnek – ha jogszabály további követelményt nem állapít meg – tartalmaznia kell az (4b) bekezdés a)–c) pontjában, d) pont da) és dc) alpontjában, e) pont ee) és ef) alpontjában, f) és g) pontjában meghatározott tartalmi elemeket. Az eljárást megszüntető végzésnek tartalmaznia kell az (4b) bekezdés e) pont ed) alpontjában meghatározott tartalmi elemeket is.

(4d)³⁶⁶ Ügyfél-azonosító megállapítására irányuló kérelem esetében, továbbá a kérelemnek maradéktalanul helyt adó döntés esetében indokolást és jogorvoslatról való tájékoztatást nem tartalmazó egyszerűsített döntés hozható.

(4e)³⁶⁷ A döntés csak olyan védett adatot tartalmazhat, amelyet az iratbetekintés szabályai szerint megismerhet az, akivel a döntést közlik. A döntést úgy kell megszővegezni, hogy a figyelembe vett védett adat tartalmára annak ismertetése nélkül utaljon.

(4f)³⁶⁸ A döntést külön okiratban kell megszővegezni.

(4g)³⁶⁹ Egy okiratba foglalható a határozat és a végzés, illetve több határozat vagy végzés (a továbbiakban: egybefoglalt döntés). Az egybefoglalt döntések rendelkező részét és indokolását úgy kell megszővegezni, hogy elkülöníthetők legyenek az egybefoglalt határozatra, illetve végzésre vonatkozó rendelkezések. Az egybefoglalás az egyes döntések meghozatalára vonatkozó határidőket és a jogorvoslati szabályok alkalmazását nem érinti. Ha a jogorvoslatra jogosult az egybefoglalt határozat és végzés ellen jogorvoslattal él, a határozat elleni jogorvoslat szabályait kell alkalmazni.

(5) Amennyiben jogszabály másként nem rendelkezik, a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv a kérelemnek részben vagy egészben helyt adó elsőfokú döntés helyt adó része alapján a támogatást a fellebbezésre tekintet nélkül az ügyfél részére folyósítja.

(6)³⁷⁰ A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv az intézkedésben való részvétel feltételeit megállapító jogszabály erre vonatkozó rendelkezése szerint határozathozatal helyett, írásban az 57/F. § szerinti hatósági szerződést köt.

(7) Amennyiben közvetlenül alkalmazandó közösségi jogi aktus vagy egyéb jogszabály alapján kérelmeket együttesen kell benyújtani vagy a benyújtott kérelmek bírálata egymással tartalmilag összefügg, a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv a kérelmet a kérelmekre vonatkozó, valamennyi közös ellenőrzés lezárását követően, az adott intézkedésre irányadó határidőn belül bírálja el.

(8) Ha a támogatási kérelmek elbírálása rangsor állítása vagy arányosítás alapján történik, a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv a kérelmek hiánypótlására nyitva álló időszakra az intézkedésre benyújtott valamennyi támogatási kérelemmel összefüggő eljárását felfüggesztheti.

(9) Amennyiben jogszabály másként nem rendelkezik, a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv az eredeti, az ügyfél aláírásával hitelesített eljárás megindítására irányuló kérelem vagy pályázat alapján hozza meg döntését.

(10)³⁷¹ A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv a kérelmet elutasítja, amennyiben az ügyfél az intézkedésben való részvételhez szükséges feltételeket mesterséges körülmények létrehozásával azért teremtette meg, hogy az adott támogatási intézkedés céljaival ellentétes előnyhöz jusson.

(11)³⁷² Nem kell a végrehajtásban közreműködő szervet megkeresni, ha a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv a hiánypótlási felszólítás kibocsátására nyitva álló határidőn belül megállapítja, hogy a kérelmet a végrehajtásban közreműködő szerv állásfoglalásától függetlenül el kell utasítani.

(12)³⁷³

*A döntés közlése*³⁷⁴

55/A. §³⁷⁵ (1)³⁷⁶ A döntést az ügyféllel, illetve a képviselővel írásban, kötelező elektronikus kérelembenyújtás esetén – amennyiben jogszabály másként nem rendelkezik – elektronikus úton kell közölni.

(2) A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv a döntést írásbeli kapcsolattartás esetén hivatalos iratként vagy az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló törvény szerinti elektronikus úton kézbesíti.

(3) A döntés közlésének napja az a nap, amelyen azt kézbesítették.

(4) Ha a postai úton történő kézbesítés azért hiúsul meg, mert a címzett vagy meghatalmazottja úgy nyilatkozik, hogy a küldeményt nem veszi át, az iratot a kézbesítés megkísérlésének napján kézbesítettnek kell tekinteni.

(5)³⁷⁷ Ha a kézbesítés azért volt sikertelen, mert a küldemény az ügyfél ügyfélnyilvántartásban szereplő levelezési címről, vagy lakóhelyéről, illetve a székhelyéről a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szervhez

a) „nem kereste”,

b) „ismeretlen” vagy

c) „elköltözött”

jelzéssel érkezett vissza, az iratot – az ellenkező bizonyításáig – az *a)* pont szerinti esetben a kézbesítés második megkísérlésének napját követő ötödik munkanapon, a *b)* és *c)* pont szerinti esetben a kézbesítés megkísérlésének napját követő ötödik munkanapon kézbesítettnek kell tekinteni.

(6) A kézbesítési vélelem megdöntése iránti kérelmet a címzett a kézbesítési vélelem beálltáról történő tudomásszerzéstől számított tizenöt napon belül, de legkésőbb a kézbesítési vélelem beálltától számított három hónapos jogvesztő határidőn belül terjeszthet elő. Ha a kézbesítési vélelem következtében véglegessé vált döntés alapján végrehajtási eljárás indul, a kézbesítési vélelem megdöntése iránti kérelmet a végrehajtási eljárásról történő tudomásszerzéstől számított tizenöt napon belül akkor is elő lehet terjeszteni, ha a kézbesítési vélelem beálltától számított három hónap eltelt.

(7) Nem természetes személy címzett csak akkor terjeszthet elő kézbesítési vélelem megdöntése iránti kérelmet, ha a kézbesítés nem szabályszerűen történt. Természetes személy a kézbesítési vélelem megdöntésére irányuló kérelmét akkor is előterjesztheti, ha önhibáján kívüli okból nem vehette át a hivatalos iratot.

(8) A kérelemben elő kell adni azokat a tényeket, illetve körülményeket, amelyek a kézbesítés szabálytalanságát igazolják vagy az önhiba hiányát valószínűsítik.

(9)³⁷⁸ A kérelmet a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv vagy a miniszter bírálja el, a kézbesítés tárgyát képező irat kiadmányozásától függően.

(10) Az ügyfélkapun keresztül elektronikus úton kézbesített irat az átvétel napján kézbesítettnek minősül, ha a központi elektronikus szolgáltató rendszer az irat kézhezvételét igazolja vissza. Amennyiben az irat átvétele hét napon belül nem kerül visszaigazolásra, a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv az iratot ismételt megküldi az ügyfél értesítési tárhelyére.

Ebben az esetben az elektronikus úton kézbesített hatósági irat vonatkozásában a kézbesítési vélelem az iratnak az értesítési tárhelyen történő ismételt elhelyezésétől számított hetedik napon követő napon áll be.

(11)³⁷⁹ Ha jogszabály másként nem rendelkezik, hirdetményi úton történő közlésnek van helye, feltéve, hogy

- a) az ügyfél jogutódja nem ismert,
- b) az ügyfél nem jelöl meg kézbesítési meghatalmazottat, vagy
- c) a hirdetményi kézbesítésen kívül igénybe vehető egyéb közlési módok alkalmazása elháríthatatlan akadályba ütközik, vagy alkalmazásuk előre eredménytelennek mutatkozik.

(12)³⁸⁰ A hirdetmény tartalmazza

- a) a kifüggesztés napját,
- b) a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv megnevezését,
- c) az ügy számát és tárgyát,
- d) az ügyfél nevét és az ügyfél-nyilvántartási rendszerben rögzített lakcímét, illetőleg székhelyét, továbbá
- e) azt a figyelemfelhívást, hogy a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv az ügyben döntést hozott, de annak kézbesítése meghiúsult, ezért az ügyfél vagy képviselője a döntést a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szervnél átveheti.

(13)³⁸¹ A hirdetményt a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv hirdetőtáblájára ki kell függeszteni, és a szerv elektronikus tájékoztatásra szolgáló honlapján közzé kell tenni.

(14)³⁸² A hirdetmény mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv hirdetőtábláján való kifüggesztésének és elektronikus tájékoztatásra szolgáló honlapján való megjelentetésének azonos napon kell megtörténnie. A hirdetményi közléshez kapcsolódó határidők számításánál a hirdetménynek a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv hirdetőtábláján való kifüggesztését kell alapul venni. Hirdetményi közlés esetén a hirdetmény mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv hirdetőtábláján való kifüggesztésének és levételének napját az iraton meg kell jelölni, az internetes honlapon történő közzététel idejét pedig visszakereshető módon dokumentálni kell.

(15)³⁸³ Ha a hirdetményi úton történő közlés feltételei már nem állnak fenn, a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv haladéktalanul gondoskodik a hirdetmény eltávolításáról, és a kapcsolattartás általános szabályai szerint felveszi a kapcsolatot az ügyféllel.

55/B. §³⁸⁴ (1) A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv döntése véglegessé válik, ha

- a) ellene nem fellebbeztek, és a fellebbezési határidő letelt,
 - b) a fellebbezésről lemondtak vagy a fellebbezést visszavonták,
 - c) a fellebbezésnek – ideértve a végzések elleni önálló fellebbezést – nincs helye, vagy
 - d)³⁸⁵ a miniszter a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv döntését helybenhagyta.
- (2) A fellebbezésről lemondás vagy a fellebbezés visszavonása esetén a döntés véglegessé válik az elsőfokú döntés közlésekor, ha az ügyfél a kérelem teljesítése esetére már a döntés közlése előtt lemondott a fellebbezésről, és az ügyben nincs ellenérdeklő ügyfél.

(3) Az (1) bekezdés c) pontja szerinti esetben az elsőfokú döntés, valamint a másodfokú döntés a közléssel válik véglegessé. Az (1) bekezdés d) pontja szerinti esetben az elsőfokú döntés a másodfokú döntés közlésével válik véglegessé.

(4) A fellebbezési eljárás megszüntetése esetén a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv önállóan fellebbezhető elsőfokú végzése vagy a határozata a fellebbezési eljárás megszüntetéséről szóló végzés jogerőre emelkedésének napján válik véglegessé.

Hatósági bizonyítvány³⁸⁶

55/C. §³⁸⁷ (1) A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv a jogszabályban meghatározott esetekben, valamint az egyébként hatáskörébe tartozó eljáráshoz kapcsolódóan az ügyfél kérelmére – a felhasználás céljának feltüntetésével – adat igazolására, továbbá az általa vezetett – a 26. § (1) bekezdésben meghatározott – nyilvántartások adatai alapján hatósági bizonyítványt ad ki. E törvény hatósági bizonyítványra vonatkozó szabályait kell alkalmazni a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv által kiadott minden olyan okiratra, amelyet jogszabály nem hatósági bizonyítványként nevesít, de a hatósági bizonyítvány e törvényben meghatározott feltételeinek megfelelően.

(2)³⁸⁸ Ha jogszabály másként nem rendelkezik, a hatósági bizonyítványt a kérelem előterjesztésétől számított harminc napon belül kell kiadni. Ha jogszabály másként nem rendelkezik, a hatósági bizonyítványban fel kell tüntetni, hogy azt kinek és milyen bizonyítékok alapján adták ki. A hatósági bizonyítvány alakiságára is irányadóak az 55. § (4b) bekezdés a) és f) pontjában foglalt követelmények.

(3) A hatósági bizonyítvány tartalmát – az ellenkező bizonyításáig – mindenki köteles elfogadni.

(4) Ha a hatósági bizonyítványt kiállító mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv megállapítja, hogy a hatósági bizonyítvány tartalma valótlan, a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv a hatósági bizonyítványt kijavítja, visszavonja vagy módosítja. A határozatot a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv annak a hatóságnak, szervnek is megküldi, amelynek eljárásában tudomása szerint az ügyfél a hatósági bizonyítványt felhasználta vagy fel kívánta használni.

(5) A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv a hatósági bizonyítvány kiadását megtagadja, ha kiadása jogszabályba ütközik, vagy az ügyfél valótlan vagy olyan adat igazolását kéri, amelyre vonatkozóan mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv adattal nem rendelkezik.

56. §³⁸⁹ (1) Fellebbezés benyújtásának nincs helye, amennyiben a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv

- a) a döntését az Európai Bizottság döntése vagy határozata alapján hozta meg,
- b) a kérelmet a jogosultsági keret kimerülése vagy forráshiány miatt utasítja el,
- c) az intézkedés során arányos csökkentést alkalmaz és a kérelmet kizárólag ezen indokkal utasítja részben el,
- d) a döntését közhiteles nyilvántartás adatainak – a 29/A. § (3) bekezdése alkalmazásával – az ügyfél-nyilvántartási rendszerben történt átvezetésével hozta meg,
- e)³⁹⁰ a kérelmet a (2) bekezdés b), c), f) vagy n) pontjában meghatározott indokkal utasítja vissza.
- f)³⁹¹ a kérelemnek maradéktalanul helyt adott.
- (2)³⁹² A kérelmet vissza kell utasítani, ha:
- a) a kérelmet a keret kimerülését követően nyújtották be;
- b)³⁹³ a kérelem nem a jogszabályban meghatározott módon, illetve nem az arra rendszeresített, hatályos nyomtatványon került benyújtásra;
- c)³⁹⁴ az eljárást megindító kérelmet az igény érvényesítésére jogosult eredeti aláírásával nem hitelesítette, kivéve az ügyfélkapun keresztül történő kérelembenyújtást;
- d)³⁹⁵ a kérelmet az ügyfél nevében előterjesztő képviselő képviseleti joga a kérelem benyújtásakor nem került megfelelően igazolásra;
- e) a kérelem a benyújtási időszakot megelőzően került benyújtásra, vagy elkészt;
- f)³⁹⁶ az ügyfél a kérelem benyújtásakor nem szerepel kérelemre nyilvántartott besorolású ügyfélként az ügyfélnyilvántartási rendszerben, kivéve papír alapú benyújtás esetén akkor, ha az ügyfél a benyújtással egyidejűleg a nyilvántartásba vétel iránti kérelmét is előterjesztette;
- g)³⁹⁷
- h) a kérelem nem tartalmaz olyan adatot, dokumentumot, amely a kérelem benyújtására nyitva álló határidő leteltét követően nem pótolható;
- i) ha a támogatást igénylő, a pénzügyi következményekkel járó intézkedésekben való részvétel iránti kérelmet, felszámolási, végelszámolási vagy adósságrendezési eljárás alatt álló ügyfél nyújtotta be, kivéve, ha jogszabály ettől eltérően rendelkezik;
- j)³⁹⁸ amennyiben az intézkedésre vonatkozó jogszabály alapján a kérelmet nyomtatványon kell benyújtani, és az eljárás megindítására irányuló kérelem nem tartalmazza a főlapot vagy az intézkedésben való részvételre vonatkozó jogszabályban meghatározott betétlapokat, vagy papír alapú benyújtás esetén bármelyiket az igény érvényesítésére jogosult aláírásával a nyomtatványon megjelölt helyen nem hitelesítette;
- k)³⁹⁹
- l)⁴⁰⁰ a kérelem nyilvánvalóan lehetetlen célra irányul,
- m)⁴⁰¹ a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv a kérelmet érdemben már elbírálta, és változatlan tényállás és jogi szabályozás mellett ugyanazon jog érvényesítésére irányuló újabb kérelmet nyújtottak be, feltéve, hogy a kérelem visszautasítását jogszabály nem zárja ki,
- n)⁴⁰² a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv olyan döntésével szemben terjesztett elő az ügyfél fellebbezést, amelyben a kérelemnek a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv maradéktalanul helyt adott.
- (3)⁴⁰³ Végzés – az (5) bekezdésben foglaltak kivételével – csak a határozat, ennek hiányában az eljárást megszüntető végzés elleni fellebbezésben támadható meg.
- (4)⁴⁰⁴ Az önálló fellebbezéssel meg nem támadható döntés ellen irányuló fellebbezést a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv visszautasítja.
- (5)⁴⁰⁵ Az alábbi elsőfokú végzések ellen önálló fellebbezésnek van helye:
- a) a támogatás visszatartásáról, a mulasztási bírság kiszabásáról szóló végzés,
- b) az eljárás felfüggesztéséről, a felfüggesztés megszüntetéséről szóló végzés,
- c) az eljárás megszüntetéséről, a kérelem visszautasításáról szóló végzés,
- d)⁴⁰⁶ a fizetési kedvezményre irányuló kérelem tárgyában hozott végzés,
- e) az iratbetekintési kérelem elutasításáról szóló végzés,
- f) kézbesítési vélelem megdöntésére irányuló kérelem elbírálásáról szóló végzés,
- g)⁴⁰⁷ a jogutódlás tárgyában hozott végzés.
- (6)⁴⁰⁸ Az (5) bekezdésben foglalt végzésekkel szembeni fellebbezést elbíráló másodfokú végzések közigazgatási perben megtámadhatóak.

56/A. §⁴⁰⁹

*A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szervhez teljesítendő befizetések*⁴¹⁰

56/B. §⁴¹¹ Jogszabály eltérő rendelkezése hiányában a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv az adott támogatási évben ugyanazon támogatási jogcím alapján nyilvántartott 1000 forintot el nem érő tartozásának megfizetésére az ügyfelet nem kötelezi, és a tartozást nyilvántartásában leírja.

*Fizetési halasztás, részletfizetés engedélyezése*⁴¹²

56/C. §⁴¹³ (1)⁴¹⁴ Fizetési halasztás és részletfizetés (a továbbiakban együtt: fizetési kedvezmény) az ügyfél kérelmére – legfeljebb tizennyolc hónapra – a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szervvel szemben fennálló tartozás összegére

engedélyezhető. A fizetési kedvezmény abban az esetben engedélyezhető, ha a fizetési nehézség

a) a kérelmezőnek nem róható fel, vagy annak elkerülése érdekében úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben tőle elvárható, továbbá

b) átmeneti jellegű, tehát a tartozás későbbi megfizetése valószínűsíthető.

(2) A fizetési kedvezmény iránti kérelem elbírálása és a feltételek meghatározása során figyelembe kell venni a fizetési nehézség kialakulásának okait és körülményeit, és a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv a fizetési halasztást, részletfizetést engedélyező végzésben a kedvezményt feltételhez kötheti.

(3) Magánszemély esetében a fizetési kedvezmény az (1) bekezdés a) pontjában foglaltak figyelmen kívül hagyásával is engedélyezhető, ha a kérelmező igazolja vagy valószínűsíti, hogy a tartozás azonnali vagy egyösszegű megfizetése családi, jövedelmi, vagyoni és szociális körülményeire is tekintettel aránytalanul súlyos megterhelést jelent.

(4)⁴¹⁵ Az esedékesség időpontja után benyújtott fizetési kedvezmény iránti kérelem esetén késedelmi pótlékot kell felszámítani a fizetési kedvezmény iránti kérelmet elbíráló végzés véglegessé válásáig, ha azonban a fizetési könnyítést engedélyezik, a késedelmi pótlékot csak a fizetési könnyítést engedélyező elsőfokú döntés keltének napjáig kell felszámítani.

(5) A fizetési kedvezményt megállapító végzés rendelkező részében fel kell hívni az adós figyelmét arra, hogy ha a kedvezmény feltételeit vagy az esedékes részletek befizetését nem teljesíti, a kedvezmény érvényét veszti, és a hátralék teljes összege járulékaival együtt egy összegben esedékessé válik.

(6)⁴¹⁶ A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv előtti eljárásban – az 56/B. §-ban foglaltakat kivéve – nincs lehetőség az ügyféllel szemben fennálló követelés (intézkedésben való jogosulatlan részvétel miatti visszafizetési kötelezettség, kamat, késedelmi pótlék) elengedésére, mérséklésére.

(7) Fizetési kedvezmény engedélyezése a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv 60. § (1) bekezdésében foglalt visszatartási jogának gyakorlását nem érinti.

(8) A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv által folytatott végrehajtási eljárás során – ide nem értve a más hatóság vagy bírósági végrehajtó megkeresésére folytatott végrehajtást – fizetési kedvezmény akkor engedélyezhető, ha az ügyfél bizonyítja, hogy tartozása teljesítésének határidőre történt elmaradása neki nem róható fel, és teljesítési szándéka továbbra is fennáll, de az egy összegben történő teljesítésre rajta kívül álló ok miatt nem képes vagy az számára aránytalan nehézséget jelentene. Az említett feltételek bármelyikének hiánya esetén a fizetési kedvezmény nem engedélyezhető.

A döntés kijavítása⁴¹⁷

56/D. §⁴¹⁸ (1)⁴¹⁹ Ha a döntésben név-, szám- vagy más elírás, illetve számítási hiba van, a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv, illetve a miniszter a hibát – szükség esetén az ügyfél meghallgatása után – kijavítja, ha az nem hat ki az ügy érdemére.

(2)⁴²⁰ A kijavítást a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv, illetve a miniszter kijavító döntés meghozatalával teljesíti.

(3)⁴²¹ A kijavításról szóló döntés ellen jogorvoslatnak nincs helye.

(4) A kijavítást közölni kell azzal, akivel a kijavítandó döntést közölték.

A döntés módosítása, visszavonása

57. §⁴²² (1)⁴²³ Jogszabály eltérő rendelkezése hiányában, ha a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv megállapítja, hogy a jogorvoslati kérelem elbírálására jogosult szerv által még el nem bírált döntése jogszabálysértő, a döntését az ügyfél terhére a döntés közlésétől számított egy éven belül, az ügyfél javára az intézkedésekben való részvételhez való jog közvetlenül alkalmazandó közösségi jogi aktusban, illetve jogszabályban meghatározott elévüléséig módosítja vagy visszavonja.

(2) A döntést az ügyfél terhére a bűncselekmény büntetethetőségének elévüléséig lehet módosítani, ha:

a)⁴²⁴ a bíróság a büntetőügyben hozott jogerős ügydöntő határozatával megállapította, hogy az ügyfél az intézkedéssel összefüggésben bűncselekményt követett el,

b)⁴²⁵ a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv döntést hozó ügyintézője a hivatali kötelességét a büntető törvénybe ütköző módon szegte meg úgy, hogy ez a döntés meghozatalát befolyásolta, és ezt a bíróság büntetőügyben hozott jogerős ügydöntő határozata megállapította.

(3)⁴²⁶ A döntés ügyfél terhére történő módosítására, visszavonására vagy a támogatási jogosultság megszüntetésére közvetlenül alkalmazandó közösségi jogi aktus, valamint annak hiányában e törvény elévülésre vonatkozó rendelkezéseiben meghatározott elévülési időn belül van lehetőség, amennyiben az ügyfél az intézkedésben jogosulatlanul vett részt.

(4)⁴²⁷ Az intézkedés befejezését megelőzően, ha a döntés meghozatalakor fennálló körülmények lényegesen megváltoztak, az ügyfél indokolt kérelmére a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv egy alkalommal módosíthatja véglegessé vált, helyt adó vagy részben helyt adó döntését, amennyiben az ügyfél kérelme az érdemben hozott döntést nem befolyásolja és a módosított döntés nem állapít meg az ügyfél részére több jogot.

(5)⁴²⁸ Ha az intézkedés befejezését megelőzően a véglegessé vált határozattal lezárt eljárást követően az ügyfél az intézkedésben vagy az intézkedéscsoportban való részvétel iránti kérelmét visszavonja, és a támogatás folyósítása még nem történt meg, – ha a kérelem visszavonásához jogszabály vagy az Európai Unió általános hatályú, közvetlenül alkalmazható, kötelező jogi aktusa külön jogkövetkezményt nem fűz – a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv az ügyben hozott határozatát visszavonja.

(6)⁴²⁹ Amennyiben az ügyfél folyamatban lévő támogatás során olyan intézkedésben vagy intézkedéscsoportban való részvétel iránti kérelmét vonja vissza, amelyben a visszavonásra irányuló kérelme előterjesztéséig a támogatás vagy annak egy részének

folyósítása megtörtént (támogatásról való lemondás), úgy a már folyósított támogatásra az intézkedésben való jogosulatlan részvétel szabályait kell alkalmazni.

(7)⁴³⁰ A visszavonó, illetve módosító döntés ellen ugyanolyan jogorvoslatnak van helye, mint amilyen a visszavont, illetve a módosított döntés ellen volt.

*Jogorvoslati eljárás*⁴³¹

57/A. §⁴³² (1) A jogorvoslati eljárás során a törvény rendelkezéseit az e §-ban foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

(1a)⁴³³ A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv döntése ellen irányuló fellebbezést a miniszter bírálja el.

(1b)⁴³⁴

(1c)⁴³⁵ A fellebbezést a döntés közlésétől számított 15 napon belül – a fellebbezéssel érintett kérelem benyújtásának módjával azonos módon – lehet előterjeszteni a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szervnél. Ha a fellebbezést a miniszternél nyújtják be, akkor a miniszter a fellebbezést megküldi a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv részére. Elkészttség címén a fellebbezés nem utasítható el, ha a fellebbezésre jogosult a fellebbezési határidőben a fellebbezést az elbírálására jogosult szervnél terjeszti elő.

(1d)⁴³⁶ A fellebbezésre jogosult a fellebbezési határidőn belül a fellebbezési jogáról legalább teljes bizonyító erejű magánokiratban visszavonhatatlanul lemondhat.

(2)⁴³⁷ A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv döntése ellen benyújtott fellebbezésben pontosan meg kell jelölni azt a döntést, amely ellen a fellebbezés irányul, azaz fel kell tüntetni az ügyszámot, meg kell jelölni az ügyfél (és képviselője) nevét, lakóhelyét, székhelyét és azt az intézkedést, amely ellen a fellebbezés irányul.

(2a)⁴³⁸ A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv visszautasítja

a)⁴³⁹ a fellebbezés benyújtására rendelkezésre álló határidő előtt benyújtott vagy az elkésztett fellebbezést,
b) a fellebbezésre nem jogosulttól származó fellebbezést,
c) a fellebbezésre jogosult eredeti aláírásával nem hitelesített fellebbezést, kivéve az ügyfélkapun keresztül történő kérelembenyújtást;

d) az önálló fellebbezéssel meg nem támadható döntés ellen irányuló fellebbezést;

e) a fellebbezést, ha a benyújtott fellebbezésben nem azonosítható be a fellebbezéssel megtámadott döntés

f) a (2) bekezdés megsértésével benyújtott fellebbezést.

g)⁴⁴⁰ a nem a jogszabályban meghatározott módon, vagy a választott kapcsolattartási formának megfelelően benyújtott fellebbezést.

(3)⁴⁴¹ A fellebbezést az ügy összes iratával a fellebbezés beérkezésének napjától számított harminc napon belül kell felterjeszteni a miniszterhez, kivéve, ha a fellebbezést a felterjesztést megelőzően visszavonták, vagy a fellebbezés visszautasításának van helye, továbbá ha a fellebbezés alapján a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv megállapítja, hogy döntése jogszabályt sért, és erre tekintettel a döntését kijavítja, módosítja vagy visszavonja. A fellebbezést a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv az ügy összes iratával együtt terjeszti fel és a fellebbezésről kialakított álláspontjáról is nyilatkozik.

(3a)⁴⁴² A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv a fellebbezés esetén a nem jogszabálysértő döntést akkor is visszavonhatja, illetve a fellebbezésben foglaltaknak megfelelően módosíthatja, ha a kérelemben foglaltakkal egyetért, feltéve, hogy az ügyben nincs ellenérdekű ügyfél.

(3b)⁴⁴³ A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv a döntés (3) és (3a) bekezdés szerinti kijavításáról, módosításáról, illetve visszavonásáról a fellebbezés beérkezésétől számított hetven napon belül dönt.

(4)⁴⁴⁴ A miniszter a jogorvoslati eljárás során hozott döntését az ügy összes iratának beérkezését követő hatvan napon belül hozza meg, amely határidő az évente legfeljebb négy alkalommal előterjeszthető kérelmek vonatkozásában további hatvan nappal meghosszabbítható.

(5)⁴⁴⁵ A fellebbezésben hivatkozott új tény, új bizonyítékot a döntéshozatal során a miniszter akkor veszi figyelembe, ha az ügyfél igazolja, vagy az ügy körülményeiből megállapítható, hogy az ügyfél az új tényről, bizonyítékról az intézkedésben való részvételre vonatkozó kérelme benyújtásakor rajta kívül álló okból nem tudott, vagy nem volt tudomása arról, hogy ezen új ténynek, új bizonyítéknak az intézkedésben való részvétel szempontjából jelentősége van.

(5a)⁴⁴⁶ Az (5) bekezdést az EMVA és az EHA terhére nyújtott támogatások tekintetében nem kell alkalmazni.

(6)⁴⁴⁷ A fellebbezési eljárás során mulasztási bírság is kiszabható.

(7)⁴⁴⁸ Nincs helye fellebbezésnek, ha a döntést első fokon a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szervként történő eljárásában a miniszter hozza meg.

57/B. §⁴⁴⁹

57/C. §⁴⁵⁰ (1)⁴⁵¹ A miniszter a sérelmezett döntést, valamint az azt megelőző eljárást megvizsgálja, amely eljárás során nincs kötve a fellebbezésben foglaltakhoz.

(2)⁴⁵² A miniszter beszerzi a másodfokú eljárásban kijelölt végrehajtásban közreműködő szerv állásfoglalását. Ha a fellebbezés nem érinti az elsőfokú végrehajtásban közreműködő szerv állásfoglalását, a miniszter mellőzi a végrehajtásban közreműködő szerv megkeresését. Ha törvény vagy kormányrendelet a másodfokú eljárásban végrehajtásban közreműködő szervet nem jelöl ki, a szerv maga dönt a fellebbezésnek a végrehajtásban közreműködő szerv állásfoglalása ellen irányuló részében is.

(3)⁴⁵³ A miniszter a fellebbezési eljárást megszünteti, ha a fellebbezési kérelmet valamennyi fellebbező visszavonta.

(4)⁴⁵⁴ A miniszter a döntést helybenhagyja, megváltoztatja vagy megsemmisíti. Jogszabályban meghatározott esetben a másodfokú döntést hozó szerv a mérlegelési jogkörben hozott elsőfokú döntésben meghatározott kötelezettségnél súlyosabb kötelezettséget nem állapíthat meg. Az erre irányuló fellebbezés hiányában is a miniszter a fellebbezési eljárásban a teljesítésre új határidőt állapíthat meg, ha ez a fellebbezési eljárás miatt indokolt.

(5)⁴⁵⁵ Ha a másodfokú döntés meghozatalához nincs elég adat, vagy az elsőfokú döntés meghozatalát követően új tény merül fel, vagy egyébként a tényállás további tisztázása szükséges, a miniszter a döntés megsemmisítése mellett a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szervet végzésben új eljárásra utasíthatja, vagy a kiegészítő bizonyítási eljárás lefolytatását maga végzi el, és ennek alapján dönt.

(6) A megismételt eljárásban a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szervet a másodfokú végzés rendelkező része és indokolása köti.

(7) A döntést közölni kell a fellebbezővel és azzal, akivel az elsőfokú döntést közölték.

(8)⁴⁵⁶ A miniszter a fellebbezés elbírálása érdekében megküldött iratokat döntésének meghozatalát követően visszaküldi a döntéssel együtt a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szervhez.

(9)⁴⁵⁷ A miniszter a fellebbezés elbírálása érdekében megküldött iratokat döntésének meghozatalát követően visszaküldi a döntéssel együtt a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szervhez. A másodfokú döntést a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv útján kell közölni a fellebbezővel és azzal, akivel az elsőfokú döntést közölték.

(10) A fellebbezési eljárás során eljárási, valamint mulasztási bírság is kiszabható.

(11) A fellebbezésnek a megtámadott döntés végrehajtására halasztó hatálya van, kivéve, ha e törvény másként rendelkezik.

(12)⁴⁵⁸ Ha a kereset alapján a miniszter megállapítja, hogy döntése jogszabályt sért, akkor a döntését egy alkalommal módosítja vagy visszavonja.

*Felügyeleti eljárás*⁴⁵⁹

57/D. §⁴⁶⁰ (1)⁴⁶¹ Ha jogszabály másként nem rendelkezik, felügyeleti szervként a miniszter jár el.

(2) Ha a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv döntése jogszabályt sért, a felügyeleti szerv a hivatalbóli döntés-felülvizsgálati eljárása során azt megváltoztatja. Ha a felügyeleti szerv megváltoztató döntéséhez a tényállás a felügyeleti eljárásban nem tisztázható, a felügyeleti szerv a jogszabálysértő döntést végzésben megsemmisíti, és új eljárásra utasítja a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szervet. A döntést közölni kell azzal, akivel a jogszabálysértő döntést közölték.

(3) A felügyeleti szerv a jogszabálysértő döntést végzésben megsemmisíti, és új eljárásra utasítja a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szervet, ha közigazgatási bíróság adott ügyben hozott határozatával ellentétes, vagy annak meghozatala során valamely, jogszabályban meghatározott súlyos eljárási jogszabálysértést követtek el.

(4) A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv döntése felügyeleti eljárásban nem változtatható meg és nem semmisíthető meg, ha

a) azt a bíróság érdemben elbírálta,

b) semmisségi ok hiányában az ügyfél jóhiszeműen szerzett és gyakorolt jogát sértené,

c) kötelezettséget (joghátrányt) megállapító döntés jogerőre emelkedésétől vagy ha az hosszabb, a teljesítési határidő utolsó napjától számított öt év eltelt,

d) azt jogszabály kizárja vagy feltételhez köti, és a feltétel nem áll fenn.

(5) A jogszabálysértő döntés megsemmisítése vagy megváltoztatása esetén a felügyeleti eljárásban intézkedni kell a döntéssel, illetve az annak alapján történt teljesítéssel vagy végrehajtással kialakult helyzet rendezéséről és a szükségtelenül okozott költség megtérítéséről.

(6) A jogszabálysértő döntést megsemmisítő vagy megváltoztató döntés jogorvoslással történő megtámadása esetén az (5) bekezdés szerinti eljárást fel kell függeszteni.

(7)⁴⁶²

*Semmisség*⁴⁶³

57/E. §⁴⁶⁴ (1)⁴⁶⁵ A mezőgazdasági támogatási eljárás során hozott döntés abban az esetben minősül semmisnek, ha

a) a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv joghatósága az Európai Unió általános hatályú, közvetlenül alkalmazandó kötelező jogi aktusa, nemzetközi szerződés vagy törvény rendelkezése alapján kizárt,

b) a döntést a végrehajtásban közreműködő szerv kötelező megkeresése nélkül vagy a végrehajtásban közreműködő szerv állásfoglalásának figyelmen kívül hagyásával hozták meg,

c)⁴⁶⁶ a döntés tartalmát bűncselekmény befolyásolta, feltéve, hogy a bűncselekmény elkövetését jogerős ügydöntő határozat megállapította vagy ilyen határozat meghozatalát nem a bizonyítottság hiánya zárja ki,

d) az ügyészség feltételes ügyészi felfüggesztést alkalmazott és annak tartama eredményesen telt el,

e) a bíróság az ügy érdemében már határozott – a bíróság által elrendelt új eljárás kivételével –, vagy

f) a megismételt eljárás és a döntéshozatal a bíróság határozatának rendelkező részében és indokolásában foglaltakkal ellentétes.

(2)⁴⁶⁷ Az (1) bekezdésben foglalt bármely semmisségi ok fennállása esetén a döntés megsemmisítése a döntés meghozatalától számított 1 éven belül kérhető, ha az jóhiszeműen szerzett és gyakorolt jogot nem érint.

(2a)⁴⁶⁸ A semmis döntést a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv saját hatáskörében visszavonja vagy a felügyeleti szerv a hivatalbóli döntés-felülvizsgálati eljárása során megsemmisíti.

(3) Ha a bíróság az ügy érdemében határozott, a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szervnél ugyanabban az ügyben azonos tényállás mellett – a bíróság által elrendelt új eljárás kivételével – nincs helye új eljárásnak.

(4)⁴⁶⁹ A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szervet a bíróság határozatának rendelkező része és indokolása köti, a megismételt eljárás és a döntéshozatal során annak megfelelően jár el.

*Hatósági szerződés*⁴⁷⁰

57/F. §⁴⁷¹ (1) A hatósági szerződés (a továbbiakban: szerződés) tartalmazza

- a) a szerződő felek személyét azonosító és a szerződés teljesítéséhez szükséges adatokat,
- b) a szerződés tárgyát,
- c) a felek közötti kapcsolattartás módját,
- d) a szerződés felmondási okokat,
- e) a szerződésszegésnek minősülő magatartásokat és azok jogkövetkezményeit, valamint
- f) ha a szerződés tárgya ezt indokolta, a tevékenység ellenőrzésének gyakoriságát és rendjét.

(2) Ha az ügyfél olyan kötelezettséget vállal, amelynek teljesítésére hatósági határozattal egyébként nem lenne kötelezhető, szerződéskötésre csak akkor kerülhet sor, ha az ügyfél a saját szerződésszegése esetére a többletkötelezettség tekintetében a szerződésben aláveti magát a szerződésszegés (3) bekezdésében megállapított jogkövetkezményének.

(3) Ha az ügyfél a szerződésben foglaltakat megszegi, akkor a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv az ellenőrzése során feltárt tények, a szerződésszegés súlya, a szerződéssel érintett társadalmi, gazdasági és jogviszonyok jellege, valamint a szerződés alapját képező közérdek hatékony érvényesülése szempontjából, továbbá az addigi teljesítések figyelembevételével mérlegeli, hogy hivatalból megindítja eljárását, intézkedik a végrehajtás megindítása iránt, vagy a hatósági szerződés módosítását kezdeményezi.

(4)⁴⁷² Ha a mezőgazdasági támogatási eljárásban végrehajtásban közreműködő szerv állásfoglalását kell beszerezni, a szerződés csak a végrehajtásban közreműködő szerv hozzájárulása esetén és a végrehajtásban közreműködő szerv állásfoglalásában meghatározott előírásoknak és feltételeknek a szerződésbe történő foglalásával köthető meg.

(5) Ha a szerződés harmadik személy jogát vagy jogos érdekét érinti, a szerződés megkötése előtt be kell szerezni az érintett írásos hozzájárulását. A hozzájárulás a szerződés érvényességének feltétele.

(6) Az ügy szempontjából jelentős új tény felmerülése, továbbá a szerződéskötéskor fennálló körülmények lényeges megváltozása esetén a szerződés módosítását bármelyik fél kezdeményezheti.

(7) Ha a szerződésben foglaltakat a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv nem teljesíti, az ügyfél a teljesítésre irányuló felhívás eredménytelensége esetén – a szerződésszegés tudomására jutásától számított harminc napon belül – a bírósághoz fordulhat.

(8) Az e törvényben nem szabályozott kérdésekben a szerződésre a Polgári Törvénykönyvről szóló törvénynek a szerződésekre vonatkozó általános szabályait kell megfelelően alkalmazni.

*Közigazgatási per*⁴⁷³

57/G. § Az ügyfél – az önálló fellebbezéssel meg nem támadható végzések kivételével – a véglegessé vált döntés ellen közigazgatási pert indíthat. Fellebbezéssel támadható döntés esetén közigazgatási per akkor indítható, ha az arra jogosultak valamelyike a fellebbezési jogát kimerítette.

A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv által lefolytatott végrehajtás

58. §⁴⁷⁴

59. § (1)⁴⁷⁵

(2)⁴⁷⁶

(3)⁴⁷⁷ A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szervvel szemben intézkedésben való jogosulatlan részvétel alapján megállapított és fennálló tartozás adók módjára behajtandó köztartozásnak minősül, és azt az e törvényben meghatározott kivételekkel az állami adóhatóság a rá irányadó szabályok szerint hajtja be.

60. §⁴⁷⁸ (1) Az ügyfelet megillető támogatást – közvetlenül alkalmazandó közösségi jogi aktus eltérő rendelkezése hiányában – a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv az ügyfelet terhelő, az intézkedésekkel összefüggő tartozás összegéig visszatartja és ezzel a tartozás megfizetettnek minősül. Ha az igénybe vehető támogatás összege az ügyfelet terhelő tartozások mindegyikére nem nyújt fedezetet, azt az esedékesség sorrendjében kell a nyilvántartott tartozás kiegyenlítésére elszámolni.

(2)⁴⁷⁹ Az ügyfél egyes támogatások esetében az adótartozással csökkentett összegre jogosult. Az állami adóhatóság az általa nyilvántartott tartozás fennállásáról és összegéről a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv megkeresésére adatot szolgáltat. Az adatszolgáltatásban szereplő tartozás összegét a részben vagy egészben az Európai Unió által finanszírozott támogatásból, továbbá a tagállami hatáskörben, központi költségvetésből nyújtott mezőgazdasági, halászati, erdészeti, vadgazdálkodási és vidékfejlesztési támogatásból a mindenkori központi költségvetési törvény vagy az [Áht.](#) szabályai szerint a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv visszatartja, és átutalja az állami adóhatóságnak. A visszatartott támogatásnak megfelelő összegű tartozás az átutalással egyidejűleg megfizetettnek minősül.

(3) Ha az igénybe vehető támogatás összege az állami adóhatóság által a (2) bekezdés alapján szolgáltatott, az ügyfelet terhelő tartozások mindegyikére nem nyújt fedezetet, azt a tartozások arányában kell a nyilvántartott tartozás kiegyenlítésére elszámolni.

61. §⁴⁸⁰

62. § (1) Ha az ügyfél az esedékes tartozását nem fizette meg és azt tőle nem lehet behajtani, a tartozás megfizetésére határozattal kötelezhető:

- a)⁴⁸¹
- b)⁴⁸²
- c) az ügyfél tartozásáért kezességet vállaló, illetve az ügyfél tartozását átvállaló, a jóváhagyott szerződésben foglalt tartozás tekintetében,

d)⁴⁸³ az Európai Közösség pénzügyi érdekeinek megsértésével kapcsolatos bűncselekmény elkövetője az azzal összefüggő tartozás tekintetében,

e) a gazdasági társaság, a közös név alatt működő polgári jogi társaság tartozásáért a rájuk vonatkozó szabályok szerint a helyállni köteles tag, vezető tisztségviselő, illetve szervezet, a jogi személy felelősségvállalásával működő vállalkozó esetében a felelősségvállaló, továbbá az a személy, amely (aki) a vállalkozás kötelezettségeiért törvény alapján felel,

f)⁴⁸⁴

(2)⁴⁸⁵

(3) Az (1) bekezdés szerinti határozat hiánya nem zárja ki a követelés peres vagy nemperes eljárásban történő érvényesítését.

(4)⁴⁸⁶

(5) A jogosan igénybe vett támogatást visszafizetési kötelezettség nem terheli.

(6) Amennyiben a mezőgazdasági és vidékfejlesztési szerv által kezdeményezett végrehajtás nem vezetett eredményre, a végrehajtási feladatokat a továbbiakban az ügyféllel szemben az állami adóhatóság a rá irányadó szabályok szerint foganatosítja.

Végrehajtáshoz való jog elévülése⁴⁸⁷

62/A. §⁴⁸⁸ (1) A végrehajtáshoz való jog a kötelezettséget megállapító döntés véglegessé válásától, vagy ha a döntés teljesítési határidőt vagy határnapot állapított meg, annak utolsó napjától, illetve a határnapot követő naptól számított öt év elteltével évül el.

(2)⁴⁸⁹ Nyugszik az elévülés a végrehajtási eljárásban engedélyezett fizetési kedvezmény, a végrehajtás felfüggesztése, továbbá a pénzfizetési kötelezettség folyamatos végrehajtásának időtartama alatt.

(3)⁴⁹⁰ A végrehajtáshoz való jog elévülését bármely végrehajtási cselekmény megszakítja. Az elévülés megszakadásával az elévülési idő újra kezdődik. A döntés véglegessé válásának időpontjától vagy ha a döntés teljesítési határidőt vagy határnapot állapított meg, annak utolsó napjától, illetve a határnapot követő naptól számított tíz év elteltével a döntés nem hajtható végre.

A behajthatatlan tartozás törlése

63. § (1)⁴⁹¹ A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv végzéssel törölheti az ügyfél tartozását, amennyiben:

- a) azt az adóhatóság behajthatatlannak minősítette;
- b) az az adóhatóságnak az adós ellen vezetett végrehajtása során fedezet részbeli vagy egészbeli hiánya miatt nem térül meg;
- c) azt a felszámoló az általa adott írásbeli igazolás (nyilatkozat) szerint behajthatatlannak minősítette;
- d) az a felszámolás, az adósságrendezési eljárás befejezésekor a vagyonfelosztási javaslat szerint nem térül meg;
- e) az adós természetes személy úgy hunyt el, hogy a hagyaték – más örökös hiányában – az államra száll, vagy jogutód nélkül szűnt meg;
- f) az a hatályos jogszabályok alapján elévült.

(2) Az esedékessé válást követő hat hónapon belül az ügyfelet terhelő tartozás végrehajthatatlanság címén nem törölhető.

(3)⁴⁹² A végrehajthatatlanság címén törölt tartozást a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv végzéssel újból előírja, ha a végrehajtáshoz való jog elévülési idején belül a tartozás végrehajthatóvá válik.

(4)⁴⁹³ A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv az (1) bekezdésben megállapított feltételek hiányában is törölheti a tízezer forintot meg nem haladó tartozást, amennyiben a tartozás nyilvántartása, a végrehajtás érdekében szükséges intézkedés megtétele a tartozással arányban nem álló költségeket eredményezne. Az így törölt tételekről a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv nyilvántartást vezet. A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv a tartozás törléséről hozott végzését az állami adóhatósággal is közli, amennyiben a tartozás végrehajtásával összefüggésben a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv az állami adóhatóságot megkereste.

Elévülés

64. §⁴⁹⁴ (1)⁴⁹⁵ Közvetlenül alkalmazandó közösségi jogi aktus eltérő rendelkezése hiányában az intézkedésben való jogosulatlan részvétel megállapításához való jog

- a) a jogosultságot megállapító döntés véglegessé válásától vagy
- b) ha kötelezettségvállalási időszak áll fenn, az intézkedés megvalósítását követő kötelezettségvállalási időszak lejártától számított öt év elteltével évül el.

(1a)⁴⁹⁶ Bűncselekmény elkövetése esetén, ha azt a támogatásra követik el, a támogatás visszatérítésének megállapításához való jog nem évül el mindaddig, amíg a bűncselekmény büntethetősége el nem évül.

(2) Ha a támogatás igénybevételi jogosultságot érintő döntés ellen közigazgatási pert indítanak, a kereset előterjesztésétől a bíróság határozatának jogerőre emelkedéséig a támogatás visszatérítésének megállapításához való jog elévülése nyugszik.

64/A. §⁴⁹⁷ (1) A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szervet a hatáskörébe tartozó intézkedésekkel kapcsolatban elkövetett bűncselekmények miatt indult vagy az intézkedéseket érintő bűncselekmények miatt folyamatban lévő büntetőeljárásokban a sértett jogai illetik meg.

(2) Az (1) bekezdésben említett bűncselekményekkel okozott kár megtérítése iránt az állam nevében a polgári jogi igényt a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv terjeszti elő.

V. Fejezet

PÁLYÁZATI ELJÁRÁS

65. § (1) A pályázóra a törvény III., illetve VI. fejezetének ügyfelekre vonatkozó szabályait megfelelően alkalmazni kell.

(2) Jogszabály eltérő rendelkezése hiányában a pályázati eljárás során a IV. fejezet rendelkezéseit a jelen fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

(3)⁴⁹⁸ Pályázati eljárás a közbeszerzési eljárás keretein belül is lebonyolítható.

66. § (1) Pályázatot a pályázati felhívást tartalmazó közlemény, illetve annak kiírása alapjául szolgáló jogszabály rendelkezései szerint kell elbírálni.

(2) Pályázati eljárás a jogszabályban meghatározott egyes intézkedésekhez kapcsolódóan a támogatási kérelemről való döntésig alkalmazható. A pályázati eljárás során a pályázati feltételeknek megfelelő pályázatot benyújtó ügyfél támogatást vehet igénybe, illetve egyéb jogot szerezhet.

(3) A támogatás igénybevételéhez való jogosultságot az a pályázati feltételeket maradéktalanul teljesítő pályázó szerez, aki (amely) a pályázati felhívásban rögzített rangsorolási szempontok alapján kiválasztásra kerül.

67. § (1) A pályázati felhívásnak legalább tartalmaznia kell:

- a) a pályázati felhívást kiíró szerv megnevezését,
- b) a pályázati felhívás kiírásának alapjául szolgáló jogszabályt,
- c) azokat a támogatási célokat, amelyekhez támogatás igényelhető,
- d) a támogatás igénybevételének feltételeit,
- e) a pályázat tartalmi és formai követelményeit,
- f) a pályázatok benyújtásának és elbírálásának rendjét, határidejét, a bírálókat és a bíráló bizottság tagjait,
- g) a pályázatok benyújtásának helyét és módját,
- h) a támogatások mértékét,
- i) a pályázó jogait és kötelezettségeit, valamint a kötelezettségek megszegésével járó következményeket,
- j) a támogatás igénylésének, igénybevételének, valamint az ellenőrzésnek a rendjét,
- k) amennyiben jogszabály előírja, a biztosíték nyújtásának módját és mértékét,
- l) a rendelkezésre álló forrás nagyságát.

(2) A pályázat elbírálásának rendjét a közösségi jogi aktusok, e törvény, valamint más jogszabályban foglaltak figyelembevételével az irányító hatóság állapítja meg. Az irányító hatóság kötve van a pályázati felhívásban közzétett bírálati rendhez.

(3) A pályázati felhívást a pályázatok benyújtására nyitva álló időtartam kezdő napját legalább harminc nappal megelőzően kell nyilvánosságra hozni.

(4) A pályázatok benyújtására nyitva álló időtartam nem lehet kevesebb harminc napnál. Az irányító hatóság döntése alapján a nyitva álló időtartam egy alkalommal legfeljebb harminc nappal meghosszabbítható.

68. § (1) Jogszabály vagy pályázati felhívást tartalmazó közlemény eltérő rendelkezése hiányában a pályázatok a benyújtásra előírt időtartam lejártát követő kilencven napon belül kell elbírálni.

(2) A pályázatra vonatkozó döntés előkészítésében vagy meghozatalában, illetve a kifizetés engedélyezésében nem vehet részt

- a) a pályázó;
- b) a pályázó szervezet tagja (részvényese), vagy abban közvetett tulajdoni részesedéssel rendelkező személy, vezető tisztségviselője, felügyelő-bizottságának tagja, könyvvizsgálója;
- c) a pályázóval munkaviszonyban, munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban álló személy;
- d) a pályázat folyamatba épített (adminisztratív, illetve helyszíni), valamint utólagos ellenőrzését végző személy;
- e)⁴⁹⁹ az a)–d) pontban szereplő személyek Polgári Törvénykönyv szerinti közeli hozzátartozója;
- f)⁵⁰⁰ politikai párt vezető tisztségviselője vagy alkalmazottja, valamint önkormányzati, európai parlamenti vagy országgyűlési képviselő, illetve nemzetiségi szószóló;
- g) akitől a tárgyilagos eljárás egyéb okból nem várható el.

(3)⁵⁰¹ A támogatásra vonatkozó döntés előkészítésében vagy meghozatalában, továbbá a kifizetés engedélyezésében részt vevő személy a döntés-előkészítési vagy döntéshozatali eljárás megkezdésekor teljes bizonyító erejű magánokiratban nyilatkozatot tesz

arról, hogy a (2) bekezdés szerinti összeférhetetlensége nem áll fenn, továbbá arról, hogy az értékelés, illetve bírálat során tudomására jutott minősített adatot üzleti vagy banktitkot, fizetési titkot, illetve egyéb magántitkot megőrzi. A nyilatkozatot a döntéshozó szervnek át kell adni.

(4) Amennyiben a döntés előkészítése vagy meghozatala, illetve a kifizetés során olyan tény merül fel, amely alapján a (2) bekezdés szerinti összeférhetetlenség fennáll, az összeférhetetlenséggel érintett személy ezt a döntéshozó szervnek haladéktalanul írásban bejelenti. Az összeférhetetlenséggel érintett személy az adott eljárásban a továbbiakban nem vehet részt.

(5) Amennyiben az összeférhetetlenséget az összeférhetetlenséggel érintett személy nem jelenti be, a döntéshozó szerv bármely tagja jogosult az összeférhetetlenség megállapítását a döntéshozó szervnél kezdeményezni. Amennyiben a döntéshozó szerv az összeférhetetlenséget megállapítja, az összeférhetetlenséggel érintett személy az adott eljárásban a továbbiakban nem vehet részt.

(6) A pályázatok elbírálásáról bírálati jegyzőkönyvet kell felvenni. A bírálati jegyzőkönyvnek tartalmaznia kell a pályázat elbírálása szempontjából lényeges körülményeket, így különösen:

- a) a beérkezett pályázatok adatainak összefoglalását,
- b) a legkedvezőbb pályázatok elfogadásának részletes indokait,
- c) a kikötött biztosítékok megfelelőségének értékelését.

(7)⁵⁰² Az ügyfelet a döntésről a bírálati jegyzőkönyv elkészültétől számított negyvenöt napon belül értesíteni kell.

(8) Az ügyfél – a rá vonatkozó adatok tekintetében – jogosult betekinteni a pályázat elbírálásával összefüggésben keletkezett bírálati jegyzőkönyvbe.

(9) A nyertes pályázók névsorát, az elnyert támogatás összegét a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv internetes honlapján közzé kell tenni.

VI. Fejezet

JOGKÖVETKEZMÉNYEK

Az intézkedésben való jogosulatlan részvétel⁵⁰³

69. §⁵⁰⁴ (1) Az intézkedésben való részvétellel összefüggésben megállapított jogosultság vagy az igénybe vett támogatás egésze vagy egy része jogosulatlanak minősül, amennyiben az ügyfél:

- a)⁵⁰⁵ támogatási feltétel vonatkozásában valótlan tényt közöl,
- b) adatot eltitkol,
- c) az intézkedés céljának megvalósulásával kapcsolatos vizsgálatot vagy ellenőrzést akadályozza, ideértve azt az esetet is, ha adatszolgáltatási vagy fizetési kötelezettségét megszegi,
- d) az intézkedésben való részvételi jogosultságot vagy a támogatást rendeltetésétől eltérően használja fel,
- e) a jogszabályban vagy a pályázati felhívásban meghatározott intézkedésben való részvételre vonatkozó feltételeket – ideértve a támogatás kifizetését megelőző vagy azt követő időszakra vállalt kötelezettségeket is – megszegi,
- f) olyan intézkedésben vesz részt, amelynek alkalmazását az Európai Közösség nem engedélyezte vagy nem vette tudomásul [az a)–f) pontokban foglaltak a továbbiakban együtt: intézkedésben való jogosulatlan részvétel].

(2) Az intézkedésben való részvételt jogosulatlanak kell tekinteni, ha az ügyfél valamely tényről, körülményről írásban olyan valótlan tartalmú nyilatkozatot tesz, amely a jogosultság megállapítását érdemben érinti.

(3) Amennyiben közvetlenül alkalmazandó közösségi jogi aktus vagy jogszabály az intézkedésben való jogosulatlan részvétel jogkövetkezményeként a támogatás csökkentését írja elő, annak mértékét és feltételeit jogszabályban kell megállapítani, amennyiben erről a közösségi jogi aktus nem rendelkezik.

(4) A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv nyilvántartja azon intézkedés(ek)e)t, amely(ek)ben az ügyfél jogosulatlanul vett részt, és azon időpontot, ameddig jogszabály rendelkezései szerint az ügyfél ugyanazon intézkedésben vagy intézkedéscsoportban nem vehet részt.

(5)⁵⁰⁶ Az intézkedésben való jogosulatlan részvétellel igénybe vett támogatást a 70. §-ban foglaltak szerint, kamattal növelten kell visszafizetni.

(6) Amennyiben az ügyfél részére a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szervnek felróható okból tévesen vagy jogalap nélkül fizetik ki a támogatást vagy az ügyfél olyan nemzeti támogatásban részesül, amelynek alkalmazását az Európai Unió nem engedélyezte vagy nem vette tudomásul, a támogatás visszafizetését kamat nem terheli.

(7) A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szervnek az intézkedésben való jogosulatlan részvételt megállapító döntése a közlés időpontjától kezdődően – a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv visszatartási jogának érvényesítése útján – fellebbezésre tekintet nélkül végrehajtható.

(8)⁵⁰⁷ Az intézkedésben való jogosulatlan részvételt megállapító határozat véglegessé válásával – amennyiben a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv csak a támogatás egy része tekintetében állapítja meg a jogosulatlan részvételt, úgy az érintett rész vonatkozásában – az ügyfél intézkedésben való részvételhez fűződő jogosultsága megszűnik.

Kamatfizetési kötelezettség⁵⁰⁸

70. §⁵⁰⁹ (1)⁵¹⁰ Az ügyfél

- a) késedelmi kamatot köteles fizetni, ha a pénzfizetési kötelezettségének határidőben nem tett eleget, illetve

b) kamatot fizet, ha intézkedésben való jogosulatlan részvétel megállapítása miatt a támogatás visszafizetésére való kötelezettség terheli.

(2)⁵¹¹ A kamat mértéke a kamatszámítás időszakának minden napjára a mindenkori jegybanki alapkamat kétszeresének 365-öd része.

(3)⁵¹² A kamatszámítás kezdő időpontja – amennyiben közvetlenül alkalmazandó közösségi jogi aktus másként nem rendelkezik – az (1) bekezdés a) pontja szerinti esetben a teljesítési határidő utolsó napját követő nap – részleges teljesítés esetén a hátralékra számítva –, az (1) bekezdés b) pontja szerinti esetben a jogosulatlanul igénybe vett támogatásnak az ügyfél fizetési számláján történő jóváírás napja. Ha közvetlenül alkalmazandó közösségi jogi aktus másként nem rendelkezik, a kamatszámítás záró időpontja az intézkedésben való jogosulatlan részvételt megállapító határozat kelte előtt visszafizetett támogatás tekintetében a visszafizetés napja, egyéb esetekben az intézkedésben való jogosulatlan részvételt megállapító határozat kelte. Ez a rendelkezés nem érinti a jogszabályban meghatározott egyéb jogkövetkezményeket.

(4)⁵¹³ A késedelmi kamat felszámítása esetén a kamat alapját jogcímenként (támogatásonként) külön-külön kell figyelembe venni. Utólagos ellenőrzés során megállapított késedelmi kamat legfeljebb három évre számítható fel. Az ügyfél a késedelmi kamatot saját számítása szerint, az értesítéstől függetlenül is megfizetheti.

(5)⁵¹⁴

Mulasztási bírság

71. §⁵¹⁵ (1)⁵¹⁶ Az ügyfél ötszázezer forintig terjedő, a támogatási összeggel vagy az (5) bekezdés szerinti jogellenes magatartás súlyával arányos mulasztási bírsággal sújtható, ha az e törvény, valamint annak felhatalmazása alapján alkotott jogszabály szerinti, továbbá döntésben, hatósági szerződésben meghatározott:

a) bejelentési, változásbejelentési, monitoring vagy más jellegű adatszolgáltatási kötelezettségének nem tesz eleget, vagy azt késedelmesen, hibásan, valótlan adattartalommal, hiányosan vagy nem az előírt módon teljesíti,

b) az intézkedésekkel, valamint az egyéb nyilvántartási kötelezettségekkel összefüggésben a jogszabályban előírt bizonylatok kiállítását vagy könyvek, nyilvántartások vezetését elmulasztja, vagy a bizonylatokat az előírásoktól eltérően állítja ki, a könyveket, nyilvántartásokat hiányosan vagy az előírásoktól eltérően vezeti,

c) iratmegőrzési kötelezettségének nem tesz eleget,

d) a nyilatkozattételt elmulasztja, megtagadja, vagy félrevezető nyilatkozatot tesz,

e) a fennálló köztartozásáról vagy egyéb körülményről valótlan tartalmú nyilatkozatot tesz.

(2) Az (1) bekezdés a) pontja szerinti késedelem esetén nincs helye mulasztási bírság megállapításának, ha az ügyfél késedelmét annak igazolásával menti ki, hogy úgy járt el, ahogy az adott helyzetben általában elvárható.

(3)⁵¹⁷ A bejelentkezési, bejelentési, változásbejelentési, adatszolgáltatási kötelezettség elmulasztása esetén a mulasztási bírság megállapításával egyidejűleg a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv az ügyfelet – határidő tűzésével – teljesítésre hívja fel. A kiszabott bírság kétszeresét kell újabb határidő tűzésével megállapítani, ha a teljesítésre kötelező újabb végzésben előírt határidőt az ügyfél szintén elmulasztja. A kötelezettség teljesítése esetén az e bekezdés alapján kiszabott bírság korlátlanul mérsékelhető.

(4)⁵¹⁸

(5) A mulasztási bírság kiszabásánál mérlegelni kell az eset összes körülményét, az ügyfél jogellenes magatartásának (tevékenységének vagy mulasztásának) súlyát, gyakoriságát, továbbá azt, hogy az ügyfél, illetve intézkedő képviselője, alkalmazottja, tagja vagy megbízottja az adott helyzetben a töle elvárható körültekintéssel járt-e el. A körülmények mérlegelése alapján a mulasztás súlyához igazodó bírságot kell kiszabni, vagy a bírság kiszabását mellőzni.

Egyes támogatások igénybevételéből való kizárás

72. § (1)⁵¹⁹ Ha közvetlenül alkalmazandó közösségi jogi aktus eltérően nem rendelkezik, az az ügyfél, aki intézkedésben jogosulatlanul vett részt, illetve a mulasztási bírság alapjául szolgáló cselekményt szándékosan, illetőleg ismételten valósítja meg, legfeljebb öt évre kizárható egyes támogatások igénybevételéből.

(2) Ismételten valósítja meg a cselekményt az, aki öt éven belül legalább két alkalommal követi el a jogkövetkezmény alapjául szolgáló cselekményt.

(3) Az (1) bekezdésben foglaltak szerinti jogkövetkezmény időtartama csökkenthető, illetve alkalmazásától el lehet tekinteni, ha az ügyfél a jogkövetkezmény alapjául szolgáló mulasztást utóbb pótolja.

(4) Az (1) bekezdés szerinti jogkövetkezmény alkalmazása esetén jogszabályban, illetve pályázati felhívást tartalmazó közleményben kell megállapítani a támogatások igénybevételi lehetőségéből való kizárással érintett támogatások körét.

Kölcsönös megfeleltetésre és feltételelességre vonatkozó szabályok megsértése miatti külön rendelkezések⁵²⁰

73. § (1)⁵²¹ A kölcsönös megfeleltetés és a feltételelesség hatálya alá tartozó ellenőrzés alapján hozott döntésben szereplő megállapítások szolgálnak a kölcsönös megfeleltetési rendszer szabályainak megsértése miatti jogkövetkezmény jogalapjául.

(1a)⁵²² A kölcsönös megfeleltetés és a feltételelesség hivatalból induló eljárás, amely az ügyfél ellenőrzésre való kiválasztásával indul meg. A kölcsönös megfeleltetési rendszer szabályainak megsértése miatti jogkövetkezmény megállapítására irányuló eljárásban az ügyintézési határidő kezdete az ügyfél vonatkozásában valamennyi kölcsönös megfeleltetés és feltételelesség tárgyában lefolytatott jogerős ellenőrzési eredmény mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szervhez történő beérkezése.

(2)⁵²³ A kölcsönös megfeleltetés és a feltételeesség szabályainak megsértése miatti jogkövetkezményről a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv határozatban rendelkezik.

(3)⁵²⁴ A kölcsönös megfeleltetés és a feltételeesség szabályainak megsértése miatti jogkövetkezmény nem érinti a külön jogszabályban foglaltak szerinti jogkövetkezményt.

(4)⁵²⁵ Amennyiben bíróság vagy szabálysértési hatóság a támogatásra való jogosultság megállapításáról vagy a kölcsönös megfeleltetés és a feltételeesség szabályainak megsértése miatti jogkövetkezményről hozott határozatot követően olyan véglegessé vált határozatot hoz, amelynek alapján az érintettre nézve hátrányosabb jogkövetkezmény lenne megállapítható, ezen határozat alapján a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv hivatalból lefolytatott eljárása során módosítja jogkövetkezményt megállapító határozatát. A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv a módosításról a határozat véglegessé válásától számított három éven belül dönthet. A támogatásnak a módosított határozattal érintett és már igénybe vett része intézkedésben való jogosulatlan részvételnek minősül.

*Nem teljesítési bírság*⁵²⁶

73/A. §⁵²⁷ (1)⁵²⁸ Jogszabályban meghatározott, nemzeti forrásból folyósított szerkezetátalakítási intézkedésekben való részvétel feltétele az ügyfél

a) jogszabályban meghatározott mértékű élőmunka-ráfordítás biztosítását, továbbá

b) az előírt elismert tevékenységből származó árbevételi, képzési és beruházási kötelezettség teljesítését tartalmazó kötelezettségvállalása.

(2)⁵²⁹ Az (1) bekezdésben vállalt kötelezettség megszegése esetén az ügyfelet – a (7) bekezdésben foglaltakra is figyelemmel – a mulasztással arányos, euróban megállapított nem teljesítési bírsággal kell sújtani. Jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az átváltásra a közösségi forrásból nyújtandó közvetlen támogatásokra vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni.

(3)⁵³⁰ A jogszabályban meghatározott élőmunka-ráfordítás nem vagy hiányos teljesítése esetén a bírság mértékének megállapításánál jogszabályban meghatározottak szerint munkaóránként és támogatási évenként legfeljebb 4,5 eurónak, az (1) bekezdésben hivatkozott nemzeti támogatás esetében pedig legfeljebb 3 eurónak megfelelő forintösszeg vehető figyelembe.

(4)⁵³¹ A jogszabályban meghatározott elismert tevékenységből származó árbevétel nem vagy hiányos teljesítése esetén, a bírság mértékének megállapításánál jogszabályban meghatározottak szerint az árbevétel nem teljesített 300 forintos egységértékei esetében támogatási évenként legfeljebb 4 eurónak, az (1) bekezdésben hivatkozott nemzeti támogatás esetében pedig legfeljebb 3 eurónak megfelelő forintösszeg vehető figyelembe.

(5)⁵³²

(6)⁵³³

(7)⁵³⁴ A nem teljesítési bírság mértéke hivatalból vagy kérelemre a jogszabályban meghatározottak szerint mérsékelhető, vagy kiszabása mellőzhető, ha az ügyfél mulasztását elháríthatatlan külső ok idézte elő és e körülmény fennállását a jogszabályban meghatározottak szerint igazolta, illetve ha az adott gazdasági évben nem jogosult dohány termeléstől elválasztott átmeneti nemzeti támogatás igénylésére.

(8) A nem teljesítési bírság megállapítása nem érinti a késedelmi pótlékfizetési kötelezettséget.

(9)⁵³⁵ Az (1) bekezdésben vállalt kötelezettségek ismételt megszegése esetén a bírság mértékének megállapításánál jogszabályban meghatározottak szerint a (3) és (4) bekezdésben szereplő összegek legfeljebb kétszerese vehető figyelembe.

(10)⁵³⁶ A (3) bekezdésben foglalt élőmunka-ráfordítás jogszabályban meghatározott feltételek teljesülése esetén termelési költségeket csökkentő gépesítéssel legfeljebb 50 százalékkal mérsékelhető.

VII. Fejezet

AZ ELJÁRÁS KÖLTSÉGEI

74. §⁵³⁷ E törvény hatálya alá tartozó eljárások közül tárgyi díj- és illetékmentes eljárásnak minősülnek:

a) az intézkedésekben való részvétellel,

b) a mezőgazdasági vagyoni értékű jogra való jogosultság megállapításával,

c) a nyilvántartásba vétellel,

d) a mezőgazdasági vagyoni értékű jog átruházásával, átengedésével, nyilvántartásban történő átvezetésével, valamint

e) a hatósági engedélyezéssel

kapcsolatos eljárások.

VIII. Fejezet

EGYÉB RENDELKEZÉSEK

Mezőgazdasági vagyoni értékű jogok

75. § (1)⁵³⁸ A mezőgazdasági vagyoni értékű jogok nemzeti tartalékát képező vagyoni értékű jogok a Magyar Állam tulajdonában vannak. E vagyoni értékű jogok tekintetében – a 9. § n) pontjának 4. alpontjában szereplő mezőgazdasági vagyoni

értékű jogok kivételével – a tulajdonosi jogokat a Magyar Állam nevében a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv gyakorolja. A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv e vagyoni értékű jogokat elkülönítetten kezeli és tartja nyilván.

(2) Jogszabály eltérő rendelkezése hiányában a nemzeti tartalékból való első tulajdonszerzés térítésmentesen történik.

(3)⁵³⁹ A mezőgazdasági vagyoni értékű jog ideiglenes átengedése esetén a jog tartalmát képező jogosultságok és kötelezettségek meghatározott időtartamra azt illetik meg, illetve azt terhelik, akinek a részére a jogot átengedték.

(4) A mezőgazdasági vagyoni értékű jog megállapítására külön jogszabály szerint jogosult hatóság által ideiglenesen megállapított mezőgazdasági vagyoni értékű jog átruházása vagy ideiglenes átengedése semmis.

76. §⁵⁴⁰ (1) A mezőgazdasági vagyoni értékű jogok átruházására vagy ideiglenes átengedésére irányuló szerződést közokiratba vagy teljes bizonyító erejű magánokiratba kell foglalni.

(2) A mezőgazdasági vagyoni értékű jog átruházásáról, illetve ideiglenes átengedéséről szóló szerződés, illetve a szerződés módosítása alapján – közvetlenül alkalmazandó közösségi jogi aktus eltérő rendelkezése hiányában – a felek közösen kötelesek kérelmezni az átruházni, illetve ideiglenesen átengedni kívánt mezőgazdasági vagyoni értékű jogok nyilvántartásban történő átvezetését, amennyiben a nyilvántartás vezetése a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv hatáskörébe tartozik. Jogszabály előírhatja, hogy az átruházás vagy az ideiglenes átengedés tényét a szerződés hatálybalépését megelőzően, előzetesen be kell jelenteni a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szervnek.

(3)⁵⁴¹ A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv a (2) bekezdés szerinti kérelemről a kérelem beérkezését követő naptól számított negyvenöt napon belül dönt. A nyilvántartásban való átvezetésig az átadó viseli a vagyoni értékű jogokkal járó kötelezettségeket.

(4) Amennyiben jogszabály előírja, hogy a mezőgazdasági vagyoni értékű jog átruházása, illetve ideiglenes átengedése csak a megfelelő földterület, állatállomány, illetőleg mezőgazdasági üzem (üzemrész) átruházásával vagy átengedésével együtt történhet, az átruházás, illetve ideiglenes átengedés további feltételeit külön jogszabály határozza meg.

(5)⁵⁴² Azon intézkedések igénybevételéhez megállapított mezőgazdasági vagyoni értékű jogokhoz, amelyek helyett a 2021/2115/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 147. cikk (2) bekezdés második albekezdésével összhangban Magyarország 2023–2027. évekre vonatkozó KAP Stratégiai Tervében foglaltak szerint új mezőgazdasági vagyoni értékű jogok kerülnek megállapításra, az új jogok megállapítását követően, vagy 2023. június 30-áig – a későbbi időpontot figyelembe véve – jogosultságok és kötelezettségek nem kapcsolódnak, azokat a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv a továbbiakban nem tartja nyilván.

Elháríthatatlan külső ok (vis maior) igazolása

77. § (1) Ha az ügyfél elháríthatatlan külső okra hivatkozik, annak fennállását jogszabályban meghatározottak szerint kell igazolnia.

(2) A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv az elháríthatatlan külső ok meglétét intézkedésenként egyedileg, és a következménnyel okozati összefüggésben vizsgálja, és dönt annak elfogadásáról.

(3)⁵⁴³ Nem tekinthető intézkedésben való jogosulatlan részvételnek, ha az ügyfél kötelezettségének elháríthatatlan külső ok miatt igazoltan nem tud eleget tenni.

A nemzeti hatáskörben nyújtott egyes támogatásokra vonatkozó külön szabályok

78. § (1) Egyes, közvetlenül alkalmazandó közösségi jogi aktusokban meghatározott mezőgazdasági, halászati, erdészeti és agrár-vidékfejlesztési állami támogatások csak az Európai Bizottság részére történő bejelentést követően hirdethetők meg.

(2)⁵⁴⁴ A miniszter közleményt ad ki a forrás kimerüléséről.

79. § A külön jogszabályban meghatározott birtokösszevonási célú termőföld vásárlás támogatásával összefüggésben az állam javára elidegenítési és terhelési tilalmat kell az ingatlan-nyilvántartásba bejegyezni.

A Nemzeti Diverzifikációs Programra vonatkozó külön szabályok⁵⁴⁵

79/A. §⁵⁴⁶ Az EMGA-ból támogatott Nemzeti Diverzifikációs Program keretében az intézkedéseket az e törvényben az EMVA-ból vagy az EHA-ból finanszírozott intézkedésekre vonatkozó szabályok szerinti eltéréssel kell végrehajtani.

Ökológiai jelentőségű területre vonatkozó különös rendelkezések⁵⁴⁷

79/B. §⁵⁴⁸

79/C. §⁵⁴⁹ (1) Az ingatlan tulajdoni lapján jogi jellegként az állandó legelő vagy állandó gyepek jellegét fel kell tüntetni. A jogi jelleg feljegyzése érdekében a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv megkeresi az ingatlanügyi hatóságot.

(2) A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv az állandó legelők vagy állandó gyepek kiterjedésének változásairól évente megkereséssel adatot szolgáltat az ingatlanügyi hatóságnak, az állandó legelő vagy állandó gyepek jogi jelleg ingatlan-nyilvántartásba történő feljegyzése, illetve törlése céljából.

Jogszabályban meghatározott, a Gazdaságfejlesztési- és Innovációs Operatív Programból származó támogatások kihelyezésével összefüggő egyes eltérő szabályok⁵⁵⁰

79/D. § (1) E törvény III. fejezetében meghatározott rendelkezéseket jelen alcímben foglalt eltérésekkel alkalmazni kell egyes, jogszabályban meghatározott, Gazdaságfejlesztési- és Innovációs Operatív Programból származó támogatások kihelyezésével összefüggő adatkezelési és nyilvántartásokkal kapcsolatos tevékenységek ellátása során, amennyiben a támogatás kihelyezője mint kedvezményezett, a Kormány rendelete alapján köteles az általa elnyert támogatás összegének kihelyezésére.

(2) Az (1) bekezdés szerinti támogatást kihelyező szerv adatkezelési tevékenységének a 26. § (1) bekezdés a) és b) pontja szerinti nyilvántartási rendszereken belül, a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatásokkal összefüggő valamennyi adatkörtől megkülönböztethető módon kell megvalósulnia.

(3)⁵⁵¹ Az (1) bekezdés szerinti eljárásokban, ideértve a nyilvántartásba vételt is, meghatalmazott eljárásának nincs helye, valamint kizárólag az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló törvény szerinti elektronikus kapcsolattartásra van lehetőség.

(4) Az (1) bekezdés szerinti támogatást kihelyező szerv a 26. § (3) bekezdés 7., 10., 11., 15–18., 24., 28., 33. pontja szerinti nyilvántartásokból az e törvényben meghatározott módon vehet át és kezelhet adatokat. A más szerv, illetve szervezet nyilvántartásából átvett adatot csak a támogatást igénylő, valamint ha az ellátást más személyre tekintettel állapítják meg, úgy e személy személyazonosításához, a támogatáshoz való jogosultság megállapításához, a támogatás folyósításához, a támogatáshoz kapcsolódó feltételek ellenőrzéséhez, valamint a tényállás tisztázásához használhatja fel. Ezen szabály alkalmazandó arra az adatkezelésre is, amennyiben a támogatást kihelyező szerv törvény alapján további nyilvántartásokban szereplő adatok kezelésére is jogosult az (1) bekezdés szerinti támogatások vonatkozásában.

(5) Az (1), (2) és a (4) bekezdés alkalmazásával az (1) bekezdés szerinti támogatást kihelyező szerv a 26. § (3) bekezdés

a) 10. pontja tekintetében a tartózkodási helyre vonatkozó,

b)⁵⁵² 18. pontjában meghatározott adatokat nyilvántartó szervtől az adózás rendjéről szóló törvényben meghatározott,

c) 33. pontja vonatkozásában a gyermek óvodai jogviszonyával kapcsolatos adatokat is átveheti és kezelheti.

(6) A 26. § (1) bekezdés a) pontja szerinti nyilvántartási rendszer a (2) bekezdés szerinti megkülönböztethető módon a 28. § (2) bekezdése, valamint a 28. § (3) bekezdés a) és b) pontja – a *bh*) alpont kivételével – szerinti adatokat, illetve a tartózkodási helyre vonatkozó adatokat és a társadalombiztosítási azonosító jelet tartalmazza.

(7) Az (1) bekezdés szerinti támogatásokkal összefüggésben az ügyfélnyilvántartásba-vételi eljárás a támogatási kérelem adattartalma alapján kerül lefolytatásra, amely során az ügyfél-azonosító megállapítása hivatalból történik. A támogatást igénylőnek az ügyfél-azonosítóról történő értesítést követően az ügyfél-azonosítót a támogatásban való részvétellel kapcsolatos valamennyi rendszeresített nyomtatványon fel kell tüntetnie.

(8) Az (1) bekezdés szerinti kérelemre induló eljárásban vélelmezni kell, hogy a támogatást igénylő, valamint ha a támogatást más személyre tekintettel állapítják meg, úgy e személy a tényállás tisztázásához szükséges személyes adatok – ideértve a különleges adatokat is – kezeléséhez hozzájárulást adott.

(9) Az (1) bekezdés szerinti támogatásokkal összefüggésben nem kell alkalmazni a 23. § (4) és (5) bekezdését, a 24–25/A. §-t, a 26. § (2), (5), (7) és (8) bekezdést, a 28. § (4) bekezdés e) pontjának eb) alpontját, a 28. § (5)–(7) bekezdését, a 28/A–28/E. §-t, a 30. § (1)–(3) és (6) bekezdését, valamint a 31–31/C. §-t.

IX. Fejezet

HATÁLYBA LÉPTETŐ ÉS ÁTMENETI RENDELKEZÉSEK

Hatályba léptető és átmeneti rendelkezések

80. § (1) Ez a törvény – a 29. § (3) bekezdése és a 69–71. §-ok kivételével – a kihirdetését követő nyolcadik napon lép hatályba.

(2) A törvény 29. § (3) bekezdése, valamint 69–71. §-a a kihirdetését követő negyvenhatodik napon lép hatályba.

(3) A törvény rendelkezéseit – a (2) és a (4) bekezdésben foglaltakra is figyelemmel – a törvény hatálybalépését követően indult ügyekben kell alkalmazni azzal, hogy a folyamatban levő ügyek tekintetében a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatásokhoz és egyéb intézkedésekhez kapcsolódó eljárás egyes kérdéseiről és az ezzel összefüggő törvénymódosításokról szóló [2003. évi LXXIII. törvény](#) EMOGA Garancia részt említ, azon 2007. január 1-jétől EMGA-t kell érteni. Az EMVA-ból folyósított támogatás igénybevételi feltételeit megállapító rendeletben meghatározott egyes intézkedések esetében a 2007. január 1-jét követően megkezdett, és számlával igazolt beruházás esetén is igénybe vehető a támogatás.

(4) A nemzeti hatáskörben nyújtott támogatásokra vonatkozó rendelkezéseket a 2007. május 1. után indult eljárásokban kell alkalmazni. Az ezt megelőzően indult eljárásokat a korábbi jogszabályokban foglaltak alapján kell befejezni.

(5) A törvény kölcsönös megfeleltetésre vonatkozó rendelkezéseit kötelezően a közvetlenül alkalmazandó közösségi jogi aktusban megállapított időponttól kell alkalmazni.

(6)⁵⁵³ E törvény rendelkezéseit – a 13–18. §, a 24. § és a 25. § kivételével – kell alkalmazni a 2021/2116/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 69. cikk (1) és (2) bekezdése alapján, a 2022/1173/EU felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet 8. és 9. cikke szerint benyújtásra kerülő 2023. évi támogatási kérelemmel kapcsolatos eljárás során.

Felhatalmazó rendelkezések

81. § (1) Felhatalmazást kap a Kormány, hogy:

a)⁵⁵⁴ a törvény hatálya alá tartozó intézkedésekkel kapcsolatos pénzügyi, számviteli, lebonyolítási, biztosítékezelési rendet,⁵⁵⁵

b)⁵⁵⁶

c) a mezőgazdasági, halászati, erdészeti és vidékfejlesztési állami támogatások Európai Bizottság részére történő bejelentési rendjére vonatkozó részletes szabályokat,⁵⁵⁷

d) a külpiazi intézkedések végrehajtásának általános szabályait,⁵⁵⁸

e)⁵⁵⁹ a kölcsönös megfeleltetés körébe tartozó ellenőrzéseket végző hatáskörrel rendelkező hatóságot,⁵⁶⁰

f)⁵⁶¹ az elektronikus kapcsolattartás bevezetésével kapcsolatos szabályokat,⁵⁶²

g)⁵⁶³ az automatizált döntés e törvény szerinti eljárásokban való alkalmazásának eseteit és részletes szabályait
rendeletben állapítsa meg.

(1a)⁵⁶⁴ Felhatalmazást kap a Kormány, hogy az Európai Unió jogi aktusa vagy e törvény alapján átruházható feladatok körét rendeletben állapítsa meg, továbbá hogy a 11. § (10) bekezdése szerinti esetben az tanúsító szervet, az igazoló hatóságot, az ellenőrző hatóságot, az átruházott feladatot ellátó szervezetet, a közreműködő szervezetet, az együttműködő szervezetet és a nemzeti vidéki hálózat titkárságát rendeletben jelölje ki.⁵⁶⁵

(1b)⁵⁶⁶ Felhatalmazást kap a Kormány, hogy az EMVA, az EHA és az ETHA tekintetében rendeletben állapítsa meg a III. Fejezet végrehajtásával kapcsolatos részletes szabályokat.

(1c)⁵⁶⁷

(2)⁵⁶⁸ Felhatalmazást kap a Kormány, hogy

a) a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szervet,⁵⁶⁹

b)⁵⁷⁰ a gazdasági elemzésekkel foglalkozó intézményt,

c)⁵⁷¹ a végrehajtásban közreműködő szervet, valamint

d)⁵⁷² a 31. § (7) bekezdése szerinti szervezetet

rendeletben kijelölje.

(3)⁵⁷³ Felhatalmazást kap az a miniszter, hogy

a) az e törvény hatálya alá tartozó, az EMVA-ból és az EHA-ból támogatott intézkedések igénybevételével, az ahhoz kapcsolódó adatszolgáltatással, eljárásokkal kapcsolatos részletes, valamint az intézkedésekben való részvétellel kapcsolatos általános szabályokat,⁵⁷⁴

b)⁵⁷⁵ az EMVA-ból, az EHA-ból és az ETHA-ból támogatott intézkedések igénybevétele vonatkozásában az elháríthatatlan külső ok (vis maior) bejelentésével és igazolásával kapcsolatos részletes szabályokat,⁵⁷⁶

c)⁵⁷⁷

d) a nemzeti vidéki hálózat felállításával kapcsolatos részletes szabályokat,⁵⁷⁸

e) az EMVA-ból és az EHA-ból támogatott intézkedések esetén alkalmazandó monitoring részletes szabályait, továbbá a monitoring-indikátorok alapján képzett adatok és az adatok szolgáltatására kötelezettek körét, valamint a monitoringadatok szolgáltatásának a rendjét,⁵⁷⁹

f) az EMVA-ból és az EHA-ból támogatott intézkedések pályázati eljárásának részletes szabályait,

g) az EMVA-ból és az EHA-ból támogatott intézkedések esetében a legkisebb, a jogutódlás vagy a kötelezettségátvállalás tárgyát képező részt,

h) az EMVA-ból és az EHA-ból támogatott intézkedések esetében az elektronikus úton teljesítendő kérelem-, pályázatbenyújtás, valamint adatszolgáltatási kötelezettség eseteit, az elektronikus kapcsolattartás feltételeit, valamint az elektronikus kapcsolattartással kapcsolatos részletes szabályokat,⁵⁸⁰

i) az EMVA-ból és az EHA-ból támogatott intézkedések esetében a mesterséges körülmények megállapításának eseteit

j)⁵⁸¹ az EMVA-ból finanszírozott egységes kérelemmel érintett támogatások benyújtásának általános szabályait,⁵⁸²

k)⁵⁸³ az EMVA-ból finanszírozott támogatások esetén a kedvezményezett mezőgazdasági bevételeinek nyilvántartásával kapcsolatos szabályait⁵⁸⁴

rendeletben állapítsa meg.

(4)⁵⁸⁵ Felhatalmazást kap a miniszter, hogy

a) a (3) bekezdés a) pontja alá nem tartozó egyes intézkedések igénybevételével, az ahhoz kapcsolódó adatszolgáltatással, eljárásokkal kapcsolatos részletes, valamint az intézkedésekben való részvétellel kapcsolatos általános szabályokat,⁵⁸⁶

b)⁵⁸⁷ a mezőgazdasági vagyoni értékű jogok megállapításának részletes szabályait,

c) a mezőgazdasági és vidékfejlesztési szaktanácsadási rendszer felállítására, működésére, a területi szaktanácsadási központként végzett tevékenység engedélyezésére, valamint a szaktanácsadók képzettségére vonatkozó részletes szabályokat,⁵⁸⁸

d) az elháríthatatlan külső ok (vis maior) a (3) bekezdés b) pontja alá nem tartozó bejelentésével és igazolásával kapcsolatos részletes szabályokat,⁵⁸⁹

e) az EMGA-ból támogatott Nemzeti Diverzifikációs Program intézkedései esetén alkalmazandó monitoring részletes szabályait, továbbá a monitoring-indikátorok alapján képzett adatok és az adatok szolgáltatására kötelezettek körét, valamint a monitoringadatok szolgáltatásának a rendjét,

f) a (3) bekezdés f) pontja alá nem tartozó pályázati eljárás részletes szabályait,

g)⁵⁹⁰ a MePAR és az ügyfél-blokk kapcsolat nyilvántartásának részletes szabályait, a MePAR üzemeltetésének részletes szabályait, a MePAR-ban kezelt adattartalmat, az adatszolgáltatás, adatfelhasználás és adatkezelés rendjének részletes szabályait,⁵⁹¹

h) az intervenció raktárregiszter létrehozásával, az ahhoz kapcsolódó adatszolgáltatással, eljárásokkal kapcsolatos részletes szabályokat,

i) a VINGIS-hez kapcsolódó adatszolgáltatás részletes szabályait,

- j) a szakrendszerek kialakításának részletes szabályait,
- k)⁵⁹² a kölcsönös megfeleltetés és a feltételesség körébe tartozó ellenőrzések lefolytatásával, valamint a jogkövetkezmények alkalmazásával kapcsolatos szabályokat,⁵⁹³
- l)⁵⁹⁴ a kölcsönös megfeleltetés és a feltételesség végrehajtásához kialakítandó nyilvántartások részletes szabályait,
- m) a (3) bekezdés h) pontja alá nem tartozó elektronikus úton teljesítendő kérelem-, pályázatbenyújtás, valamint adatszolgáltatási kötelezettség eseteit, az elektronikus kapcsolattartás feltételeit, valamint az elektronikus kapcsolattartással kapcsolatos részletes szabályokat,⁵⁹⁵
- n)⁵⁹⁶ a (3) bekezdés i) pontja alá nem tartozó mesterséges körülmények megállapításának egyes eseteit,
- o) az ügyfél-nyilvántartás módját és feltételeit, továbbá az ügyfél-nyilvántartással kapcsolatos eljárás részletes szabályait,
- p) a tevékenységihely-nyilvántartás módját és feltételeit, továbbá a tevékenységihely-nyilvántartással kapcsolatos eljárás részletes szabályait
- q)⁵⁹⁷ a területi monitoringrendszer működtetésével kapcsolatos szabályokat;
- r)⁵⁹⁸ támogatási jogosultságok felső határának megállapítása, és az országos tartalékával összefüggő részletes szabályait;
- s)⁵⁹⁹ a területi monitoringrendszer kapcsán a helyszíni ellenőrzések mintakiválasztásával, lebonyolításával, tartalmával, az ellenőrzési jelentés részleteivel kapcsolatos szabályokat
- t)⁶⁰⁰ a kamarai meghatalmazás létrehozására, megszűnésére, annak módjára, a kamarai meghatalmazás tartalmára, a nyilvántartás adataira vonatkozó részletes szabályokat⁶⁰¹ rendeletben állapítsa meg.⁶⁰²
- (5)⁶⁰³ Felhatalmazást kap a miniszter, hogy a nemzeti hatáskörbe tartozó mezőgazdasági, halászati, erdészeti és agrár- és vidékfejlesztési állami támogatás igénybevételére vonatkozó, törvényben vagy kormányrendeletben nem szabályozott feltételeket rendeletben állapítsa meg.⁶⁰⁴
- (6)⁶⁰⁵ Felhatalmazást kap a kormányzati stratégiák kidolgozásának támogatásáért felelős miniszter, hogy a társadalompolitika összehangolásáért felelős miniszterrel egyetértésben rendeletben állapítsa meg a közösségi bormarketing támogatások igénybevételének szabályait.
- (6)⁶⁰⁶ Felhatalmazást kap a gazdaságfejlesztésért felelős miniszter, hogy az agrárpolitikáért felelős miniszterrel egyetértésben az Agrár Széchenyi Kártya Program működésének és igénybevételének szabályait rendeletben állapítsa meg.

82. §⁶⁰⁷

83. §⁶⁰⁸

Az Európai Unió jogának való megfelelés

84. §⁶⁰⁹ Ez a törvény

1. az EK-Szerződés 93. cikkének alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 2004. április 21-i 794/2004/EK bizottsági rendelet;
2. az 1698/2005/EK rendeletben előírt vidékfejlesztési támogatásra történő átmenet szabályainak megállapításáról szóló, 2006. szeptember 5-i 1320/2006/EK bizottsági rendelet;
3. a mezőgazdasági termékek után járó export-visszatérítési rendszer alkalmazása közös részletes szabályainak megállapításáról szóló, 2009. július 7-i 612/2009/EK bizottsági rendelet;
4. az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) nyújtandó vidékfejlesztési támogatásról és az 1698/2005/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. december 17-i 1305/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet;
5. a közös agrárpolitika finanszírozásáról, irányításáról és monitoringjáról és a 352/78/EGK, a 165/94/EK, a 2799/98/EK, a 814/2000/EK, az 1290/2005/EK és a 485/2008/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. december 17-i 1306/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet;
6. a közös agrárpolitika keretébe tartozó támogatási rendszerek alapján a mezőgazdasági termelők részére nyújtott közvetlen kifizetésekre vonatkozó szabályok megállapításáról, valamint a 637/2008/EK és a 73/2009/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. december 17-i 1307/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet;
7. a mezőgazdasági termékpiacok közös szervezésének létrehozásáról, és a 922/72/EGK, a 234/79/EK, az 1037/2001/EK és az 1234/2007/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló 2013. december 17-i 1308/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet;
8. az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. és 108. cikkének a csekély összegű támogatásokra való alkalmazásáról szóló, 2013. december 18-i 1407/2013/EU bizottsági rendelet;
9. az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. és 108. cikkének a mezőgazdasági ágazatban nyújtott csekély összegű támogatásokra való alkalmazásáról szóló, 2013. december 18-i 1408/2013/EU bizottsági rendelet;

10. az Európai Tengerügyi és Halászati Alapról, valamint a 2328/2003/EK, a 861/2006/EK, az 1198/2006/EK és a 791/2007/EK tanácsi rendelet, valamint az 1255/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2014. május 15-i 508/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet;

11. a közös agrárpolitika keretébe tartozó támogatási rendszerek alapján a mezőgazdasági termelők részére nyújtott közvetlen kifizetésekre vonatkozó szabályok megállapításáról szóló 1307/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet kiegészítéséről és X. mellékletének módosításáról szóló, 2014. március 11-i 639/2014/EU bizottsági felhatalmazáson alapuló rendelet;

12. az 1306/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek az integrált igazgatási és ellenőrzési rendszer, a kifizetések elutasítására és visszavonására vonatkozó feltételek, valamint a közvetlen kifizetésekre, a vidékfejlesztési támogatásokra és a kölcsönös megfeleltetésre alkalmazandó közigazgatási szankciók tekintetében történő kiegészítéséről szóló, 2014. március 11-i 640/2014/EU bizottsági felhatalmazáson alapuló rendelet;

13. a Szerződés 107. és 108. cikke alkalmazásában bizonyos támogatási kategóriáknak a belső piaccal összeegyeztethetővé nyilvánításáról szóló, 2014. június 17-i 651/2014/EU bizottsági rendelet;

14. az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. és 108. cikkének alkalmazásában a mezőgazdasági és az erdészeti ágazatban, valamint a vidéki térségekben nyújtott támogatások bizonyos kategóriáinak a belső piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánításáról szóló, (2014. június 25-i 702/2014/EU bizottsági rendelet);

15. az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. és 108. cikkének a halászati és akvakultúra-ágazatban nyújtott csekély összegű támogatásokra való alkalmazásáról szóló, 2014. június 27-i 717/2014/EU bizottsági rendelet;

16. az 1306/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet alkalmazási szabályainak az integrált igazgatási és kontrollrendszer, a vidékfejlesztési intézkedések és a kölcsönös megfeleltetés tekintetében történő megállapításáról szóló, 2014. július 17-i 809/2014/EU bizottsági végrehajtási rendelet;

17. az 1306/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a kifizető ügynökségek és más szervek, a pénzgazdálkodás, a számlaelszámolás, a biztosítékok és az euró használata tekintetében történő kiegészítéséről szóló, 2014. március 11-i 907/2014/EU bizottsági felhatalmazáson alapuló rendelet;

18. az 1306/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek az Európai Mezőgazdasági Garanciaalapot és az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapot érintő szabálytalanságokra vonatkozó jelentéstételre vonatkozó különös rendelkezésekkel történő kiegészítéséről és az 1848/2006/EK bizottsági rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2015. július 8-i 2015/1971/EU bizottsági felhatalmazáson alapuló rendelet;

19. az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. és 108. cikke alkalmazásában a halászati és akvakultúra-termékek előállításával, feldolgozásával és forgalmazásával foglalkozó vállalkozások számára nyújtott támogatások bizonyos fajtáinak a belső piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánításáról szóló, 2014. december 16. 1388/2014/EU bizottsági rendelet;

20. az Európai Unió működéséről szóló szerződés 108. cikkének alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 2015. július 13-i 2015/1589/EU tanácsi rendelet;

21. az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) és az Európai Mezőgazdasági Garanciaalapból (EMGA) 2021-ben és 2022-ben nyújtandó támogatásokra vonatkozó egyes átmeneti rendelkezések megállapításáról és az 1305/2013/EU, az 1306/2013/EU és az 1307/2013/EU rendeletnek a források és a 2021-ben és 2022-ben való alkalmazás tekintetében, valamint az 1308/2013/EU rendeletnek a források és az ilyen támogatások 2021-re és 2022-re vonatkozó elosztása tekintetében történő módosításáról szóló, 2020. december 23-i 2020/2220 európai parlamenti és tanácsi rendelet;

22. a közös agrárpolitika keretében a tagállamok által elkészítendő stratégiai tervhez (KAP stratégiai terv) nyújtott, az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA) és az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) által finanszírozott támogatásra vonatkozó szabályok megállapításáról, valamint az 1305/2013/EU és az 1307/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló 2021/2115/EU parlamenti és tanácsi rendelet;

23. a közös agrárpolitika finanszírozásáról, irányításáról és monitoringjáról, valamint az 1306/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló 2021/2116/EU parlamenti és tanácsi rendelet

végrehajtásához szükséges rendelkezéseket állapít meg.

84/A. §⁶¹⁰ E törvény 79/B. §-a a közös agrárpolitika keretébe tartozó támogatási rendszerek alapján a mezőgazdasági termelők részére nyújtott közvetlen kifizetésekre vonatkozó szabályok megállapításáról, valamint a [637/2008/EK és a 73/2009EK tanácsi rendelet](#) hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. december 17-i [1307/2013/EU rendeletnek](#) a végrehajtásához szükséges rendelkezéseket állapít meg.

84/B. §⁶¹¹ Ez a törvény az európai statisztikákról és a titoktartási kötelezettség hatálya alá tartozó statisztikai adatoknak az Európai Közösségek Statisztikai Hivatala részére történő továbbításáról szóló [1101/2008/EK, Euratom európai parlamenti és tanácsi rendelet](#), a közösségi statisztikákról szóló [322/97/EK tanácsi rendelet](#) és az Európai Közösségek statisztikai programbizottságának létrehozásáról szóló [89/382/EGK, Euratom tanácsi határozat](#) hatályon kívül helyezéséről szóló, 2009. március 11-i [223/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet](#) végrehajtásához szükséges rendelkezéseket állapít meg.

85. §⁶¹² (1) E törvénynek a mezőgazdasági, agrár-vidékfejlesztési, valamint halászati támogatásokhoz és egyéb intézkedésekhez kapcsolódó eljárás egyes kérdéseiről szóló 2007. évi XVII. törvény módosításáról szóló [2010. évi CLXII. törvénnyel \(a továbbiakban: módosító törvény\)](#) megállapított 26/A. §-át, 31. § (1) bekezdését, 50. § (4) bekezdését, 57. §-át, 60. §-át, 61. § (1) bekezdését, 69. §-át, 73. § (2) bekezdését, 74. § d) pontját, valamint 76. § (3) bekezdését a [módosító törvény](#) hatálybalépésekor⁶¹³ folyamatban levő ügyekben és eljárásokban is alkalmazni kell.

(2) E törvénynek a módosító rendelettel megállapított 31/C. §-át 2011. január 1-jétől kell alkalmazni.

(3) E törvénynek a módosító rendelettel megállapított 79/A. §-át a [módosító törvény](#) hatálybalépését⁶¹⁴ követően benyújtott támogatási és kifizetési kérelmek alapján indult elsőfokú, jogorvoslati és döntés-felülvizsgálati eljárásokban kell alkalmazni.

85/A. §⁶¹⁵ E törvénynek az egyes törvényeknek agrár- és környezetügyi tárgyban történő módosításáról szóló [2013. évi CCL. törvénnyel \(a továbbiakban: módosító törvény 2.\)](#) megállapított 64/A. §-át a [módosító törvény 2.](#) hatálybalépésekor⁶¹⁶ folyamatban lévő büntetőeljárásokban is alkalmazni kell.

86. §⁶¹⁷ E törvénynek az egyes agrár tárgyú törvények módosításáról szóló [2012. évi CCXIII. törvénnyel \(a továbbiakban: Módtv.\)](#) megállapított rendelkezéseit a folyamatban levő ügyekben és eljárásokban is kell alkalmazni azzal, hogy a [Módtv.](#) hatálybalépése⁶¹⁸ előtt megállapított regisztrációs számok és technikai azonosítók ügyfél-azonosító számnak minősülnek, továbbá a regisztrált ügyfelek kérelemre nyilvántartásba vett, a technikai azonosítóval rendelkező ügyfelek nyilvántartásba vett ügyfeleknek minősülnek.

87. §⁶¹⁹ E törvény 44. § (4)–(7) bekezdésének az egyes agrártárgyú törvények módosításáról szóló [2013. évi CCXLVI. törvénnyel](#) megállapított rendelkezéseit először a 2014. évben beadott egységes kérelmekre induló eljárásokban kell alkalmazni.

88. §⁶²⁰ Az egyes agrártámogatási tárgyú törvények módosításáról szóló [2015. évi XII. törvénnyel](#) [a továbbiakban: [2015. évi XII. törvény](#)] megállapított [38. § \(6a\) bekezdését](#), [41. § \(2a\) bekezdését](#), valamint 57/A. § (5a) bekezdését a [2015. évi XII. törvény](#) hatálybalépésekor⁶²¹ folyamatban lévő eljárásokban is alkalmazni kell.

89. §⁶²² A mezőgazdasági, agrár-vidékfejlesztési, valamint halászati támogatásokhoz és egyéb intézkedésekhez kapcsolódó eljárás egyes kérdéseiről szóló 2007. évi XVII. törvény módosításáról szóló [2015. évi XCIX. törvénnyel](#) megállapított 44. § (4) és (7) bekezdést a 2015. évben beadott egységes kérelmekre induló eljárásokban is alkalmazni kell.

90. §⁶²³ (1) E törvény 44. § (7) bekezdésének a mezőgazdasági, agrár-vidékfejlesztési, valamint halászati támogatásokhoz és egyéb intézkedésekhez kapcsolódó eljárás egyes kérdéseiről szóló 2007. évi XVII. törvény és a Magyar Agrár-, Élelmiszergazdasági és Vidékfejlesztési Kamaráról szóló [2012. évi CXXVI. törvény](#) módosításáról szóló [2016. évi LX. törvénnyel \(a továbbiakban: 2016. évi LX. törvény\)](#) megállapított rendelkezéseit a 2016. évben beadott egységes kérelmekre induló eljárásokban is alkalmazni kell.

(2) E törvény 69. § (1) bekezdése a) pontjának a [2016. évi LX. törvénnyel](#) megállapított rendelkezéseit a [2016. évi LX. törvény](#) hatálybalépésekor⁶²⁴ folyamatban levő ügyekben is alkalmazni kell.

(3)⁶²⁵ E törvény 44. § (7) bekezdése c) és d) pontjának a mezőgazdasági, agrár-vidékfejlesztési, valamint halászati támogatásokhoz és egyéb intézkedésekhez kapcsolódó eljárás egyes kérdéseiről szóló 2007. évi XVII. törvény és a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló [2013. évi CXXII. törvénnyel](#) összefüggő egyes rendelkezésekről és átmeneti szabályokról szóló [2013. évi CXXII. törvény](#) módosításáról szóló [2016. évi CXLIX. törvénnyel](#) megállapított rendelkezéseit a 2014. évben és a 2015. évben benyújtott egységes kérelem alapján folyamatban levő eljárásokban és a 2016. évben benyújtott egységes kérelmekre induló eljárásokban is alkalmazni kell.

(4)⁶²⁶ E törvény

a) 28/B. § (3) bekezdésének az egyes agrártárgyú törvények módosításáról szóló [2021. évi LX. törvénnyel](#) megállapított rendelkezéseit a folyamatban levő eljárásokban is alkalmazni kell,

b) 44. § (7) bekezdésének az egyes agrártárgyú törvények módosításáról szóló [2021. évi LX. törvénnyel](#) megállapított rendelkezéseit 2022. január 1-jétől kell alkalmazni.

91. §⁶²⁷ Ha az eljáró hatóság az elektronikus ügyintézés az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló [2015. évi CCXXII. törvény 108. § \(2\) bekezdése](#) szerint 2018. január 1-jét megelőzően nem vállalta, 2017. december 31-ig az elektronikus kapcsolattartásra e törvény 2016. december 31-én hatályos rendelkezéseit kell alkalmazni.

92. §⁶²⁸ E törvénynek az egyes agrárszabályozási tárgyú törvényeknek az általános közigazgatási rendtartásról szóló törvénnyel összefüggő és más célú módosításáról szóló [2017. évi CCV. törvénnyel](#) megállapított 44. § (7) bekezdés j) pontjának, továbbá 57/C és 57/D. §-ának rendelkezéseit a hatályba lépésekor⁶²⁹ folyamatban levő és a megismételt eljárásokban, további rendelkezéseit a hatályba lépését követően indult és a megismételt eljárásokban kell alkalmazni.

93. §⁶³⁰ E törvénynek a mezőgazdasági, agrár-vidékfejlesztési, valamint halászati támogatásokhoz és egyéb intézkedésekhez kapcsolódó eljárás egyes kérdéseiről szóló 2007. évi XVII. törvény módosításáról szóló [2019. évi XXIII. törvénnyel \(a továbbiakban: 2019. évi XXIII. törvény\)](#) megállapított 3/F. §-át és 11. §-át a [2019. évi XXIII. törvény](#) hatálybalépésekor⁶³¹ folyamatban levő eljárásokban is alkalmazni kell.

94. §⁶³² E törvény 38. § (3) bekezdésének az agráriumban létrehozandó krízisbiztosítási rendszer működéséhez szükséges egyes törvények módosításáról szóló [2020. évi LII. törvénnyel](#) megállapított rendelkezéseit a hatálybalépését⁶³³ követően indult és a megismételt eljárásokban kell alkalmazni.

¹A törvényt az Országgyűlés a 2007. március 26-i ülésnapján fogadta el. A kihirdetés napja: 2007. március 30.

²Az 1. § a [2021: LX. törvény 20. § a\) pontja](#) szerint módosított szöveg.

³A 3/A. §-t a [2017: CCV. törvény 57. §-a](#) iktatta be.

⁴A 3/B. §-t a [2017: CCV. törvény 57. §-a](#) iktatta be.

⁵A 3/C. §-t a [2017: CCV. törvény 57. §-a](#) iktatta be.

⁶A 3/D. §-t a [2017: CCV. törvény 57. §-a](#) iktatta be.

⁷A 3/E. §-t a [2017: CCV. törvény 57. §-a](#) iktatta be.

⁸A 3/F. §-t a [2019: XXIII. törvény 1. §-a](#) iktatta be.

⁹A 4. § a [2017: CCV. törvény 58. §-ával](#) megállapított szöveg.

¹⁰A 4/A. §-t a [2017: CCV. törvény 59. §-a](#) iktatta be.

¹¹A 4/B. §-t a [2017: CCV. törvény 59. §-a](#) iktatta be.

¹²A 4/B. § (8) bekezdése a [2022. évi LXV. törvény 76. § 1. pontja](#) szerint módosított szöveg. Alkalmazására lásd e módosító törvény 50. § (3) bekezdését.

¹³A 4/B. § (9) bekezdése a [2022. évi LXV. törvény 76. § 2. pontja](#) szerint módosított szöveg. Alkalmazására lásd e módosító törvény 50. § (3) bekezdését.

¹⁴A 4/C. §-t a [2019: XXIII. törvény 2. §-a](#) iktatta be.

¹⁵Az 5. § f) pontját a [2008: CXIV. törvény 1. §-a](#) iktatta be. E [módosító törvény 50. §-a](#) alapján a rendelkezést a 2009. január 6. napját követően indult eljárásokban kell alkalmazni.

¹⁶Az 5. § g) pontját a [2010: CLXII. törvény 1. §-a](#) iktatta be. E [módosító törvény 53. §-a](#) alapján a 2010. december 30-át követően indult eljárásokban kell alkalmazni.

¹⁷A 7. § (3) bekezdését a [2010: CLXII. törvény 2. §-a](#) iktatta be. E [módosító törvény 53. §-a](#) alapján a 2010. december 30-át követően indult eljárásokban kell alkalmazni.

¹⁸A 9. § a [2017: CCV. törvény 60. §-ával](#) megállapított szöveg.

¹⁹A 9. § (1) bekezdés 8. pontja a [2022. évi LXV. törvény 76. § 3. pontja](#) szerint módosított szöveg. Alkalmazására lásd e módosító törvény 50. § (3) bekezdését.

²⁰A 9. § (1) bekezdés 10. pontja a [2018: V. törvény 21. § a\) pontja](#) szerint módosított szöveg.

²¹A 9. § (1) bekezdés 12. pont nyitó szövegrésze a [2018: V. törvény 21. § b\) pontja](#) szerint módosított szöveg.

²²A 9. § 17. pont a) alpontja a [2019: XXIII. törvény 3. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.

²³A 9. § (1) bekezdés 20. pontja a [2022. évi LXV. törvény 54. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított szöveg. Alkalmazására lásd e módosító törvény 50. § (3) bekezdését.

²⁴A 9. § 29. pontja a [2019: XXIII. törvény 3. § \(2\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.

²⁵A 9. § (1) bekezdés 32. pontját a [2022. évi LXV. törvény 54. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be. Alkalmazására lásd e módosító törvény 50. § (3) bekezdését.

²⁶A 9. § (1) bekezdés 33. pontját a [2022. évi LXV. törvény 54. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be. Alkalmazására lásd e módosító törvény 50. § (3) bekezdését.

²⁷A 9. § (1) bekezdés 34. pontját a [2022. évi LXV. törvény 54. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be. Alkalmazására lásd e módosító törvény 50. § (3) bekezdését.

²⁸A 9/A. §-t a [2010: CLXII. törvény 4. §-a](#) iktatta be, hatályon kívül helyezte a [2017: CCV. törvény 119. § a\) pontja](#).

²⁹A 9/B. §-t a [2012: CCXIII. törvény 46. §-a](#) iktatta be, hatályon kívül helyezte a [2017: CCV. törvény 119. § b\) pontja](#).

³⁰A 10. § (1) bekezdése a [2011: CCI. törvény 301. §-a](#), a [2013: CCLII. törvény 53. § \(5\) bekezdés a\) pontja](#), a [2017: CCV. törvény 118. § 1. pontja](#), a [2020: LII. törvény 11. § a\) pontja](#), a [2022. évi LXV. törvény 77. § a\) pontja](#) szerint módosított szöveg. Alkalmazására lásd ez utóbbi módosító törvény 50. § (3) bekezdését.

³¹A 10. § (2) bekezdése a [2008: CXIV. törvény 3. §-ával](#) megállapított, záró szövegrésze a [2009: LVI. törvény 368. §-a](#), nyitó szövegrésze a [2013: CCLII. törvény 53. § \(5\) bekezdés b\) pontja](#) szerint módosított szöveg.

³²A 10. § (2) bekezdés d) pontja a [2010: CLXII. törvény 5. §-ával](#) megállapított szöveg. E [módosító törvény 53. §-a](#) alapján a 2010. december 30-át követően indult eljárásokban kell alkalmazni.

³³A 11. § (1) bekezdés c) pontja a [2014: XCIX. törvény 304. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.

³⁴A 11. § (1) bekezdés e) pontját a [2017: CCV. törvény 61. § \(1\) bekezdése](#) iktatta be.

³⁵A 11. § (1a) bekezdését a [2014: XCIX. törvény 304. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be, szövege a [2017: CCV. törvény 61. § \(2\) bekezdésével](#) megállapított, a [2019: XXIII. törvény 33. § 1. pontja](#), a [2022. évi LXV. törvény 76. § 4. pontja](#) szerint módosított szöveg. Alkalmazására lásd ez utóbbi módosító törvény 50. § (3) bekezdését.

³⁶A 11. § (2) bekezdése a [2010: CLXII. törvény 6. §-ával](#) megállapított, nyitó szövegrésze a [2014: XXXV. törvény 53. § a\) pontjával](#) megállapított, a [2018: V. törvény 21. § c\) pontja](#) szerint módosított szöveg.

³⁷A 11. § (3) bekezdés e)–f) pontját a [2017: CCV. törvény 119. § c\) pontja](#) hatályon kívül helyezte.

³⁸A 11. § (3) bekezdés e)–f) pontját a [2017: CCV. törvény 119. § c\) pontja](#) hatályon kívül helyezte.

³⁹A 11. § (4) bekezdése a [2017: CCV. törvény 61. § \(3\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.

⁴⁰A 11. § (4) bekezdés c) pontja a [2019: XXIII. törvény 33. § 2. pontja](#) szerint módosított szöveg.

⁴¹A 11. § (5) bekezdése a [2017: CCV. törvény 118. § 3. pontja](#) szerint módosított szöveg.

⁴²A 11. § (8) bekezdése a [2017: CCV. törvény 118. § 4. pontja](#) szerint módosított szöveg.

⁴³A 11. § (10) bekezdése a [2014: XXXV. törvény 50. §-ával](#) megállapított, a [2017: CCV. törvény 118. § 5. pontja](#), a [2018: V. törvény 21. § d\) pontja](#) szerint módosított szöveg.

⁴⁴A 11. § (12) bekezdése a [2008: CXIV. törvény 4. § \(3\) bekezdésével](#) megállapított szöveg. E módosító törvény 50. §-a alapján a rendelkezést a 2009. január 6. napját követően indult eljárásokban kell alkalmazni.

⁴⁵A 11. § (13) bekezdését a [2014: XXXV. törvény 54. §-a](#) hatályon kívül helyezte.

⁴⁶A 11. § (14) bekezdését a [2008: CXIV. törvény 4. § \(4\) bekezdése](#) iktatta be, szövege a [2012: CCXIII. törvény 47. §-ával](#) megállapított szöveg.

⁴⁷A 12. § (1)–(2) bekezdését a [2017: CCV. törvény 119. § d\) pontja](#) hatályon kívül helyezte.

⁴⁸A 12. § (1)–(2) bekezdését a [2017: CCV. törvény 119. § d\) pontja](#) hatályon kívül helyezte.

⁴⁹A 12. § (3) bekezdése a [2017: CCV. törvény 62. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.

⁵⁰A 12. § (4) bekezdését a [2016: CIV. törvény 71. § \(10\) bekezdés a\) pontja](#) hatályon kívül helyezte.

- ⁵¹A 12. § (5) bekezdését a [2016: CXVI. törvény 54. § \(3\) bekezdés a\) pontja](#) hatályon kívül helyezte.
- ⁵²A 12. § (6) bekezdését a [2008: CXIV. törvény 5. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be, hatályon kívül helyezte a [2020: LII. törvény 12. § a\) pontja](#).
- ⁵³A 13. § (1) bekezdés nyitó szövegrésze a [2018: V. törvény 21. § e\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁵⁴A 13. § (1) bekezdés c) pontját a [2015: XII. törvény 19. §-a](#) hatályon kívül helyezte.
- ⁵⁵A 13. § (1) bekezdés d) pontját a [2016: CIV. törvény 71. § \(10\) bekezdés b\) pontja](#) hatályon kívül helyezte.
- ⁵⁶A 13. § (2) bekezdése a [2018: V. törvény 21. § f\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁵⁷A 13. § (3) bekezdését a [2013: CCLI. törvény 14. §-a](#) hatályon kívül helyezte.
- ⁵⁸A 13. § (4) bekezdése a [2016: CIV. törvény 71. § \(10\) bekezdés c\) pontja](#) hatályon kívül helyezte.
- ⁵⁹A 14. § (1) bekezdés nyitó szövegrésze a [2018: V. törvény 21. § g\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁶⁰A 14. § (1) bekezdés f) pontja a [2017: CCV. törvény 63. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ⁶¹A 14. § (1) bekezdés h) pontját a [2008: CXIV. törvény 7. §-a](#) iktatta be. E módosító törvény 50. §-a alapján a rendelkezést a 2009. január 6. napját követően indult eljárásokban kell alkalmazni.
- ⁶²A 14. § (1a) bekezdését a [2017: CCV. törvény 63. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be, szövege a [2018: V. törvény 21. § h\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁶³A 14. § (2) bekezdése a [2018: V. törvény 21. § i\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁶⁴A 14. § (3) bekezdését a [2013: CCLI. törvény 14. §-a](#) hatályon kívül helyezte.
- ⁶⁵A 14. § (4) bekezdése a [2018: V. törvény 21. § j\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁶⁶A 15. § (1) bekezdés d) pontja a [2008: CXIV. törvény 8. §-ával](#) megállapított szöveg. E módosító törvény 50. §-a alapján a rendelkezést a 2009. január 6. napját követően indult eljárásokban kell alkalmazni.
- ⁶⁷A 15. § (1) bekezdés e) pontja a [2008: CXIV. törvény 8. §-ával](#) megállapított szöveg. E módosító törvény 50. §-a alapján a rendelkezést a 2009. január 6. napját követően indult eljárásokban kell alkalmazni.
- ⁶⁸A 15. § (1) bekezdés f) pontját a [2008: CXIV. törvény 8. §-a](#) iktatta be. E módosító törvény 50. §-a alapján a rendelkezést a 2009. január 6. napját követően indult eljárásokban kell alkalmazni.
- ⁶⁹A 16. § a [2017: CCV. törvény 64. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ⁷⁰A 19. § (1) bekezdése a [2010: CLXII. törvény 7. §-ával](#) megállapított, a [2022. évi LXV. törvény 76. § 5. pontja](#) szerint módosított szöveg. Alkalmazására lásd ez utóbbi módosító törvény 50. § (3) bekezdését.
- ⁷¹A 19. § (3) bekezdése a [2017: CCV. törvény 65. §-ával](#) megállapított szöveg. A 19. § (3) bekezdés nyitó szövegrésze a [2022. évi LXV. törvény 76. § 6. pontja](#) szerint módosított szöveg. Alkalmazására lásd ez utóbbi módosító törvény 50. § (3) bekezdését.
- ⁷²A 19. § (3) bekezdés a) pontja a [2022. évi LXV. törvény 76. § 7. pontja](#) szerint módosított szöveg. Alkalmazására lásd e módosító törvény 50. § (3) bekezdését.
- ⁷³A 19. § (4) bekezdése a [2008: CXIV. törvény 9. §-ával](#) megállapított szöveg. E módosító törvény 50. §-a alapján a rendelkezést a 2009. január 6. napját követően indult eljárásokban kell alkalmazni.
- ⁷⁴A 19. § (5) bekezdése a [2008: CXIV. törvény 9. §-ával](#) megállapított, a [2022. évi LXV. törvény 76. § 8. pontja](#) szerint módosított szöveg. Alkalmazására lásd ez utóbbi módosító törvény 50. § (3) bekezdését.
- ⁷⁵A 19. § (7) bekezdését a [2008: CXIV. törvény 9. §-a](#) iktatta be. E módosító törvény 50. §-a alapján a rendelkezést a 2009. január 6. napját követően indult eljárásokban kell alkalmazni.
- ⁷⁶A 20. §-t a [2017: CCV. törvény 119. § e\) pontja](#) hatályon kívül helyezte.
- ⁷⁷A 21. §-t a [2017: CCV. törvény 119. § e\) pontja](#) hatályon kívül helyezte.
- ⁷⁸A 22. § (1) bekezdés a) pontja a [2012: CCXIII. törvény 49. §-ával](#) megállapított, a [2021: LX. törvény 20. § b\) pontja](#), a [2022. évi LXV. törvény 76. § 9. pontja](#) szerint módosított szöveg. Alkalmazására lásd ez utóbbi módosító törvény 50. § (3) bekezdését.
- ⁷⁹A 22. § (1) bekezdés b) pontja a [2008: CXIV. törvény 10. §-ával](#) megállapított szöveg. E módosító törvény 50. §-a alapján a rendelkezést a 2009. január 6. napját követően indult eljárásokban kell alkalmazni.
- ⁸⁰A 22. § (1) bekezdés c) pontja a [2008: CXIV. törvény 10. §-ával](#) megállapított szöveg. E módosító törvény 50. §-a alapján a rendelkezést a 2009. január 6. napját követően indult eljárásokban kell alkalmazni.
- ⁸¹A 22. § (1) bekezdés d) pontját a [2008: CXIV. törvény 10. §-a](#) iktatta be, szövege a [2010: CLXII. törvény 50. § \(1\) bekezdés 1. pontja](#) szerint módosított szöveg. Ez utóbbi [módosító törvény 53. §-a](#) alapján a 2010. december 30-át követően indult eljárásokban kell alkalmazni.
- ⁸²A 22. § (1a) bekezdését a [2017: CCV. törvény 66. § \(1\) bekezdése](#) iktatta be.
- ⁸³A 22. § (2) bekezdése a [2016: CIV. törvény 71. § \(9\) bekezdés c\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁸⁴A 22. § (3) bekezdése a [2016: CIV. törvény 71. § \(9\) bekezdés d\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁸⁵A 22. § (4) bekezdése a [2017: CCV. törvény 66. § \(2\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ⁸⁶A 22. § (5) bekezdését a [2017: CCV. törvény 66. § \(3\) bekezdése](#) iktatta be.
- ⁸⁷A 23. § (1) bekezdése a [2016: CIV. törvény 71. § \(9\) bekezdés d\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁸⁸A 23. § (2) bekezdése a [2009: LVI. törvény 368. §-a](#), a [2016: CIV. törvény 71. § \(9\) bekezdés c\) és e\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁸⁹A 23. § (3) bekezdése a [2016: CIV. törvény 71. § \(9\) bekezdés c\) és d\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁹⁰A 23. § (4) bekezdése a [2017: XLIV. törvény 38. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ⁹¹A 23. § (5) bekezdését újonnan a [2017: CCV. törvény 67. §-a](#) iktatta be, szövege a [2018: V. törvény 21. § k\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁹²A 24. § a [2008: CXIV. törvény 11. §-ával](#) megállapított szöveg. E [módosító törvény 50. §-a](#) alapján a rendelkezést a 2009. január 6. napját követően indult eljárásokban kell alkalmazni.
- ⁹³A 24. § (1) bekezdése a [2017: CCV. törvény 68. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ⁹⁴A 24. § (2) bekezdés nyitó szövegrésze a [2016: CIV. törvény 71. § \(9\) bekezdés c\) és d\) pontja](#), a [2017: CCV. törvény 118. § 6. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁹⁵A 24. § (2) bekezdés a) pontja a [2009: LVI. törvény 368. §-a](#) szerint módosított szöveg. E módosító törvény 428. §-a alapján a rendelkezést a 2009. október 1. napját követően indult és megismételt eljárásokban kell alkalmazni.
- ⁹⁶A 24. § (2) bekezdés d) pontja a [2016: CIV. törvény 71. § \(3\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ⁹⁷A 24. § (2) bekezdés e) pontját a [2022. évi LXV. törvény 55. §-a](#) iktatta be. Alkalmazására lásd e módosító törvény 50. § (3) bekezdését.
- ⁹⁸A 24. § (3) bekezdése a [2010: CLXII. törvény 50. § \(1\) bekezdés 4. pontja](#) szerint módosított szöveg. E [módosító törvény 53. §-a](#) alapján a 2010. december 30-át követően indult eljárásokban kell alkalmazni.
- ⁹⁹A 24. § (5) bekezdése a [2016: CIV. törvény 71. § \(9\) bekezdés c\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹⁰⁰A 24. § (6) bekezdése a [2010: CLXII. törvény 8. §-ával](#) megállapított, a [2016: CIV. törvény 71. § \(9\) bekezdés d\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹⁰¹A 25. § (1) bekezdése a [2020: CLXIV. törvény 26. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.

- ¹⁰²A 25. § (2) bekezdése a [2016: CIV. törvény 71. § \(9\) bekezdés d\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹⁰³A 25. § (3) bekezdése a [2010: CLXII. törvény 50. § \(1\) bekezdés 5. pontja](#), a [2016: CIV. törvény 71. § \(9\) bekezdés c\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹⁰⁴A 25. § (4) bekezdés nyitó szövegrésze a [2016: CIV. törvény 71. § \(9\) bekezdés c\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹⁰⁵A 25. § (4) bekezdés c) pontja a [2017: CXCVII. törvény 248. § a\) pontjával](#) megállapított szöveg.
- ¹⁰⁶A 25. § (4) bekezdés e) pontja a [2017: CCV. törvény 69. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ¹⁰⁷A 25. § (4) bekezdés h) pontja a [2008: CV. törvény 50. § \(9\) bekezdése](#) szerint módosított szöveg.
- ¹⁰⁸A 25. § (4) bekezdés j) pontját a [2008: CXIV. törvény 12. § \(1\) bekezdése](#) iktatta be, szövege a [2016: CIV. törvény \(4\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ¹⁰⁹A 25. § (5) bekezdése a [2008: CXIV. törvény 12. § \(2\) bekezdésével](#) megállapított szöveg. E módosító törvény 50. §-a alapján a rendelkezést a 2009. január 6. napját követően indult eljárásokban kell alkalmazni.
- ¹¹⁰A 25. § (6) bekezdését újonnan a [2017: CCV. törvény 69. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be, szövege a [2018: V. törvény 21. § l\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹¹¹A 25. § (7) bekezdését a [2017: CCV. törvény 69. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be, szövege a [2018: V. törvény 21. § m\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹¹²A 25/A. §-t a [2017: CCV. törvény 70. §-a](#) iktatta be.
- ¹¹³A 25/A. § (3) bekezdése a [2019: XXIII. törvény 33. § 3. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹¹⁴A 26. § a [2008: CXIV. törvény 13. §-ával](#) megállapított szöveg. E módosító törvény 50. §-a alapján a rendelkezést a 2009. január 6. napját követően indult eljárásokban kell alkalmazni.
- ¹¹⁵A 26. § (1) bekezdés a) pontja a [2012: CCXIII. törvény 50. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ¹¹⁶A 26. § (1) bekezdés d) pontját a [2017: CCV. törvény 119. § f\) pontja](#) hatályon kívül helyezte.
- ¹¹⁷A 26. § (1) bekezdés f) pontja a [2019: XXIII. törvény 4. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ¹¹⁸A 26. § (1) bekezdés g) pontja a [2010: CLXII. törvény 9. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított szöveg. E [módosító törvény 53. §-a](#) alapján a 2010. december 30-át követően indult eljárásokban kell alkalmazni.
- ¹¹⁹A 26. § (1) bekezdés h) pontját a [2010: CLXII. törvény 9. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be, szövege a [2012: CCXIII. törvény 50. § \(2\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ¹²⁰A 26. § (1) bekezdés i) pontját a [2022. évi LXV. törvény 56. § \(1\) bekezdése](#) iktatta be. Alkalmazására lásd e módosító törvény 50. § (3) bekezdését.
- ¹²¹A 26. § (1a) bekezdését a [2017: CCV. törvény 71. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be.
- ¹²²A 26. § (2) bekezdése a [2010: CLVII. törvény 22. §-ával](#) megállapított szöveg. Alkalmazására lásd e módosító törvény 30. § (1)–(2) bekezdését.
- ¹²³A 26. § (3) bekezdése a [2015: XII. törvény 5. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított, a [2016: CIV. törvény 71. § \(9\) bekezdés c\) pontja](#), a [2017: CCV. törvény 118. § 7. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹²⁴A 26. § (3) bekezdés 15. pontja a [2020: CXXXV. törvény 34. §-a](#) szerint módosított szöveg.
- ¹²⁵A 26. § (3) bekezdés 17. pontja a [2017: CCV. törvény 118. § 7. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹²⁶A 26. § (3) bekezdés 23. pontja a [2016: CIV. törvény 71. § \(9\) bekezdés g\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹²⁷A 26. § (3) bekezdés 29. pontja a [2018: V. törvény 21. § n\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹²⁸A 26. § (3) bekezdés 30. pontja a [2020: CXXXIII. törvény 45. §-a](#) szerint módosított szöveg.
- ¹²⁹A 26. § (3) bekezdés 37. pontját a [2017: CCV. törvény 71. § \(3\) bekezdése](#) iktatta be.
- ¹³⁰A 26. § (3) bekezdés 38. pontját a [2017: CCV. törvény 71. § \(3\) bekezdése](#) iktatta be.
- ¹³¹A 26. § (3) bekezdés 39. pontját a [2017: CCV. törvény 71. § \(3\) bekezdése](#) iktatta be.
- ¹³²A 26. § (3) bekezdés 40. pontját a [2017: CCV. törvény 71. § \(3\) bekezdése](#) iktatta be.
- ¹³³A 26. § (3) bekezdés 41. pontját a [2017: CCV. törvény 71. § \(3\) bekezdése](#) iktatta be.
- ¹³⁴A 26. § (3) bekezdés 42. pontját a [2017: CCV. törvény 71. § \(3\) bekezdése](#) iktatta be.
- ¹³⁵A 26. § (3) bekezdés 43. pontját a [2022. évi LXV. törvény 56. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be. Alkalmazására lásd e módosító törvény 50. § (3) bekezdését.
- ¹³⁶A 26. § (3) bekezdés 44. pontját a [2022. évi LXV. törvény 56. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be. Alkalmazására lásd e módosító rendelet 50. § (3) bekezdését.
- ¹³⁷A 26. § (3) bekezdés 45. pontját a [2022. évi LXV. törvény 56. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be. Alkalmazására lásd e módosító törvény 50. § (3) bekezdését.
- ¹³⁸A 26. § (3) bekezdés 46. pontját a [2022. évi LXV. törvény 56. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be. Alkalmazására lásd e módosító törvény 50. § (3) bekezdését.
- ¹³⁹A 26. § (3) bekezdés 47. pontját a [2022. évi LXV. törvény 56. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be. Alkalmazására lásd e módosító törvény 50. § (3) bekezdését.
- ¹⁴⁰A 26. § (3a) bekezdését a [2015: XII. törvény 5. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be.
- ¹⁴¹A 26. § (3b) bekezdését a [2017: CCV. törvény 71. § \(4\) bekezdése](#) iktatta be.
- ¹⁴²A 26. § (4) bekezdése a [2016: CIV. törvény 71. § \(9\) bekezdés c\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹⁴³A 26. § (5) bekezdése a [2022. évi LXV. törvény 76. § 10. pontja](#) szerint módosított szöveg. Alkalmazására lásd e módosító törvény 50. § (3) bekezdését.
- ¹⁴⁴A 26. § (7) bekezdését a [2010: CLXII. törvény 9. § \(5\) bekezdése](#) iktatta be. E [módosító törvény 53. §-a](#) alapján a 2010. december 30-át követően indult eljárásokban kell alkalmazni.
- ¹⁴⁵A 26. § (8) bekezdését a [2011: CLXVIII. törvény 30. § \(1\) bekezdése](#) iktatta be, szövege a [2016: CIV. törvény 71. § \(9\) bekezdés c\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹⁴⁶A 26/A. §-t a [2010: CLXII. törvény 10. §-a](#) iktatta be, szövege a [2016: CIV. törvény 71. § \(9\) bekezdés e\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹⁴⁷A 27. § (1) bekezdése a [2008: CXIV. törvény 14. §-ával](#) megállapított szöveg. E módosító törvény 50. §-a alapján a rendelkezést a 2009. január 6. napját követően indult eljárásokban kell alkalmazni.
- ¹⁴⁸A 27. § (3) bekezdése a [2016: CIV. törvény 71. § \(9\) bekezdés h\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹⁴⁹A 27. § (4) bekezdését a [2019: XXIII. törvény 5. §-a](#) iktatta be.
- ¹⁵⁰A 27/A. §-t a [2022. évi LXV. törvény 57. §-a](#) iktatta be. Alkalmazására lásd e módosító rendelet 50. § (3) bekezdését.
- ¹⁵¹A 28. §-t megelőző alcím a [2008: CXIV. törvény 15. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ¹⁵²A 28. § a [2012: CCXIII. törvény 51. §-ával](#) megállapított szöveg.

- ¹⁵³A 28. § (1) bekezdését a [2017: CCV. törvény 119. § g\) pontja](#) hatályon kívül helyezte.
- ¹⁵⁴A 28. § (2) bekezdés nyitó szövegrésze a [2021: LX. törvény 20. § c\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹⁵⁵A 28. § (2) bekezdés a) pont aa) alpontja a [2017: CCV. törvény 118. § 8. pontjával](#) megállapított szöveg.
- ¹⁵⁶A 28. § (2) bekezdés a) pont ab) alpontja a [2017: CCV. törvény 118. § 9. pontjával](#) megállapított szöveg.
- ¹⁵⁷A 28. § (2) bekezdés b) pont bb) alpontja a [2017: CCV. törvény 118. § 10. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹⁵⁸A 28. § (3) bekezdés a) pont aa) alpontja a [2017: CCV. törvény 118. § 11. pontjával](#) megállapított szöveg.
- ¹⁵⁹A 28. § (3) bekezdés a) pont ac) alpontja a [2017: CCV. törvény 118. § 10. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹⁶⁰A 28. § (3) bekezdés a) pont ad) alpontja a [2022. évi LXV. törvény 58. §-ával](#) megállapított szöveg. Alkalmazására lásd e módosító törvény 50. § (3) bekezdését.
- ¹⁶¹A 28. § (3) bekezdés a) pont ae) alpontja a [2019: XXIII. törvény 6. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ¹⁶²A 28. § (3) bekezdés a) pont ah) alpontja a [2017: CCV. törvény 118. § 12. pontjával](#) megállapított szöveg.
- ¹⁶³A 28. § (3) bekezdés a) pont aj) alpontját a [2017: CCV. törvény 72. § \(1\) bekezdése](#) iktatta be, szövege a [2019: XXIII. törvény 6. § \(2\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ¹⁶⁴A 28. § (3) bekezdés a) pont ak) alpontját a [2017: CCV. törvény 72. § \(1\) bekezdése](#) iktatta be.
- ¹⁶⁵A 28. § (3) bekezdés a) pont al) alpontját a [2021: LX. törvény 16. § \(1\) bekezdése](#) iktatta be.
- ¹⁶⁶A 28. § (3) bekezdés b) pont bb) alpontja a [2019: XXIII. törvény 6. § \(3\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ¹⁶⁷A 28. § (3) bekezdés b) pont bg) alpontja a [2017: CCV. törvény 118. § 12. pontjával](#) megállapított szöveg.
- ¹⁶⁸A 28. § (3) bekezdés b) pont bh) alpontja a [2017: CCV. törvény 118. § 13. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹⁶⁹A 28. § (3) bekezdés b) pont bl) alpontját a [2017: CCV. törvény 72. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be, szövege a [2019: XXIII. törvény 6. § \(4\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ¹⁷⁰A 28. § (3) bekezdés b) pont bm) alpontját a [2017: CCV. törvény 72. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be.
- ¹⁷¹A 28. § (3) bekezdés b) pont bn) alpontját a [2021: LX. törvény 16. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be.
- ¹⁷²A 28. § (3) bekezdés c) pontja a [2019: XXIII. törvény 6. § \(5\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ¹⁷³A 28. § (3) bekezdés d) pontja a [2020: LII. törvény 11. § c\) pontja](#), a [2022. évi LXV. törvény 76. § 11. pontja](#) szerint módosított szöveg. Alkalmazására lásd ez utóbbi módosító törvény 50. § (3) bekezdését.
- ¹⁷⁴A 28. § (3a) bekezdését a [2017: CCV. törvény 72. § \(3\) bekezdése](#) iktatta be, szövege a [2020: CLXIV. törvény 26. § \(5\) bekezdés a\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹⁷⁵A 28. § (4) bekezdés b) pontja a [2021: LX. törvény 20. § d\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹⁷⁶A 28. § (4) bekezdés e) pont ea) alpontja a [2017: CCV. törvény 118. § 14. pontjával](#) megállapított szöveg.
- ¹⁷⁷A 28. § (4) bekezdés f) pontja a [2017: CCV. törvény 72. § \(4\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ¹⁷⁸A 28. § (4) bekezdés g) pontját a [2017: CCV. törvény 72. § \(4\) bekezdése](#) iktatta be.
- ¹⁷⁹A 28. § (5) bekezdése a [2017: CCV. törvény 72. § \(5\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ¹⁸⁰A 28. § (6) bekezdése a [2017: CCV. törvény 72. § \(5\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ¹⁸¹A 28. § (7) bekezdése a [2017: CCV. törvény 72. § \(5\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ¹⁸²A 28. § (8) bekezdése a [2013: LXXXIV. törvény 64. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított, a [2017: CCV. törvény 118. § 15. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹⁸³A 28/A. §-t a [2008: CXIV. törvény 17. §-a](#) iktatta be. E [módosító törvény 50. §-a](#) alapján a rendelkezést a 2009. január 6. napját követően indult eljárásokban kell alkalmazni.
- ¹⁸⁴A 28. § (3) bekezdés c) pontja a [2019: XXIII. törvény 6. § \(4\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ¹⁸⁵A 28/A. § (1a) bekezdését a [2017: CCV. törvény 73. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be, szövege a [2019: XXIII. törvény 7. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ¹⁸⁶A 28/A. § (2) bekezdése a [2017: CCV. törvény 73. § \(3\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ¹⁸⁷A 28/A. § (3) bekezdése a [2019: XXIII. törvény 7. § \(2\) bekezdésével](#) megállapított, a [2020: LII. törvény 11. § d\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹⁸⁸A 28/A. § (4) bekezdése a [2022. évi LXV. törvény 77. § b\) pontja](#) szerint módosított szöveg. Alkalmazására lásd e módosító törvény 50. § (3) bekezdését.
- ¹⁸⁹A 28/A. § (5) bekezdése a [2017: CCV. törvény 118. § 16. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ¹⁹⁰A 28/B. §-t a [2010: CLXII. törvény 13. §-a](#) iktatta be, szövege a [2022. évi LXV. törvény 59. §-ával](#) megállapított szöveg. Alkalmazására lásd ez utóbbi módosító törvény 50. § (3) bekezdését.
- ¹⁹¹A 28/B. § (9) bekezdése a [2023. évi XLIV. törvény 42. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ¹⁹²A 28/B. § (13) bekezdését a [2023. évi XLIV. törvény 44. § a\) pontja](#) hatályon kívül helyezte.
- ¹⁹³A 28/B. § (14) bekezdését a [2023. évi XLIV. törvény 44. § a\) pontja](#) hatályon kívül helyezte.
- ¹⁹⁴A 28/B. § (15) bekezdését a [2023. évi XLIV. törvény 44. § a\) pontja](#) hatályon kívül helyezte.
- ¹⁹⁵A 28/B. § (17) bekezdését a [2023. évi XLIV. törvény 44. § b\) pontja](#) hatályon kívül helyezte.
- ¹⁹⁶A 28/C. §-t a [2017: CCV. törvény 75. §-a](#) iktatta be.
- ¹⁹⁷A 28/C. § (1) bekezdését a [2020: LII. törvény 12. § b\) pontja](#) hatályon kívül helyezte.
- ¹⁹⁸A 28/D. §-t a [2017: CCV. törvény 75. §-a](#) iktatta be.
- ¹⁹⁹A 28/E. §-t a [2017: CCV. törvény 75. §-a](#) iktatta be.
- ²⁰⁰A 29. § a [2008: CXIV. törvény 18. §-ával](#) megállapított szöveg. E [módosító törvény 50. §-a](#) alapján a rendelkezést a 2009. január 6. napját követően indult eljárásokban kell alkalmazni.
- ²⁰¹A 29. § (1) bekezdése a [2017: CCV. törvény 76. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ²⁰²A 29. § (2) bekezdése a [2009: LVI. törvény 369. §-a](#) szerint módosított szöveg. E módosító törvény 428. §-a alapján a rendelkezést a 2009. október 1. napját követően indult és megismételt eljárásokban kell alkalmazni.
- ²⁰³A 29. § (3) bekezdése a [2022. évi LXV. törvény 60. §-ával](#) megállapított szöveg. Alkalmazására lásd e módosító törvény 50. § (3) bekezdését.
- ²⁰⁴A 29. § (4) bekezdése a [2017: CCV. törvény 76. § \(2\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ²⁰⁵A 29. § (5) bekezdése a [2017: CCV. törvény 76. § \(2\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ²⁰⁶A 29/A. §-t a [2008: CXIV. törvény 19. §-a](#) iktatta be, szövege a [2012: CCXIII. törvény 54. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ²⁰⁷A 29/A. § (1) bekezdése a [2016: CIV. törvény 71. § \(9\) bekezdés c\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ²⁰⁸A 29/A. § (2) bekezdése a [2016: CIV. törvény 71. § \(9\) bekezdés d\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ²⁰⁹A 29/A. § (3) bekezdése a [2017: CCV. törvény 77. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ...

- ²¹⁰A 30. § a [2012: CCXIII. törvény 54. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ²¹¹A 30. § (3) bekezdése a [2019: XXIII. törvény 10. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ²¹²A 30. § (4) bekezdése a [2017: CCV. törvény 78. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ²¹³A 30. § (5) bekezdése a [2017: CCV. törvény 78. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ²¹⁴A 30/A. §-t a [2008: CXIV. törvény 21. §-a](#) iktatta be, szövege a [2017: CCV. törvény 79. §-ával](#) megállapított, a [2022. évi LXV. törvény 77. § c\) pontja](#) szerint módosított szöveg. Alkalmazására lásd ez utóbbi módosító törvény 50. § (3) bekezdését.
- ²¹⁵A 31. § a [2017: CXXXIV. törvény 19. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ²¹⁶A 31. § (1a) bekezdését a [2020: CXXIII. törvény 43. § \(1\) bekezdése](#) iktatta be, szövege a [2021: LX. törvény 17. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ²¹⁷A 31. § (4) bekezdését a [2019: LXXXII. törvény 7. §-a](#) iktatta be, szövege a [2022: IV. törvény 88. § a\)](#) és [b\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ²¹⁸A 31. § (5) bekezdését a [2019: LXXXII. törvény 7. §-a](#) iktatta be, szövege a [2022: IV. törvény 88. § a\)](#) és [b\) pontja](#), a [2022. évi XXII. törvény 100. §-a](#) szerint módosított szöveg.
- ²¹⁹A 31. § (6) bekezdését a [2019: LXXXII. törvény 7. §-a](#) iktatta be, szövege a [2021: XXXIX. törvény 47. §-a](#), a [2022: IV. törvény 88. § b\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ²²⁰A 31. § (7) bekezdését a [2019: LXXXII. törvény 7. §-a](#) iktatta be, nyitó szövegrésze a [2022: IV. törvény 88. § c\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ²²¹A 31. § (7) bekezdés a) pontja a [2022: IV. törvény 88. § b\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ²²²A 31. § (7) bekezdés b) pontja a [2022: IV. törvény 88. § a\)](#) és [b\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ²²³A 31. § (8) bekezdését a [2020: CXXIII. törvény 43. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be.
- ²²⁴A 31/A. §-t megelőző alcímet a [2008: CXIV. törvény 23. §-a](#) iktatta be.
- ²²⁵A 31/A. §-t a [2008: CXIV. törvény 23. §-a](#) iktatta be. E módosító törvény 50. §-a alapján a rendelkezést a 2009. január 6. napját követően indított eljárásokban kell alkalmazni.
- ²²⁶A 31/A. § (2a) bekezdését a [2013: LXXXIV. törvény 64. § \(3\) bekezdése](#) iktatta be.
- ²²⁷A 31/A. § (3) bekezdése a [2009: LVI. törvény 368. §-a](#) szerint módosított szöveg. E módosító törvény 428. §-a alapján a rendelkezést a 2009. október 1. napját követően indult és megismételt eljárásokban kell alkalmazni.
- ²²⁸A 31/B. §-t megelőző alcímet a [2008: CXIV. törvény 23. §-a](#) iktatta be.
- ²²⁹A 31/B. §-t a [2008: CXIV. törvény 23. §-a](#) iktatta be, szövege a [2013: LXXXIV. törvény 64. § \(4\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ²³⁰A 31/B. § (1) bekezdése a [2017: CCV. törvény 118. § 19. pontja](#), a [2018: V. törvény 21. § o\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ²³¹A 31/C. §-t megelőző alcímet a [2010: CLXII. törvény 16. §-a](#) iktatta be.
- ²³²A 31/C. §-t a [2010: CLXII. törvény 16. §-a](#) iktatta be.
- ²³³A „Képzettségi nyilvántartás” alcímet (31/D. §-t) a [2022. évi LXV. törvény 61. §-a](#) iktatta be. Alkalmazására lásd e módosító törvény 50. § (3) bekezdését.
- ²³⁴A 32. § (1) bekezdés b) pontja a [2008: CXIV. törvény 24. §-ával](#) megállapított szöveg. E módosító törvény 50. §-a alapján a rendelkezést a 2009. január 6. napját követően indított eljárásokban kell alkalmazni.
- ²³⁵A 32/A. §-t a [2017: CCV. törvény 80. §-a](#) iktatta be.
- ²³⁶A 33. § a [2017: CCV. törvény 118. § 20. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ²³⁷A 33/A. §-t a [2017: CCV. törvény 81. §-a](#) iktatta be.
- ²³⁸A 33/A. § (2) bekezdése a [2020: LII. törvény 6. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ²³⁹A 34. § a [2017: CCV. törvény 82. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ²⁴⁰A 35. § (2) bekezdése a [2008: CXIV. törvény 25. §-ával](#) megállapított szöveg. E módosító törvény 50. §-a alapján a rendelkezést a 2009. január 6. napját követően indított eljárásokban kell alkalmazni.
- ²⁴¹A 35. § (3) bekezdése a [2008: CXIV. törvény 25. §-ával](#) megállapított szöveg. E módosító törvény 50. §-a alapján a rendelkezést a 2009. január 6. napját követően indított eljárásokban kell alkalmazni.
- ²⁴²A 36. § (3) bekezdése a [2020: CLXIV. törvény 26. § \(2\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ²⁴³A 36. § (4) bekezdése a [2013: CCLII. törvény 53. § \(3\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ²⁴⁴A 36. § (5) bekezdését a [2017: CCV. törvény 83. §-a](#) iktatta be.
- ²⁴⁵A 36/A. §-t megelőző alcímet a [2017: CCV. törvény 84. §-a](#) iktatta be.
- ²⁴⁶A 36/A. §-t a [2017: CCV. törvény 84. §-a](#) iktatta be.
- ²⁴⁷A 36/A. § (2) bekezdése a [2019: XXIII. törvény 33. § 4. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ²⁴⁸A 37. § a [2016: CXXI. törvény 54. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ²⁴⁹A 37. § (1) bekezdése a [2022. évi LXV. törvény 62. §-ával](#) megállapított szöveg. Alkalmazására lásd e módosító törvény 50. § (3) bekezdését.
- ²⁵⁰A 37. § (1a) bekezdését a [2017: CCV. törvény 85. §-a](#) iktatta be.
- ²⁵¹A 38. § (2) bekezdése a [2020: LII. törvény 11. § f\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ²⁵²A 38. § (3) bekezdése a [2020: LII. törvény 7. §-ával](#) megállapított, a [2020: CLXIV. törvény 26. § \(5\) bekezdés b\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ²⁵³A 38. § (4) bekezdése a [2017: CCV. törvény 86. § \(2\) bekezdésével](#) megállapított, a [2018: V. törvény 21. § p\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ²⁵⁴A 38. § (5) bekezdése a [2010: CLXII. törvény 19. § \(2\) bekezdésével](#) megállapított szöveg. E [módosító törvény 53. §-a](#) alapján a 2010. december 30-át követően indult eljárásokban kell alkalmazni.
- ²⁵⁵A 38. § (6a) bekezdését a [2015: XII. törvény 6. §-a](#) iktatta be, szövege a [2017: CCV. törvény 86. § \(3\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ²⁵⁶A 38. § (6b) bekezdését a [2019: XXIII. törvény 13. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be.
- ²⁵⁷A 38. § (7) bekezdését a [2008: CXIV. törvény 27. §-a](#) iktatta be, szövege a [2009: LVI. törvény 368. §-a](#) szerint módosított szöveg. Ez utóbbi módosító törvény 428. §-a alapján a rendelkezést a 2009. október 1. napját követően indult és megismételt eljárásokban kell alkalmazni.
- ²⁵⁸A 38. § (8) bekezdését a [2008: CXIV. törvény 27. §-a](#) iktatta be. E módosító törvény 50. §-a alapján a rendelkezést a 2009. január 6. napját követően indított eljárásokban kell alkalmazni.
- ²⁵⁹A 38. § (8a) bekezdését a [2017: CCV. törvény 86. § \(4\) bekezdése](#) iktatta be.
- ²⁶⁰A 38. § (8b) bekezdését a [2017: CCV. törvény 86. § \(4\) bekezdése](#) iktatta be.
- ²⁶¹A 38. § (8c) bekezdését a [2017: CCV. törvény 86. § \(4\) bekezdése](#) iktatta be.
- ²⁶²A 38. § (9) bekezdését a [2017: CCV. törvény 119. § h\) pontja](#) hatályon kívül helyezte, újonnan a [2022. évi LXV. törvény 63. §-a](#) iktatta be. Alkalmazására lásd ez utóbbi módosító törvény 50. § (3) bekezdését.
- ²⁶³A 39. § (1) bekezdése a [2015: XII. törvény 7. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ²⁶⁴A 39. § (2) bekezdése a [2008: CXIV. törvény 28. §-ával](#) megállapított szöveg. E módosító törvény 50. §-a alapján a rendelkezést a 2009. január 6. napját követően indított eljárásokban kell alkalmazni.

- ²⁶⁵A 40. § (1) bekezdése a [2019: XXIII. törvény 14. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ²⁶⁶A 40. § (2) bekezdése a [2009: LVI. törvény 368. §-a](#) szerint módosított szöveg. E módosító törvény 428. §-a alapján a rendelkezést a 2009. október 1. napját követően indult és megismételt eljárásokban kell alkalmazni.
- ²⁶⁷A 40. § (3) bekezdését a [2022. évi LXV. törvény 64. §-a](#) iktatta be. Alkalmazására lásd e módosító törvény 50. § (3) bekezdését.
- ²⁶⁸A 40/A. §-t megelőző alcímet a [2017: CCV. törvény 88. §-a](#) iktatta be.
- ²⁶⁹A 40/A. §-t a [2017: CCV. törvény 88. §-a](#) iktatta be.
- ²⁷⁰A 40/B. §-t megelőző alcímet a [2017: CCV. törvény 89. §-a](#) iktatta be.
- ²⁷¹A 40/B. §-t a [2017: CCV. törvény 89. §-a](#) iktatta be.
- ²⁷²A 40/B. § (1) bekezdés e) pontját a [2019: XXIII. törvény 15. § \(1\) bekezdése](#) iktatta be.
- ²⁷³A 40/B. § (2) bekezdése a [2019: XXIII. törvény 15. § \(2\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ²⁷⁴A 41. § a [2010: CLXII. törvény 20. §-ával](#) megállapított szöveg. E [módosító törvény 53. §-a](#) alapján a 2010. december 30-át követően indult eljárásokban kell alkalmazni.
- ²⁷⁵A 41. § (1) bekezdése a [2017: CCV. törvény 90. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ²⁷⁶A 41. § (1a) bekezdését a [2017: CCV. törvény 90. § \(1\) bekezdése](#) iktatta be, szövege a [2022. évi LXV. törvény 76. § 12. pontja](#) szerint módosított szöveg. Alkalmazására lásd ez utóbbi módosító törvény 50. § (3) bekezdését.
- ²⁷⁷A 41. § (2a) bekezdését a [2015: XII. törvény 8. §-a](#) iktatta be.
- ²⁷⁸A 41. § (8) bekezdése a [2017: CCV. törvény 90. § \(2\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ²⁷⁹A 41/A. §-t megelőző alcímet a [2017: CCV. törvény 91. §-a](#) iktatta be.
- ²⁸⁰A 41/A. §-t a [2017: CCV. törvény 91. §-a](#) iktatta be.
- ²⁸¹A 41/A. § (1) bekezdése a [2019: XXIII. törvény 16. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ²⁸²A 41/A. § (6) bekezdése a [2019: XXIII. törvény 33. § 6. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ²⁸³A 41/B. §-t a [2017: CCV. törvény 91. §-a](#) iktatta be.
- ²⁸⁴A 42. § a [2008: CXIV. törvény 30. §-ával](#) megállapított szöveg. E módosító törvény 50. §-a alapján a rendelkezést a 2009. január 6. napját követően indított eljárásokban kell alkalmazni.
- ²⁸⁵A 42. § (2) bekezdése a [2009: LVI. törvény 368. §-a](#) szerint módosított szöveg. E módosító törvény 428. §-a alapján a rendelkezést a 2009. október 1. napját követően indult és megismételt eljárásokban kell alkalmazni.
- ²⁸⁶A 42. § (2a) bekezdését a [2012: CCXIII. törvény 56. §-a](#) iktatta be.
- ²⁸⁷A 42. § (3) bekezdése a [2010: CLXII. törvény 21. §-ával](#) megállapított szöveg. E [módosító törvény 53. §-a](#) alapján a 2010. december 30-át követően indult eljárásokban kell alkalmazni.
- ²⁸⁸A 42. § (5) bekezdése a [2009: LVI. törvény 369. §-a](#) szerint módosított szöveg. E módosító törvény 428. §-a alapján a rendelkezést a 2009. október 1. napját követően indult és megismételt eljárásokban kell alkalmazni.
- ²⁸⁹A 43. § (2) bekezdése a [2017: CCV. törvény 92. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ²⁹⁰A 43. § (3) bekezdését a [2010: CLXII. törvény 22. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be, szövege a [2017: CCV. törvény 118. § 21. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ²⁹¹A 43/A. §-t a [2008: CXIV. törvény 32. §-a](#) iktatta be, szövege a [2010: CLXII. törvény 23. §-ával](#) megállapított, a [2019: XXIII. törvény 33. § 7. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ²⁹²A 43/B. §-t megelőző alcímet a [2017: CCV. törvény 93. § \(1\) bekezdése](#) iktatta be.
- ²⁹³A 43/B. §-t a [2017: CCV. törvény 93. § \(1\) bekezdése](#) iktatta be.
- ²⁹⁴A 43/B. § (4a) bekezdését a [2022. évi LXV. törvény 65. §-a](#) iktatta be. Alkalmazására lásd e módosító rendelet 50. § (3) bekezdését.
- ²⁹⁵A 43/B. § (4b) bekezdését a [2022. évi LXV. törvény 65. §-a](#) iktatta be. Alkalmazására lásd e módosító rendelet 50. § (3) bekezdését.
- ²⁹⁶A 43/C. §-t megelőző alcímet a [2017: CCV. törvény 93. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be.
- ²⁹⁷A 43/C. §-t a [2017: CCV. törvény 93. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be.
- ²⁹⁸A 43/C. § (3) bekezdését a [2019: XXIII. törvény 17. §-a](#) iktatta be.
- ²⁹⁹A 43/C. § (4) bekezdését a [2019: XXIII. törvény 17. §-a](#) iktatta be.
- ³⁰⁰A 43/C. § (5) bekezdését a [2019: XXIII. törvény 17. §-a](#) iktatta be, szövege a [2022. évi LXV. törvény 66. §-ával](#) megállapított szöveg. Alkalmazására lásd ez utóbbi módosító törvény 50. § (3) bekezdését.
- ³⁰¹A 44. § (1) bekezdését a [2017: CCV. törvény 119. § i\) pontja](#) hatályon kívül helyezte.
- ³⁰²A 44. § (2) bekezdése a [2009: LVI. törvény 367. § \(2\) bekezdésével](#) megállapított szöveg. E módosító törvény 428. §-a alapján a rendelkezést a 2009. október 1. napját követően indult és megismételt eljárásokban kell alkalmazni.
- ³⁰³A 44. § (2a) bekezdését a [2019: XXIII. törvény 18. §-a](#) iktatta be.
- ³⁰⁴A 44. § (2b) bekezdését a [2019: XXIII. törvény 18. §-a](#) iktatta be.
- ³⁰⁵A 44. § (3) bekezdése a [2009: LVI. törvény 369. §-a](#) szerint módosított szöveg. E módosító törvény 428. §-a alapján a rendelkezést a 2009. október 1. napját követően indult és megismételt eljárásokban kell alkalmazni.
- ³⁰⁶A 44. § (4) bekezdését a [2013: CCXLVI. törvény 2. § \(1\) bekezdése](#) iktatta be, szövege a [2015: XCIX. törvény 1. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított, a [2022. évi LXV. törvény 76. § 13. pontja](#) szerint módosított szöveg. Alkalmazására lásd ez utóbbi módosító rendelet 50. § (3) bekezdését.
- ³⁰⁷A 44. § (5) bekezdését a [2013: CCXLVI. törvény 2. § \(1\) bekezdése](#) iktatta be.
- ³⁰⁸A 44. § (6) bekezdését a [2013: CCXLVI. törvény 2. § \(1\) bekezdése](#) iktatta be, szövege a [2022. évi LXV. törvény 76. § 14. pontja](#) szerint módosított szöveg. Alkalmazására lásd ez utóbbi módosító törvény 50. § (3) bekezdését.
- ³⁰⁹A 44. § (7) bekezdését a [2013: CCXLVI. törvény 2. § \(1\) bekezdése](#) iktatta be, szövege a [2015: XCIX. törvény 1. § \(2\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ³¹⁰A 44. § (7) bekezdés b) pontja a [2020: CXXIII. törvény 44. §-ával](#) megállapított, a [2021: LX. törvény 20. § f\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ³¹¹A 44. § (7) bekezdés c) pontja a [2020: XL. törvény 25. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ³¹²A 44. § (7) bekezdés d) pontja a [2016: CXLIX. törvény 1. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított, a [2019: XXIII. törvény 33. § 8. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ³¹³A 44. § (7) bekezdés e) pontja a [2016: LX. törvény 1. § \(2\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ³¹⁴A 44. § (7) bekezdés j) pontját a [2016: CXLIX. törvény 1. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be, szövege a [2017: CCV. törvény 94. § \(2\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ³¹⁵A 45. § (1) bekezdése a [2017: CCV. törvény 95. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.

- ³¹⁶A 45. § (3) bekezdése a [2012: CCXIII. törvény 57. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított, a [2013: CCLII. törvény 53. § \(5\) bekezdés c\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ³¹⁷A 45. § (4) bekezdése a [2017: CCV. törvény 95. § \(2\) bekezdésével](#) megállapított, a [2022. évi LXV. törvény 76. § 15. pontja](#) szerint módosított szöveg. Alkalmazására lásd ez utóbbi módosító törvény 50. § (3) bekezdését.
- ³¹⁸A 45. § (5) bekezdése a [2020: CLXIV. törvény 26. § \(3\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ³¹⁹A 45. § (6) bekezdését a [2008: CXIV. törvény 33. §-a](#) iktatta be, szövege a [2017: CCV. törvény 118. § 23. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ³²⁰A 45. § (7) bekezdését a [2008: CXIV. törvény 33. §-a](#) iktatta be. E módosító törvény 50. §-a alapján a rendelkezést a 2009. január 6. napját követően indult eljárásokban kell alkalmazni.
- ³²¹A 45. § (8) bekezdését a [2008: CXIV. törvény 33. §-a](#) iktatta be. E módosító törvény 50. §-a alapján a rendelkezést a 2009. január 6. napját követően indult eljárásokban kell alkalmazni.
- ³²²A 45. § (9) bekezdését a [2010: CLXII. törvény 24. § \(3\) bekezdése](#) iktatta be, szövege a [2012: CCXIII. törvény 57. § \(2\) bekezdésével](#) megállapított, a [2017: CCV. törvény 118. § 24. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ³²³A 45. § (10) bekezdését a [2017: CCV. törvény 95. § \(3\) bekezdése](#) iktatta be.
- ³²⁴A 45/A. §-t a [2008: CXIV. törvény 34. §-a](#) iktatta be. E módosító törvény 50. §-a alapján a rendelkezést a 2009. január 6. napját követően indult eljárásokban kell alkalmazni.
- ³²⁵A 45/A. § (3) bekezdése a [2009: LVI. törvény 368–369. §-a](#) szerint módosított szöveg. E módosító törvény 428. §-a alapján a rendelkezést a 2009. október 1. napját követően indult és megismételt eljárásokban kell alkalmazni.
- ³²⁶A 45/B. §-t megelőző alcímet a [2017: CCV. törvény 96. §-a](#) iktatta be.
- ³²⁷A 45/B. §-t a [2017: CCV. törvény 96. §-a](#) iktatta be.
- ³²⁸A 46. §-t megelőző alcím a [2010: CLXII. törvény 25. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ³²⁹A 46. § (1) bekezdése a [2010: CLXII. törvény 26. §-ával](#) megállapított, a [2022. évi LXV. törvény 76. § 16. pontja](#) szerint módosított szöveg. Alkalmazására lásd ez utóbbi módosító törvény 50. § (3) bekezdését.
- ³³⁰A 46. § (3a) bekezdését a [2019: XXIII. törvény 19. §-a](#) iktatta be.
- ³³¹A 46. § (4) bekezdése a [2008: CXIV. törvény 35. §-ával](#) megállapított szöveg. E módosító törvény 50. §-a alapján a rendelkezést a 2009. január 6. napját követően indult eljárásokban kell alkalmazni.
- ³³²A 47. § (4) bekezdését a [2008: CXIV. törvény 51. §-a](#) hatályon kívül helyezte.
- ³³³A 47. § (5) bekezdése a [2009: LVI. törvény 369. §-a](#) szerint módosított szöveg. E módosító törvény 428. §-a alapján a rendelkezést a 2009. október 1. napját követően indult és megismételt eljárásokban kell alkalmazni.
- ³³⁴A 47. § (6) bekezdése a [2022. évi LXV. törvény 67. §-ával](#) megállapított szöveg. Alkalmazására lásd e módosító törvény 50. § (3) bekezdését.
- ³³⁵A 48. § (1) bekezdése a [2010: CLXII. törvény 27. §-ával](#) megállapított szöveg. E [módosító törvény 53. §-a](#) alapján a 2010. december 30-át követően indult eljárásokban kell alkalmazni.
- ³³⁶A 48. § (3) bekezdése a [2009: LVI. törvény 368. §-a](#) szerint módosított szöveg. E módosító törvény 428. §-a alapján a rendelkezést a 2009. október 1. napját követően indult és megismételt eljárásokban kell alkalmazni.
- ³³⁷Az 49. §-t a [2010: CLXII. törvény 51. §-a](#) hatályon kívül helyezte, újonnan a [2017: CCV. törvény 97. §-a](#) iktatta be.
- ³³⁸A 49. § (4) bekezdése a [2019: XXIII. törvény 33. § 9. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ³³⁹Az 50. § (2) bekezdése a [2010: CLXII. törvény 28. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított szöveg. E [módosító törvény 53. §-a](#) alapján a 2010. december 30-át követően indult eljárásokban kell alkalmazni.
- ³⁴⁰Az 50. § (4) bekezdését a [2009: LVI. törvény 369. §-a](#) hatályon kívül helyezte, újonnan a [2010: CLXII. törvény 28. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be.
- ³⁴¹Az 51. § (1) bekezdése a [2008: CXIV. törvény 36. §-ával](#) megállapított, a [2010: CLXII. törvény 50. § \(2\) bekezdés 1. pontja](#) szerint módosított szöveg. Ez utóbbi [módosító törvény 53. §-a](#) alapján a 2010. december 30-át követően indult eljárásokban kell alkalmazni.
- ³⁴²Az 51. § (3) bekezdését a [2009: LVI. törvény 369. §-a](#) hatályon kívül helyezte. E módosító törvény 428. §-a alapján a rendelkezést a 2009. október 1. napját követően indult és megismételt eljárásokban kell alkalmazni.
- ³⁴³Az 52. § (1) bekezdése a [2019: XXIII. törvény 20. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ³⁴⁴Az 52. § (2a) bekezdését a [2017: CCV. törvény 98. §-a](#) iktatta be.
- ³⁴⁵Az 52. § (2a) bekezdés g) pontja a [2019: XXIII. törvény 20. § \(2\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ³⁴⁶Az 52. § (2a) bekezdés h) pontját a [2019: XXIII. törvény 20. § \(3\) bekezdése](#) iktatta be.
- ³⁴⁷Az 52. § (2b) bekezdését a [2017: CCV. törvény 98. §-a](#) iktatta be.
- ³⁴⁸Az 52. § (2c) bekezdését a [2017: CCV. törvény 98. §-a](#) iktatta be.
- ³⁴⁹Az 52. § (2d) bekezdését a [2019: XXIII. törvény 20. § \(4\) bekezdése](#) iktatta be.
- ³⁵⁰Az 52. § (4) bekezdése a [2009: LVI. törvény 369. §-a](#) szerint módosított szöveg. E módosító törvény 428. §-a alapján a rendelkezést a 2009. október 1. napját követően indult és megismételt eljárásokban kell alkalmazni.
- ³⁵¹Az 52. § (6) bekezdése a [2010: CLXII. törvény 50. § \(2\) bekezdés 2. pontja](#) szerint módosított szöveg. E [módosító törvény 53. §-a](#) alapján a 2010. december 30-át követően indult eljárásokban kell alkalmazni.
- ³⁵²Az 52. § (7) bekezdését a [2010: CLXII. törvény 29. §-a](#) iktatta be. E [módosító törvény 53. §-a](#) alapján a 2010. december 30-át követően indult eljárásokban kell alkalmazni.
- ³⁵³Az 52. § (8) bekezdését a [2010: CLXII. törvény 29. §-a](#) iktatta be. E [módosító törvény 53. §-a](#) alapján a 2010. december 30-át követően indult eljárásokban kell alkalmazni.
- ³⁵⁴Az 53. §-t újonnan a [2016: CIV. törvény 71. § \(5\) bekezdése](#) iktatta be, szövege a [2018: V. törvény 21. § g\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ³⁵⁵Az 54. § (1) bekezdés b) pontját a [2009: LVI. törvény 369. §-a](#) hatályon kívül helyezte. E módosító törvény 428. §-a alapján a rendelkezést a 2009. október 1. napját követően indult és megismételt eljárásokban kell alkalmazni.
- ³⁵⁶Az 54. § (1) bekezdés d) pontja a [2010: CLXII. törvény 50. § \(2\) bekezdés 3. pontja](#) szerint módosított szöveg. E [módosító törvény 53. §-a](#) alapján a 2010. december 30-át követően indult eljárásokban kell alkalmazni.
- ³⁵⁷Az 54. § (2) bekezdése a [2010: CLXII. törvény 50. § \(2\) bekezdés 4. pontja](#) szerint módosított szöveg. E [módosító törvény 53. §-a](#) alapján a 2010. december 30-át követően indult eljárásokban kell alkalmazni.
- ³⁵⁸Az 54. § (3) bekezdése a [2009: LVI. törvény 368. §-a](#) szerint módosított szöveg. E módosító törvény 428. §-a alapján a rendelkezést a 2009. október 1. napját követően indult és megismételt eljárásokban kell alkalmazni.
- ³⁵⁹Az 54. § (4) bekezdése a [2009: LVI. törvény 368. §-a](#) szerint módosított szöveg. E módosító törvény 428. §-a alapján a rendelkezést a 2009. október 1. napját követően indult és megismételt eljárásokban kell alkalmazni.

- ³⁶⁰Az 55. § a [2010: CLXII. törvény 30. §-ával](#) megállapított szöveg. E [módosító törvény 53. §-a](#) alapján a 2010. december 30-át követően indult eljárásokban kell alkalmazni.
- ³⁶¹Az 55. § (3) bekezdése a [2017: CCV. törvény 99. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított szöveg. [Ugyanezen [módosító törvény 118. § 25. pontjával](#) elrendelt módosítás, amely szerint az „érdemi vizsgálat nélkül kell elutasítani” szövegrész helyébe a „vissza kell utasítani” szöveg lép, nem vezethető át.]
- ³⁶²A 55. § (4) bekezdése a [2015: CLXXXVI. törvény 137. § c\) pontja](#) szerint módosított szöveg. E [módosító törvény 205. §-a](#) alapján a 2016. január 1-jét követően indult eljárásokban kell alkalmazni.
- ³⁶³Az 55. § (4a) bekezdését a [2017: CCV. törvény 99. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be.
- ³⁶⁴Az 55. § (4b) bekezdését a [2017: CCV. törvény 99. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be.
- ³⁶⁵Az 55. § (4c) bekezdését a [2017: CCV. törvény 99. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be, szövege a [2019: XXIII. törvény 33. § 10. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ³⁶⁶Az 55. § (4d) bekezdését a [2017: CCV. törvény 99. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be.
- ³⁶⁷Az 55. § (4e) bekezdését a [2017: CCV. törvény 99. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be.
- ³⁶⁸Az 55. § (4f) bekezdését a [2017: CCV. törvény 99. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be.
- ³⁶⁹Az 55. § (4g) bekezdését a [2017: CCV. törvény 99. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be.
- ³⁷⁰Az 55. § (6) bekezdése a [2017: CCV. törvény 99. § \(3\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ³⁷¹Az 55. § (10) bekezdése a [2019: XXIII. törvény 33. § 11. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ³⁷²Az 55. § (11) bekezdése a [2019: XXIII. törvény 33. § 12. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ³⁷³Az 55. § (12) bekezdését a [2015: CLXXXVI. törvény 138. §-a](#) hatályon kívül helyezte. E [módosító törvény 205. §-a](#) alapján a 2016. január 1-jét követően indult eljárásokban kell alkalmazni.
- ³⁷⁴Az 55/A. §-t megelőző alcímet a [2017: CCV. törvény 100. §-a](#) iktatta be.
- ³⁷⁵Az 55/A. §-t a [2015: XII. törvény 9. §-a](#) iktatta be, szövege a [2017: CCV. törvény 100. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ³⁷⁶Az 55/A. § (1) bekezdése a [2020: CLXIV. törvény 26. § \(4\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ³⁷⁷Az 55/A. § (5) bekezdés nyitó szövegrésze a [2021: LX. törvény 20. § g\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ³⁷⁸Az 55/A. § (9) bekezdése a [2019: XXIII. törvény 33. § 13. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ³⁷⁹Az 55/A. § (11) bekezdését a [2019: XXIII. törvény 21. §-a](#) iktatta be.
- ³⁸⁰Az 55/A. § (12) bekezdését a [2019: XXIII. törvény 21. §-a](#) iktatta be.
- ³⁸¹Az 55/A. § (13) bekezdését a [2019: XXIII. törvény 21. §-a](#) iktatta be.
- ³⁸²Az 55/A. § (14) bekezdését a [2019: XXIII. törvény 21. §-a](#) iktatta be.
- ³⁸³Az 55/A. § (15) bekezdését a [2019: XXIII. törvény 21. §-a](#) iktatta be.
- ³⁸⁴Az 55/B. §-t a [2017: CCV. törvény 101. §-a](#) iktatta be.
- ³⁸⁵Az 55/B. § (1) bekezdés d) pontja a [2019: XXIII. törvény 33. § 14. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ³⁸⁶Az 55/C. §-t megelőző alcímet a [2017: CCV. törvény 102. §-a](#) iktatta be.
- ³⁸⁷Az 55/C. §-t a [2017: CCV. törvény 102. §-a](#) iktatta be.
- ³⁸⁸Az 55/C. § (2) bekezdése a [2019: XXIII. törvény 22. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ³⁸⁹Az 56. § a [2010: CLXII. törvény 31. §-ával](#) megállapított szöveg. E [módosító törvény 53. §-a](#) alapján a 2010. december 30-át követően indult eljárásokban kell alkalmazni.
- ³⁹⁰Az 56. § (1) bekezdés e) pontja a [2017: CCV. törvény 103. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított, a [2019: XXIII. törvény 33. § 15. pontja](#), a [2020: LII. törvény 11. § g\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ³⁹¹Az 56. § (1) bekezdés f) pontját a [2022. évi LXV. törvény 68. § \(1\) bekezdése](#) iktatta be. Alkalmazására lásd e módosító törvény 50. § (3) bekezdését.
- ³⁹²Az 56. § (2) bekezdés nyitó szövegrésze a [2020: LII. törvény 11. § h\) pontjával](#) megállapított szöveg.
- ³⁹³Az 56. § (2) bekezdés b) pontja a [2017: CCV. törvény 103. § \(2\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ³⁹⁴Az 56. § (2) bekezdés c) pontja a [2017: CCV. törvény 118. § 27. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ³⁹⁵Az 56. § (2) bekezdés d) pontja a [2022. évi LXV. törvény 68. § \(2\) bekezdésével](#) megállapított szöveg. Alkalmazására lásd e módosító törvény 50. § (3) bekezdését.
- ³⁹⁶Az 56. § (2) bekezdés f) pontja a [2017: CCV. törvény 103. § \(3\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ³⁹⁷Az 56. § (2) bekezdés g) pontját a [2017: CCV. törvény 119. § j\) pontja](#) hatályon kívül helyezte.
- ³⁹⁸Az 56. § (2) bekezdés j) pontja a [2022. évi LXV. törvény 76. § 17. pontja](#) szerint módosított szöveg. Alkalmazására lásd e módosító törvény 50. § (3) bekezdését.
- ³⁹⁹Az 56. § (2) bekezdés k) pontját a [2017: CCV. törvény 119. § j\) pontja](#) hatályon kívül helyezte.
- ⁴⁰⁰Az 56. § (2) bekezdés l) pontját a [2017: CCV. törvény 103. § \(4\) bekezdése](#) iktatta be.
- ⁴⁰¹Az 56. § (2) bekezdés m) pontját a [2017: CCV. törvény 103. § \(4\) bekezdése](#) iktatta be.
- ⁴⁰²Az 56. § (2) bekezdés n) pontját a [2017: CCV. törvény 103. § \(4\) bekezdése](#) iktatta be.
- ⁴⁰³Az 56. § (3) bekezdése a [2017: CCV. törvény 103. § \(5\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ⁴⁰⁴Az 56. § (4) bekezdése a [2017: CCV. törvény 118. § 28. pontja](#), a [2019: XXIII. törvény 33. § 17. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁴⁰⁵Az 56. § (5) bekezdését a [2017: CCV. törvény 103. § \(6\) bekezdése](#) iktatta be.
- ⁴⁰⁶Az 56. § (5) bekezdés d) pontja a [2019: XXIII. törvény 33. § 18. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁴⁰⁷Az 56. § (5) bekezdés g) pontja a [2019: XXIII. törvény 33. § 19. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁴⁰⁸Az 56. § (6) bekezdését a [2017: CCV. törvény 103. § \(6\) bekezdése](#) iktatta be. [A [2017: CCV. törvény 118. § 31. pontjával](#) elrendelt módosítás, amely szerint a „folyamatban lévő ügy” szövegrész helyébe a „folyamatban lévő támogatás” szöveg lép, nem vezethető át.]
- ⁴⁰⁹Az 56/A. §-t a [2010: CLXII. törvény 32. §-a](#) iktatta be, hatályon kívül helyezte a [2017: CCV. törvény 119. § k\) pontja](#).
- ⁴¹⁰Az 56/B. §-t megelőző alcím a [2010: CLXII. törvény 33. §-a](#) iktatta be.
- ⁴¹¹Az 56/B. §-t a [2010: CLXII. törvény 33. §-a](#) iktatta be. E [módosító törvény 53. §-a](#) alapján a 2010. december 30-át követően indult eljárásokban kell alkalmazni.
- ⁴¹²Az 56/C. §-t megelőző alcím a [2010: CLXII. törvény 34. §-a](#) iktatta be.
- ⁴¹³Az 56/C. §-t a [2010: CLXII. törvény 34. §-a](#) iktatta be. E [módosító törvény 53. §-a](#) alapján a 2010. december 30-át követően indult eljárásokban kell alkalmazni.
- ⁴¹⁴Az 56/C. § (1) bekezdés nyitó szövegrésze a [2021: LX. törvény 20. § h\) pontja](#) szerint módosított szöveg.

- ⁴¹⁵Az 56/C. § (4) bekezdése a [2017: CCV. törvény 118. § 29. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁴¹⁶Az 56/C. § (6) bekezdése a [2017: CCV. törvény 118. § 30. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁴¹⁷Az 56/D. §-t megelőző alcímet a [2017: CCV. törvény 104. §-a](#) iktatta be.
- ⁴¹⁸Az 56/D. §-t a [2017: CCV. törvény 104. §-a](#) iktatta be.
- ⁴¹⁹Az 56/D. § (1) bekezdése a [2019: XXIII. törvény 33. § 20. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁴²⁰Az 56/D. § (2) bekezdése a [2019: XXIII. törvény 33. § 21. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁴²¹Az 56/D. § (3) bekezdése a [2019: XXIII. törvény 33. § 22. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁴²²Az 57. § a [2010: CLXII. törvény 35. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ⁴²³Az 57. § (1) bekezdése a [2017: CCV. törvény 105. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ⁴²⁴Az 57. § (2) bekezdés a) pontja a [2017: CXCVII. törvény 248. § b\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁴²⁵Az 57. § (2) bekezdés b) pontja a [2017: CXCVII. törvény 248. § c\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁴²⁶Az 57. § (3) bekezdése a [2017: CCV. törvény 105. § \(2\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ⁴²⁷Az 57. § (4) bekezdése a [2017: CCV. törvény 118. § 32. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁴²⁸Az 57. § (5) bekezdése a [2017: CCV. törvény 118. § 32. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁴²⁹Az 57. § (6) bekezdése a [2019: XXIII. törvény 33. § 23. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁴³⁰Az 57. § (7) bekezdését a [2019: XXIII. törvény 23. §-a](#) iktatta be.
- ⁴³¹Az 57/A. §-t megelőző alcímet a [2010: CLXII. törvény 36. §-a](#) iktatta be.
- ⁴³²Az 57/A. §-t a [2010: CLXII. törvény 36. §-a](#) iktatta be. E [módosító törvény 53. §-a](#) alapján a 2010. december 30-át követően indult eljárásokban kell alkalmazni.
- ⁴³³Az 57/A. § (1a) bekezdését a [2014: XXXV. törvény 51. §-a](#) iktatta be, szövege a [2020: LII. törvény 8. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ⁴³⁴Az 57/A. § (1b) bekezdését a [2015: XII. törvény 10. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be, hatályon kívül helyezte a [2018: V. törvény 43. § \(4\) bekezdés b\) pontja](#).
- ⁴³⁵Az 57/A. § (1c) bekezdését a [2017: CCV. törvény 106. § \(1\) bekezdése](#) iktatta be, szövege a [2022. évi LXV. törvény 69. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított szöveg. Alkalmazására lásd ez utóbbi módosító törvény 50. § (3) bekezdését.
- ⁴³⁶Az 57/A. § (1d) bekezdését a [2017: CCV. törvény 106. § \(1\) bekezdése](#) iktatta be.
- ⁴³⁷Az 57/A. § (2) bekezdése a [2019: XXIII. törvény 24. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ⁴³⁸Az 57/A. § (2a) bekezdését a [2017: CCV. törvény 106. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be.
- ⁴³⁹Az 57/A. § (2a) bekezdés a) pontja a [2019: XXIII. törvény 33. § 25. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁴⁴⁰Az 57/A. § (2a) bekezdés g) pontját a [2022. évi LXV. törvény 69. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be. Alkalmazására lásd e módosító törvény 50. § (3) bekezdését.
- ⁴⁴¹Az 57/A. § (3) bekezdése a [2019: XXIII. törvény 24. § \(2\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ⁴⁴²Az 57/A. § (3a) bekezdését a [2017: CCV. törvény 106. § \(3\) bekezdése](#) iktatta be.
- ⁴⁴³Az 57/A. § (3b) bekezdését a [2017: CCV. törvény 106. § \(3\) bekezdése](#) iktatta be, szövege a [2019: XXIII. törvény 33. § 26. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁴⁴⁴Az 57/A. § (4) bekezdése a [2017: CCV. törvény 106. § \(4\) bekezdésével](#) megállapított, a [2019: XXIII. törvény 33. § 27. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁴⁴⁵Az 57/A. § (5) bekezdése a [2022. évi LXV. törvény 69. § \(3\) bekezdésével](#) megállapított szöveg. Alkalmazására lásd e módosító törvény 50. § (3) bekezdését.
- ⁴⁴⁶Az 57/A. § (5a) bekezdését a [2015: XII. törvény 11. §-a](#) iktatta be.
- ⁴⁴⁷Az 57/A. § (6) bekezdése a [2019: XXIII. törvény 33. § 29. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁴⁴⁸Az 57/A. § (7) bekezdését a [2017: CCV. törvény 106. § \(5\) bekezdése](#) iktatta be, szövege a [2018: V. törvény 21. § s\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁴⁴⁹Az 57/B. §-t a [2016: CIV. törvény 71. § \(6\) bekezdése](#) iktatta be, hatályon kívül helyezte a [2017: CCV. törvény 119. § l\) pontja](#).
- ⁴⁵⁰Az 57/C. §-t a [2017: CCV. törvény 107. §-a](#) iktatta be.
- ⁴⁵¹Az 57/C. § (1) bekezdése a [2019: XXIII. törvény 33. § 30. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁴⁵²Az 57/C. § (2) bekezdése a [2019: XXIII. törvény 33. § 31. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁴⁵³Az 57/C. § (3) bekezdése a [2019: XXIII. törvény 33. § 32. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁴⁵⁴Az 57/C. § (4) bekezdése a [2019: XXIII. törvény 33. § 33. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁴⁵⁵Az 57/C. § (5) bekezdése a [2019: XXIII. törvény 33. § 34. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁴⁵⁶Az 57/C. § (8) bekezdése a [2019: XXIII. törvény 33. § 35. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁴⁵⁷Az 57/C. § (9) bekezdése a [2019: XXIII. törvény 33. § 36. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁴⁵⁸Az 57/C. § (12) bekezdése a [2019: XXIII. törvény 25. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ⁴⁵⁹Az 57/D. §-t megelőző alcímet a [2017: CCV. törvény 108. §-a](#) iktatta be.
- ⁴⁶⁰Az 57/D. §-t a [2017: CCV. törvény 108. §-a](#) iktatta be.
- ⁴⁶¹Az 57/D. § (1) bekezdése a [2018: V. törvény 21. § t\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁴⁶²Az 57/D. § (7) bekezdését a [2019: XXIII. törvény 34. §-a](#) hatályon kívül helyezte.
- ⁴⁶³Az 57/E. §-t megelőző alcímet a [2017: CCV. törvény 109. §-a](#) iktatta be.
- ⁴⁶⁴Az 57/E. §-t a [2017: CCV. törvény 109. §-a](#) iktatta be.
- ⁴⁶⁵Az 57/E. § (1) bekezdése a [2019: XXIII. törvény 26. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ⁴⁶⁶Az 57/E. § (1) bekezdés c) pontja a [2021: LX. törvény 21. § a\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁴⁶⁷Az 57/E. § (2) bekezdése a [2019: XXIII. törvény 26. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ⁴⁶⁸Az 57/E. § (2a) bekezdését a [2019: XXIII. törvény 26. §-a](#) iktatta be.
- ⁴⁶⁹Az 57/E. § (4) bekezdése a [2019: XXIII. törvény 33. § 37. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁴⁷⁰Az 57/F. §-t megelőző alcímet a [2017: CCV. törvény 110. §-a](#) iktatta be.
- ⁴⁷¹Az 57/F. §-t a [2017: CCV. törvény 110. §-a](#) iktatta be.
- ⁴⁷²Az 57/F. § (4) bekezdése a [2019: XXIII. törvény 33. § 38. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁴⁷³A „Közigazgatási per” alcímet (57/G. §) a [2019: XXIII. törvény 27. §-a](#) iktatta be.
- ⁴⁷⁴Az 58. §-t a [2009: LVI. törvény 369. §-a](#) hatályon kívül helyezte. E módosító törvény 428. §-a alapján a rendelkezést a 2009. október 1. napját követően indult és megismételt eljárásokban kell alkalmazni.

- ⁴⁷⁵Az 59. § (1)–(2) bekezdését a [2009: LVI. törvény 369. §-a](#) hatályon kívül helyezte. E módosító törvény 428. §-a alapján a rendelkezést a 2009. október 1. napját követően indult és megismételt eljárásokban kell alkalmazni.
- ⁴⁷⁶Az 59. § (1)–(2) bekezdését a [2009: LVI. törvény 369. §-a](#) hatályon kívül helyezte. E módosító törvény 428. §-a alapján a rendelkezést a 2009. október 1. napját követően indult és megismételt eljárásokban kell alkalmazni.
- ⁴⁷⁷Az 59. § (3) bekezdése a [2017: CCV. törvény 111. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ⁴⁷⁸A 60. § a [2010: CLXII. törvény 37. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ⁴⁷⁹A 60. § (2) bekezdése a [2015: XII. törvény 12. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ⁴⁸⁰A 61. §-t a [2017: CCV. törvény 119. § m\) pontja](#) hatályon kívül helyezte.
- ⁴⁸¹A 62. § (1) bekezdés a)–b) pontját a [2017: CCV. törvény 119. § n\) pontja](#) hatályon kívül helyezte.
- ⁴⁸²A 62. § (1) bekezdés a)–b) pontját a [2017: CCV. törvény 119. § n\) pontja](#) hatályon kívül helyezte.
- ⁴⁸³[A 62. § (1) bekezdés d) pontjában a [2011: LXIII. törvény 10. § \(11\) bekezdésével](#) elrendelt módosítás, amely szerint az „az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek megsértésével kapcsolatos bűncselekmény” szövegrész helyébe az „a költségvetési csalás, valamint a 2011. december 31-ig hatályban volt Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek megsértésével kapcsolatos bűncselekmény” szöveg lép, nem vezethető át.]
- ⁴⁸⁴A 62. § (1) bekezdés f) pontját a [2017: CCV. törvény 119. § n\) pontja](#) hatályon kívül helyezte.
- ⁴⁸⁵A 62. § (2) bekezdését a [2017: CCV. törvény 119. § n\) pontja](#) hatályon kívül helyezte.
- ⁴⁸⁶A 62. § (4) bekezdését a [2017: CCV. törvény 119. § n\) pontja](#) hatályon kívül helyezte.
- ⁴⁸⁷A 62/A. §-t megelőző alcímet a [2017: CCV. törvény 112. §-a](#) iktatta be.
- ⁴⁸⁸A 62/A. §-t a [2017: CCV. törvény 112. §-a](#) iktatta be.
- ⁴⁸⁹A 62/A. § (2) bekezdése a [2020: LII. törvény 9. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ⁴⁹⁰A 62/A. § (3) bekezdése a [2019: XXXIII. törvény 33. § 39. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁴⁹¹A 63. § (1) bekezdése a [2010: CLXII. törvény 39. §-ával](#) megállapított szöveg. E [módosító törvény 53. §-a](#) alapján a 2010. december 30-át követően indult eljárásokban kell alkalmazni.
- ⁴⁹²A 63. § (3) bekezdés második mondatát a [2009: LVI. törvény 369. §-a](#) hatályon kívül helyezte. E módosító törvény 428. §-a alapján a rendelkezést a 2009. október 1. napját követően indult és megismételt eljárásokban kell alkalmazni.
- ⁴⁹³A 63. § (4) bekezdése a [2009: LVI. törvény 368. §-a](#), a [2022. évi LXV. törvény 77. § d\) pontja](#) szerint módosított szöveg. Alkalmazására lásd ez utóbbi módosító törvény 50. § (3) bekezdését.
- ⁴⁹⁴A 64. § a [2017: CCV. törvény 113. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ⁴⁹⁵A 64. § (1) bekezdése a [2019: XXXIII. törvény 28. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ⁴⁹⁶A 64. § (1a) bekezdését a [2019: XXXIII. törvény 28. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be.
- ⁴⁹⁷A 64/A. §-t a [2013: CCL. törvény 72. §-a](#) iktatta be.
- ⁴⁹⁸A 65. § (3) bekezdését a [2008: CXIV. törvény 41. §-a](#) iktatta be. E módosító törvény 50. §-a alapján a rendelkezést a 2009. január 6. napját követően indult eljárásokban kell alkalmazni.
- ⁴⁹⁹A 68. § (2) bekezdés e) pontja a [2013: CCLII. törvény 53. § \(4\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ⁵⁰⁰A 68. § (2) bekezdés f) pontja a [2012: XXXVI. törvény 158. § \(19\) bekezdése](#), a [2019: XXXIII. törvény 33. § 40. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁵⁰¹A 68. § (3) bekezdése a [2009: LXXXV. törvény 147. §-a](#), a [2009: CLV. törvény 42. § \(40\) bekezdése](#) szerint módosított szöveg.
- ⁵⁰²A 68. § (7) bekezdése a [2015: CLXXXVI. törvény 137. § d\) pontja](#) szerint módosított szöveg. E [módosító törvény 205. §-a](#) alapján a 2016. január 1-jét követően indult eljárásokban kell alkalmazni.
- ⁵⁰³A 69. §-t megelőző alcím a [2010: CLXII. törvény 41. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ⁵⁰⁴A 69. § a [2010: CLXII. törvény 41. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ⁵⁰⁵A 69. § (1) bekezdés a) pontja a [2016: LX. törvény 2. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ⁵⁰⁶A 69. § (5) bekezdése a [2019: XXXIII. törvény 29. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ⁵⁰⁷A 69. § (8) bekezdése a [2019: XXXIII. törvény 29. § \(2\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ⁵⁰⁸A „Kamatfizetési kötelezettség” alcím címe a [2019: XXXIII. törvény 30. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ⁵⁰⁹A 70. § e törvény 80. § (2) bekezdése alapján 2007. május 15. napján lépett hatályba.
- ⁵¹⁰A 70. § (1) bekezdést a [2009: LVI. törvény 369. §-a](#) hatályon kívül helyezte, újonnan a [2019: XXXIII. törvény 30. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be.
- ⁵¹¹A 70. § (2) bekezdést a [2009: LVI. törvény 369. §-a](#) hatályon kívül helyezte, újonnan a [2019: XXXIII. törvény 30. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be.
- ⁵¹²A 70. § (3) bekezdést a [2009: LVI. törvény 369. §-a](#) hatályon kívül helyezte, újonnan a [2019: XXXIII. törvény 30. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be.
- ⁵¹³A 70. § (4) bekezdése a [2009: LVI. törvény 369. §-a](#), a [2019: XXXIII. törvény 33. § 41. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁵¹⁴A 70. § (5) bekezdését a [2009: LVI. törvény 369. §-a](#) hatályon kívül helyezte. E módosító törvény 428. §-a alapján a rendelkezést a 2009. október 1. napját követően indult és megismételt eljárásokban kell alkalmazni.
- ⁵¹⁵A 71. § e törvény 80. § (2) bekezdése alapján 2007. május 15. napján lépett hatályba.
- ⁵¹⁶A 71. § (1) bekezdése a [2010: CLXII. törvény 42. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított, a [2021: LX. törvény 21. § b\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁵¹⁷A 71. § (3) bekezdése a [2010: CLXII. törvény 42. § \(2\) bekezdésével](#) megállapított szöveg. E [módosító törvény 53. §-a](#) alapján a 2010. december 30-át követően indult eljárásokban kell alkalmazni.
- ⁵¹⁸A 71. § (4) bekezdését a [2009: LVI. törvény 369. §-a](#) hatályon kívül helyezte. E módosító törvény 428. §-a alapján a rendelkezést a 2009. október 1. napját követően indult és megismételt eljárásokban kell alkalmazni.
- ⁵¹⁹A 72. § (1) bekezdése a [2010: CLXII. törvény 50. § \(1\) bekezdés 7. pontja](#) szerint módosított szöveg. E [módosító törvény 53. §-a](#) alapján a 2010. december 30-át követően indult eljárásokban kell alkalmazni.
- ⁵²⁰A „Kölcsönös megfeleltetésre és feltételelességre vonatkozó szabályok megsértése miatti külön rendelkezések” alcím címe a [2022. évi LXV. törvény 76. § 18. pontja](#) szerint módosított szöveg. Alkalmazására lásd e módosító törvény 50. § (3) bekezdését.
- ⁵²¹A 73. § (1) bekezdése a [2009: LVI. törvény 368–369. §-a](#), a [2022. évi LXV. törvény 76. § 19. pontja](#) szerint módosított szöveg. Alkalmazására lásd ez utóbbi módosító törvény 50. § (3) bekezdését.
- ⁵²²A 73. § (1a) bekezdését a [2017: CCV. törvény 114. §-a](#) iktatta be, szövege a [2022. évi LXV. törvény 76. § 20. pontja](#) szerint módosított szöveg. Alkalmazására lásd ez utóbbi módosító törvény 50. § (3) bekezdését.
- ⁵²³A 73. § (2) bekezdése a [2010: CLXII. törvény 43. §-ával](#) megállapított, a [2022. évi LXV. törvény 76. § 21. pontja](#) szerint módosított szöveg. Alkalmazására lásd ez utóbbi módosító törvény 50. § (3) bekezdését.
- ⁵²⁴A 73. § (3) bekezdése a [2008: CXIV. törvény 44. §-ával](#) megállapított, a [2022. évi LXV. törvény 76. § 22. pontja](#) szerint módosított szöveg. Alkalmazására lásd ez utóbbi módosító törvény 50. § (3) bekezdését.

- ⁵²⁵A 73. § (4) bekezdése a [2010: CLXII. törvény 50. § \(1\) bekezdés 8. pontja](#), a [2017: CCV. törvény 118. § 34. pontja](#), a [2022. évi LXV. törvény 76. § 23. pontja](#) szerint módosított szöveg. Alkalmazására lásd ez utóbbi módosító törvény 50. § (3) bekezdését.
- ⁵²⁶A 73/A. §-t megelőző alcímet a [2010: III. törvény 1. §-a](#) iktatta be.
- ⁵²⁷A 73/A. §-t a [2010: III. törvény 1. §-a](#) iktatta be, szövege a [2011: CLXVIII. törvény 30. § \(4\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ⁵²⁸A 73/A. § (1) bekezdése a [2022. évi LXV. törvény 70. §-ával](#) megállapított szöveg. Alkalmazására lásd e módosító törvény 50. § (3) bekezdését.
- ⁵²⁹A 73/A. § (2) bekezdése a [2015: XII. törvény 13. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ⁵³⁰A 73/A. § (3) bekezdése a [2015: XII. törvény 13. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ⁵³¹A 73/A. § (4) bekezdése a [2015: XII. törvény 13. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ⁵³²A 73/A. § (5) bekezdését a [2017: CCV. törvény 119. § o\) pontja](#) hatályon kívül helyezte.
- ⁵³³A 73/A. § (6) bekezdését a [2013: CCL. törvény 74. §-a](#) hatályon kívül helyezte.
- ⁵³⁴A 73/A. § (7) bekezdése a [2015: XII. törvény 13. § \(2\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ⁵³⁵A 73/A. § (9) bekezdése a [2019: XXIII. törvény 33. § 42. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁵³⁶A 73/A. § (10) bekezdését a [2015: XII. törvény 13. § \(3\) bekezdése](#) iktatta be.
- ⁵³⁷A 74. § a [2012: CCXIII. törvény 59. §-ával](#) megállapított, nyitó szövegrésze a [2021: LX. törvény 21. § e\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁵³⁸A 75. § (1) bekezdése a [2013: LVIII. törvény 15. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ⁵³⁹A 75. § (3) bekezdése a [2008: CXIV. törvény 46. §-ával](#) megállapított szöveg. E módosító törvény 50. §-a alapján a rendelkezést a 2009. január 6. napját követően indult eljárásokban kell alkalmazni.
- ⁵⁴⁰A 76. § a [2008: CXIV. törvény 47. §-ával](#) megállapított szöveg. E módosító törvény 50. §-a alapján a rendelkezést a 2009. január 6. napját követően indult eljárásokban kell alkalmazni.
- ⁵⁴¹A 76. § (3) bekezdése a [2010: CLXII. törvény 45. §-ával](#) megállapított, a [2015: CLXXXVI. törvény 137. § e\) pontja](#) szerint módosított szöveg. Ez utóbbi [módosító törvény 205. §-a](#) alapján a 2016. január 1-jét követően indult eljárásokban kell alkalmazni.
- ⁵⁴²A 76. § (5) bekezdését a [2022. évi LXV. törvény 71. §-a](#) iktatta be. Alkalmazására lásd e módosító törvény 50. § (3) bekezdését.
- ⁵⁴³A 77. § (3) bekezdése a [2010: CLXII. törvény 50. § \(1\) bekezdés 9. pontja](#) szerint módosított szöveg. E [módosító törvény 53. §-a](#) alapján a 2010. december 30-át követően indult eljárásokban kell alkalmazni.
- ⁵⁴⁴A 78. § (2) bekezdése a [2018: V. törvény 21. § u\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁵⁴⁵A 79/A. §-t megelőző alcímet a [2010: CLXII. törvény 46. §-a](#) iktatta be.
- ⁵⁴⁶A 79/A. §-t a [2010: CLXII. törvény 46. §-a](#) iktatta be.
- ⁵⁴⁷A 79/B. §-t megelőző alcímet a [2015: XII. törvény 14. §-a](#) iktatta be.
- ⁵⁴⁸A 79/B. §-t a [2015: XII. törvény 14. §-a](#) iktatta be, a [2022. évi LXV. törvény 77. § e\) pontja](#) hatályon kívül helyezte. Alkalmazására lásd ez utóbbi módosító törvény 50. § (3) bekezdését.
- ⁵⁴⁹A 79/C. §-t a [2015: XII. törvény 14. §-a](#) iktatta be.
- ⁵⁵⁰A „Jogszámban meghatározott, a Gazdaságfejlesztési- és Innovációs Operatív Programból származó támogatások kihelyezésével összefüggő egyes eltérő szabályok” alcímet (79/D. §) a [2018: CXI. törvény 19. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ⁵⁵¹A 79/D. § (3) bekezdése a [2019: XXIII. törvény 33. § 43. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁵⁵²A 79/D. § (5) bekezdés b) pontja a [2019: LXXII. törvény 94. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ⁵⁵³A 80. § (6) bekezdését a [2022. évi LXV. törvény 72. §-a](#) iktatta be. Alkalmazására lásd e módosító rendelet 50. § (3) bekezdését.
- ⁵⁵⁴A 81. § (1) bekezdés a) pontja a [2010: CLXII. törvény 47. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított szöveg. E [módosító törvény 53. §-a](#) alapján a 2010. december 30-át követően indult eljárásokban kell alkalmazni.
- ⁵⁵⁵Lásd a [82/2007. \(IV. 25.\) Korm. rendeletet](#), a [220/2009. \(X. 8.\) Korm. rendeletet](#), a [108/2013. \(XI. 28.\) VM rendeletet](#), a [111/2013. \(XII. 7.\) VM rendeletet](#).
- ⁵⁵⁶A 81. § (1) bekezdés b) pontját a [2008: CXIV. törvény 51. §-a](#) hatályon kívül helyezte.
- ⁵⁵⁷Lásd a [353/2012. \(XII. 13.\) Korm. rendeletet](#).
- ⁵⁵⁸Lásd a [158/2010. \(V. 6.\) Korm. rendeletet](#).
- ⁵⁵⁹A 81. § (1) bekezdés e) pontja a [2008: CXIV. törvény 48. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított szöveg. E módosító törvény 50. §-a alapján a rendelkezést a 2009. január 6. napját követően indult eljárásokban kell alkalmazni.
- ⁵⁶⁰Lásd a [322/2007. \(XII. 5.\) Korm. rendeletet](#).
- ⁵⁶¹A 81. § (1) bekezdés f) pontja a [2009: LVI. törvény 368. §-a](#) szerint módosított szöveg. E módosító törvény 428. §-a alapján a rendelkezést a 2009. október 1. napját követően indult és megismételt eljárásokban kell alkalmazni.
- ⁵⁶²Lásd a [80/2008. \(IV. 4.\) Korm. rendeletet](#).
- ⁵⁶³A 81. § (1) bekezdés g) pontját a [2009: LVI. törvény 367. § \(4\) bekezdése](#) iktatta be. E módosító törvény 428. §-a alapján a rendelkezést a 2009. október 1. napját követően indult és megismételt eljárásokban kell alkalmazni.
- ⁵⁶⁴A 81. § (1a) bekezdését a [2014: XXXV. törvény 52. § \(1\) bekezdése](#) iktatta be, szövege a [2017: CCV. törvény 118. § 35. pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁵⁶⁵Lásd a [168/2014. \(VII. 18.\) Korm. rendeletet](#), a [192/2014. \(VII. 31.\) Korm. rendeletet](#).
- ⁵⁶⁶A 81. § (1b) bekezdését a [2014: XCIX. törvény 305. § \(1\) bekezdése](#) iktatta be.
- ⁵⁶⁷A 81. § (1c) bekezdését a [2016: CIV. törvény 71. § \(7\) bekezdése](#) iktatta be, hatályon kívül helyezte a [2018: V. törvény 43. § \(4\) bekezdés c\) pontja](#).
- ⁵⁶⁸A 81. § (2) bekezdése a [2019: XXIII. törvény 31. §-ával](#) megállapított szöveg.
- ⁵⁶⁹Lásd a [192/2014. \(VII. 31.\) Korm. rendeletet](#), a [310/2017. \(X. 31.\) Korm. rendeletet](#).
- ⁵⁷⁰A 81. § (2) bekezdés b) pontja a [2022: IV. törvény 88. § d\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁵⁷¹A 81. § (2) bekezdés c) pontja a [2022: IV. törvény 88. § e\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁵⁷²A 81. § (2) bekezdés d) pontját a [2022: IV. törvény 87. § \(1\) bekezdése](#) iktatta be.
- ⁵⁷³A 81. § (3) bekezdése a [2014: XXXV. törvény 52. § \(2\) bekezdésével](#) megállapított, nyitó szövegrésze a [2018: V. törvény 21. § v\) pontja](#) szerint módosított szöveg.
- ⁵⁷⁴Lásd a [17/2015. \(III. 30.\) MvM rendeletet](#), a [21/2015. \(IV. 17.\) MvM rendeletet](#), a [24/2015. \(IV. 28.\) MvM rendeletet](#), a [26/2015. \(V. 6.\) MvM rendeletet](#), az [50/2015. \(XI. 19.\) MvM rendeletet](#), a [9/2016. \(IV. 5.\) MvM rendeletet](#), a [8/2018. \(III. 29.\) MvM rendeletet](#), a [9/2019. \(IV. 1.\) AM rendeletet](#), a [9/2020. \(IV. 3.\) AM rendeletet](#), a [13/2021. \(III. 23.\) AM rendeletet](#), a [13/2022. \(III. 30.\) AM rendeletet](#).
- ⁵⁷⁵A 81. § (3) bekezdés b) pontja a [2014: XCIX. törvény 305. § \(2\) bekezdésével](#) megállapított szöveg.
- ⁵⁷⁶Lásd az [57/2015. \(XII. 23.\) MvM rendeletet](#).

⁵⁷⁷A 81. § (3) bekezdés c) pontját a [2017: CCV. törvény 119. § p\) pontja](#) hatályon kívül helyezte.

⁵⁷⁸Lásd a [11/2016. \(IV. 21.\) MvM rendeletet](#).

⁵⁷⁹Lásd az [50/2015. \(XI. 19.\) MvM rendeletet](#).

⁵⁸⁰Lásd a [17/2015. \(III. 30.\) MvM rendeletet](#), a [21/2015. \(IV. 17.\) MvM rendeletet](#), a [26/2015. \(V. 6.\) MvM rendeletet](#), az [50/2015. \(XI. 19.\) MvM rendeletet](#), a [9/2016. \(IV. 5.\) MvM rendeletet](#), a [8/2018. \(III. 29.\) MvM rendeletet](#), a [9/2019. \(IV. 1.\) AM rendeletet](#), a [9/2020. \(IV. 3.\) AM rendeletet](#), a [13/2021. \(III. 23.\) AM rendeletet](#), a [13/2022. \(III. 30.\) AM rendeletet](#).

⁵⁸¹A 81. § (3) bekezdés j) pontját a [2016: CIV. törvény 71. § \(8\) bekezdése](#) iktatta be.

⁵⁸²Lásd a [8/2018. \(III. 29.\) MvM rendeletet](#), a [9/2019. \(IV. 1.\) AM rendeletet](#), a [9/2020. \(IV. 3.\) AM rendeletet](#), a [13/2021. \(III. 23.\) AM rendeletet](#), a [13/2022. \(III. 30.\) AM rendeletet](#).

⁵⁸³A 81. § (3) bekezdés k) pontját a [2016: CIV. törvény 71. § \(8\) bekezdése](#) iktatta be.

⁵⁸⁴Lásd az [55/2019. \(XII. 10.\) AM rendeletet](#).

⁵⁸⁵A 81. § (4) bekezdése a [2014: XXXV. törvény 52. § \(2\) bekezdésével](#) megállapított, nyitó szövegrésze a [2018: V. törvény 21. § w\) pontja](#) szerint módosított szöveg.

⁵⁸⁶Lásd a [4/2014. \(IX. 1.\) FM rendeletet](#), a [16/2014. \(X. 15.\) FM rendeletet](#), a [23/2014. \(XI. 3.\) FM rendeletet](#), a [4/2015. \(II. 19.\) FM rendeletet](#), az [5/2015. \(II. 19.\) FM rendeletet](#), a [7/2015. \(III. 11.\) FM rendeletet](#), a [8/2015. \(III. 13.\) FM rendeletet](#), a [9/2015. \(III. 13.\) FM rendeletet](#), a [10/2015. \(III. 13.\) FM rendeletet](#), a [11/2015. \(III. 13.\) FM rendeletet](#), a [12/2015. \(III. 30.\) FM rendeletet](#), a [17/2015. \(IV. 9.\) FM rendeletet](#), a [19/2015. \(IV. 24.\) FM rendeletet](#), a [35/2015. \(VI. 30.\) FM rendeletet](#), a [37/2015. \(VI. 30.\) FM rendeletet](#), az [50/2015. \(VIII. 17.\) FM rendeletet](#), az [51/2015. \(IX. 7.\) FM rendeletet](#), a [61/2015. \(X. 12.\) FM rendeletet](#), a [62/2015. \(X. 12.\) FM rendeletet](#), a [22/2016. \(IV. 5.\) FM rendeletet](#), a [30/2016. \(IV. 29.\) FM rendeletet](#), a [38/2016. \(VI. 6.\) FM rendeletet](#), az [53/2016. \(VII. 21.\) FM rendeletet](#), az [54/2016. \(VII. 28.\) FM rendeletet](#), a [63/2016. \(IX. 16.\) FM rendeletet](#), a [67/2016. X. 13.\) FM rendeletet](#), a [68/2016. X. 13.\) FM rendeletet](#), a [3/2017. \(I. 23.\) FM rendeletet](#), a [4/2017. \(I. 23.\) FM rendeletet](#), a [20/2017. \(IV. 26.\) FM rendeletet](#), a [21/2017. \(IV. 26.\) FM rendeletet](#), a [17/2017. \(VI. 7.\) MvM rendeletet](#), a [31/2017. \(VI. 9.\) FM rendeletet](#), a [45/2017. \(IX. 18.\) FM rendeletet](#), az [50/2017. \(X. 10.\) FM rendeletet](#), az [51/2017. \(X. 13.\) FM rendeletet](#), az [1/2018. \(II. 1.\) FM rendeletet](#), a [7/2018. \(III. 28.\) FM rendeletet](#), a [31/2018. \(X. 15.\) AM rendeletet](#), a [33/2018. \(XI. 29.\) AM rendeletet](#), a [18/2019. \(V. 10.\) AM rendeletet](#), a [22/2019. \(V. 31.\) AM rendeletet](#), a [34/2019. \(VII. 12.\) AM rendeletet](#), a [37/2019. \(VII. 26.\) AM rendeletet](#), a [47/2019. \(X. 14.\) AM rendeletet](#), az [57/2019. \(XII. 14.\) AM rendeletet](#), a [2/2020. \(II. 28.\) AM rendeletet](#), a [3/2020. \(II. 28.\) AM rendeletet](#), a [32/2020. \(VI. 26.\) AM rendeletet](#), a [49/2020. \(X. 14.\) AM rendeletet](#), az [50/2020. \(X. 16.\) AM rendeletet](#), az [53/2020. \(X. 27.\) AM rendeletet](#), az [57/2020. \(XI. 13.\) AM rendeletet](#), a [15/2021. \(III. 31.\) AM rendeletet](#), a [19/2021. \(V. 5.\) AM rendeletet](#), a [36/2021. \(X. 14.\) AM rendeletet](#), a [39/2021. \(X. 21.\) AM rendeletet](#), a [16/2022. \(IV. 29.\) AM rendeletet](#), a [17/2022. \(VI. 30.\) AM rendeletet](#), a [33/2022. \(X. 14.\) AM rendeletet](#), a [13/2023. \(IV. 19.\) AM rendeletet](#), a [14/2023. \(IV. 19.\) AM rendeletet](#), a [15/2023. \(IV. 19.\) AM rendeletet](#), a [16/2023. \(IV. 19.\) AM rendeletet](#), a [17/2023. \(IV. 19.\) AM rendeletet](#), a [18/2023. \(IV. 19.\) AM rendeletet](#), a [19/2023. \(IV. 19.\) AM rendeletet](#), a [25/2023. \(VI. 26.\) AM rendeletet](#).

⁵⁸⁷A 81. § (4) bekezdés b) pontja a [2022. évi LXV. törvény 73. § \(1\) bekezdésével](#) megállapított szöveg. Alkalmazására lásd e módosító törvény 50. § (3) bekezdését.

⁵⁸⁸Lásd a [73/2015. \(XI. 6.\) FM rendeletet](#), a [16/2019. \(IV. 29.\) AM rendeletet](#), az [1/2022. \(I. 14.\) AM rendeletet](#).

⁵⁸⁹Lásd az [5/2015. \(II. 19.\) FM rendeletet](#), a [94/2015. \(XII. 23.\) FM rendeletet](#), a [17/2023. \(IV. 19.\) AM rendeletet](#).

⁵⁹⁰A 81. § (4) bekezdés g) pontja a [2015: XII. törvény 15. §-ával](#) megállapított szöveg.

⁵⁹¹Lásd a [71/2015. \(XI. 3.\) FM rendeletet](#).

⁵⁹²A 81. § (4) bekezdés k) pontja a [2022. évi LXV. törvény 76. § 24. pontja](#) szerint módosított szöveg. Alkalmazására lásd e módosító törvény 50. § (3) bekezdését.

⁵⁹³Lásd a [14/2023. \(IV. 19.\) AM rendeletet](#).

⁵⁹⁴A 81. § (4) bekezdés l) pontja a [2022. évi LXV. törvény 76. § 25. pontja](#) szerint módosított szöveg. Alkalmazására lásd e módosító törvény 50. § (3) bekezdését.

⁵⁹⁵Lásd a [29/2019. \(VI. 20.\) AM rendeletet](#).

⁵⁹⁶A 81. § (4) bekezdés n) pontja a [2022. évi LXV. törvény 76. § 26. pontja](#) szerint módosított szöveg. Alkalmazására lásd e módosító törvény 50. § (3) bekezdését.

⁵⁹⁷A 81. § (4) bekezdés q) pontját a [2022. évi LXV. törvény 73. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be. Alkalmazására lásd e módosító törvény 50. § (3) bekezdését.

⁵⁹⁸A 81. § (4) bekezdés r) pontját a [2022. évi LXV. törvény 73. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be. Alkalmazására lásd e módosító törvény 50. § (3) bekezdését.

⁵⁹⁹A 81. § (4) bekezdés s) pontját a [2022. évi LXV. törvény 73. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be. Alkalmazására lásd e módosító törvény 50. § (3) bekezdését.

⁶⁰⁰A 81. § (4) bekezdés t) pontját a [2022. évi LXV. törvény 73. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be. Alkalmazására lásd e módosító törvény 50. § (3) bekezdését.

⁶⁰¹Lásd az [1/2023. \(I. 12.\) AM rendeletet](#).

⁶⁰²Lásd a [6/2004. \(I. 22.\) FVM rendeletet](#), a [149/2004. \(X. 1.\) FVM rendeletet](#), a [32/2006. \(V. 2.\) FVM rendeletet](#), az [51/2006. \(VII. 5.\) FVM rendeletet](#), a [17/2007. \(III. 23.\) FVM rendeletet](#), a [31/2007. \(IV. 24.\) FVM rendeletet](#), az [50/2007. \(VI. 27.\) FVM rendeletet](#), a [66/2007. \(VII. 26.\) FVM rendeletet](#), a [76/2007. \(VII. 27.\) FVM rendeletet](#), a [89/2007. \(VIII. 17.\) FVM rendeletet](#), a [91/2007. \(VIII. 23.\) FVM rendeletet](#), a [94/2007. \(IX. 4.\) FVM rendeletet](#), a [96/2007. \(IX. 7.\) FVM rendeletet](#), a [97/2007. \(IX. 19.\) FVM rendeletet](#), a [99/2007. \(IX. 19.\) FVM rendeletet](#), a [108/2007. \(IX. 24.\) FVM rendeletet](#), a [117/2007. \(X. 10.\) FVM rendeletet](#), a [125/2007. \(X. 25.\) FVM rendeletet](#), a [135/2007. \(XI. 14.\) FVM rendeletet](#), a [139/2007. \(XI. 28.\) FVM rendeletet](#), a [140/2007. \(XI. 28.\) FVM rendeletet](#), a [148/2007. \(XII. 8.\) FVM rendeletet](#), a [27/2008. \(III. 12.\) FVM rendeletet](#), a [41/2008. \(IV. 3.\) FVM rendeletet](#), az [56/2008. \(IV. 25.\) FVM rendeletet](#), a [64/2008. \(V. 14.\) FVM rendeletet](#), a [112/2008. \(VIII. 30.\) FVM rendeletet](#), a [114/2008. \(IX. 5.\) FVM rendeletet](#), a [128/2008. \(X. 1.\) FVM rendeletet](#), a [27/2009. \(III. 18.\) FVM rendeletet](#), az [54/2009. \(IV. 16.\) FVM rendeletet](#), az [59/2009. \(V. 8.\) FVM rendeletet](#), a [70/2009. \(VI. 19.\) FVM rendeletet](#), a [78/2009. \(VI. 30.\) FVM rendeletet](#), a [2/2010. \(I. 14.\) FVM rendeletet](#), a [14/2010. \(II. 23.\) FVM rendeletet](#), a [24/2010. \(III. 19.\) FVM rendeletet](#), az [50/2010. \(IV. 27.\) FVM rendeletet](#), a [32/2010. \(XI. 25.\) VM rendeletet](#), a [38/2010. \(XII. 14.\) VM rendeletet](#), a [39/2011. \(V. 18.\) VM rendeletet](#), az [50/2011. \(VI. 6.\) VM rendeletet](#), a [73/2011. \(VII. 29.\) VM rendeletet](#), a [81/2011. \(VIII. 11.\) VM rendeletet](#), a [105/2011. \(XI. 10.\) VM rendeletet](#), a [133/2011. \(XII. 22.\) VM rendeletet](#), a [66/2012. \(VII. 10.\) VM rendeletet](#), a [87/2012. \(VIII. 27.\) VM rendeletet](#), a [91/2012. \(VIII. 29.\) VM rendeletet](#), a [120/2012. \(XI. 23.\) VM rendeletet](#), a [132/2012. \(XII. 21.\) VM rendeletet](#), a [133/2012. \(XII. 21.\) VM rendeletet](#), a [142/2012. \(XII. 27.\) VM rendeletet](#), a [33/2013. \(V. 14.\) VM rendeletet](#), a [44/2013. \(V. 30.\) VM rendeletet](#), a [67/2013. \(VII. 29.\) VM rendeletet](#), a [78/2013. \(IX. 10.\) VM rendeletet](#), a [89/2013. \(X. 4.\) VM rendeletet](#), a [105/2013. \(XI. 15.\) VM rendeletet](#), a [108/2013. \(XI. 28.\) VM rendeletet](#), a [123/2013. \(XII. 17.\) rendeletet](#), a [124/2013. \(XII. 17.\) rendeletet](#), a [4/2014. \(I. 27.\) VM rendeletet](#), a [17/2014. \(III. 7.\) VM rendeletet](#), a [37/2014. \(IV. 4.\) VM rendeletet](#), a [40/2014. \(IV. 8.\) VM rendeletet](#), az [54/2014. \(IV. 29.\) VM rendeletet](#).

⁶⁰³A 81. § (5) bekezdése a [2014: XXXV. törvény 52. § \(2\) bekezdés](#)ével megállapított, a [2018: V. törvény 21. § x\) pontja](#), a [2022: IV. törvény 88. § d\) pontja](#) szerint módosított szöveg.

⁶⁰⁴Lásd a [48/2007. \(VI. 20.\) FVM rendeletet](#), a [46/2009. \(IV. 16.\) FVM rendeletet](#), a [41/2014. \(IV. 8.\) VM rendeletet](#), a [11/2014. \(IX. 18.\) FM rendeletet](#), a [15/2014. \(X. 9.\) FM rendeletet](#), a [25/2014. \(XI. 20.\) FM rendeletet](#), a [26/2014. \(XI. 20.\) FM rendeletet](#), a [43/2014. \(XII. 29.\) FM rendeletet](#), az [5/2015. \(II. 19.\) FM rendeletet](#), a [12/2015. \(III. 30.\) FM rendeletet](#), a [31/2015. \(VI. 9.\) FM rendeletet](#), a [47/2015. \(VIII. 12.\) FM rendeletet](#), a [48/2015. \(VIII. 12.\) FM rendeletet](#), a [49/2015. \(VIII. 12.\) FM rendeletet](#), az [53/2015. \(IX. 14.\) FM rendeletet](#), az [57/2015. \(IX. 24.\) FM rendeletet](#), a [74/2015. \(XI. 10.\) FM rendeletet](#), a [77/2015. \(XII. 1.\) FM rendeletet](#), a [96/2015. \(XII. 23.\) FM rendeletet](#), a [6/2016. \(II. 9.\) FM rendeletet](#), a [9/2016. \(II. 15.\) FM rendeletet](#), a [22/2016. \(IV. 5.\) FM rendeletet](#), a [23/2016. \(IV. 5.\) FM rendeletet](#), a [39/2016. \(VI. 10.\) FM rendeletet](#), az [59/2016. \(IX. 14.\) FM rendeletet](#), a [66/2016. \(X. 12.\) FM rendeletet](#), a [74/2016. \(XI. 29.\) FM rendeletet](#), a [65/2017. \(XII. 22.\) FM rendeletet](#), a [16/2018. \(VII. 12.\) AM rendeletet](#), a [27/2018. \(X. 5.\) AM rendeletet](#), a [37/2018. \(XII. 10.\) AM rendeletet](#), a [39/2018. \(XII. 13.\) AM rendeletet](#), a [11/2019. \(IV. 1.\) AM rendeletet](#), a [20/2019. \(V. 27.\) AM rendeletet](#), a [27/2019. \(VI. 14.\) AM rendeletet](#), a [29/2019. \(VI. 20.\) AM rendeletet](#), a [39/2019. \(VIII. 23.\) AM rendeletet](#), a [42/2019. \(IX. 20.\) AM rendeletet](#), a [46/2019. \(X. 4.\) AM rendeletet](#), a [14/2020. \(IV. 10.\) AM rendeletet](#), a [20/2020. \(VI. 19.\) AM rendeletet](#), a [21/2020. \(VI. 19.\) AM rendeletet](#), a [25/2020. \(VI. 22.\) AM rendeletet](#), a [25/2020. \(VI. 22.\) AM rendeletet](#), a [25/2020. \(VI. 22.\) AM rendeletet](#), a [26/2020. \(VI. 22.\) AM rendeletet](#), a [27/2020. \(VI. 22.\) AM rendeletet](#), a [28/2020. \(VI. 22.\) AM rendeletet](#), a [29/2020. \(VI. 22.\) AM rendeletet](#), a [30/2020. \(VI. 22.\) AM rendeletet](#), a [31/2020. \(VI. 22.\) AM rendeletet](#), a [37/2020. \(VII. 10.\) AM rendeletet](#), a [38/2020. \(VII. 30.\) AM rendeletet](#), a [44/2020. \(IX. 16.\) AM rendeletet](#), a [30/2021. \(IX. 8.\) AM rendeletet](#), a [35/2021. \(X. 12.\) AM rendeletet](#), a [42/2021. \(XI. 9.\) AM rendeletet](#), a [44/2021. \(XI. 29.\) AM rendeletet](#), a [8/2022. \(II. 28.\) AM rendeletet](#), a [11/2022. \(III. 25.\) AM rendeletet](#), a [12/2022. \(III. 25.\) AM rendeletet](#), a [17/2022. \(VI. 30.\) AM rendeletet](#), a [18/2022. \(VII. 13.\) AM rendeletet](#), a [25/2022. \(VIII. 31.\) AM rendeletet](#), a [28/2022. \(IX. 17.\) AM rendeletet](#), a [13/2023. \(IV. 19.\) AM rendeletet](#), a [16/2023. \(IV. 19.\) AM rendeletet](#).

⁶⁰⁵A 81. § (6) bekezdését a [2022: IV. törvény 87. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be.

⁶⁰⁶A 81. § második (6) bekezdését a [2022. évi LXXV. törvény 74. §-a](#) iktatta be. Alkalmazására lásd e módosító rendelet 50. § (3) bekezdését.

⁶⁰⁷A 82. §-t és a megelőző alcímet a [2007: LXXXII. törvény 2. § 966. pontja](#) hatályon kívül helyezte.

⁶⁰⁸A 83. §-t és a megelőző alcímet a [2007: LXXXII. törvény 2. § 966. pontja](#) hatályon kívül helyezte.

⁶⁰⁹A 84. § a [2022. évi LXXV. törvény 75. §-ával](#) megállapított szöveg. Alkalmazására lásd e módosító rendelet 50. § (3) bekezdését.

⁶¹⁰A 84/A. §-t a [2015: XII. törvény 17. §-a](#) iktatta be.

⁶¹¹A 84/B. §-t a [2017: XLIV. törvény 38. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be.

⁶¹²A 85. §-t a [2010: CLXII. törvény 49. §-a](#) iktatta be.

⁶¹³A hatálybalépés napja 2010. december 30.

⁶¹⁴A hatálybalépés napja 2010. december 30.

⁶¹⁵A 85/A. §-t a [2013: CCL. törvény 73. §-a](#) iktatta be.

⁶¹⁶A hatálybalépés időpontja 2013. december 31.

⁶¹⁷A 86. §-t a [2012: CCXIII. törvény 60. §-a](#) iktatta be.

⁶¹⁸A hatálybalépés időpontja 2012. december 28.

⁶¹⁹A 87. §-t a [2013: CCXLVI. törvény 2. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be.

⁶²⁰A 88. §-t a [2015: XII. törvény 18. §-a](#) iktatta be.

⁶²¹A hatálybalépés időpontja 2015. március 30.

⁶²²A 89. §-t a [2015: XCIX. törvény 2. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be.

⁶²³A 90. §-t a [2016: LX. törvény 3. §-a](#) iktatta be.

⁶²⁴A hatálybalépés napja 2016. június 15.

⁶²⁵A 90. § (3) bekezdését a [2016: CXLIX. törvény 2. §-a](#) iktatta be.

⁶²⁶A 90. § (4) bekezdését a [2021: LX. törvény 19. §-a](#) iktatta be.

⁶²⁷A 91. §-t a [2016: CXXI. törvény 54. § \(2\) bekezdése](#) iktatta be.

⁶²⁸A 92. §-t a [2017: CCV. törvény 117. §-a](#) iktatta be.

⁶²⁹A hatálybalépés időpontja 2018. január 1.

⁶³⁰A 93. §-t a [2019: XXIII. törvény 32. §-a](#) iktatta be.

⁶³¹A hatálybalépés időpontja 2019. április 11.

⁶³²A 94. §-t a [2020: LII. törvény 10. §-a](#) iktatta be.

⁶³³A hatálybalépés időpontja 2020. június 17.